

”MINUN TIENI”

Nuorten tie Mäntyharjun seurakunnasta uudelle paikkakunnalle

Auli Koponen ja Taava Kousa
Opinnäytetyö, kevät 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pieksämäen toimipaikka
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonia ja kristillinen kasvatus
Sosionomi (Ylempi AMK)

TIIVISTELMÄ

Koponen, Auli & Kousa, Taava. ”Minun tieni” Nuorten tie Mäntyharjun seurakunnasta uudelle paikkakunnalle, Pieksämäki, kevät 2015, 80 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonia, kasvatusta ja nuorisotyö, sosionomi (ylempi AMK).

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää keinoja mitkä sitouttavat Mäntyharjun seurakunnasta poismuuttavia nuoria aikuisia seurakuntayhteyden löytämiseen uudella asuinpaikkakunnalla. Tähän etsittiin vastausta kolmella tutkimuskysymyksellä, joilla pyrimme selvittämään nuorten aikuisten seurakunta vaihdoksen sujuvuutta sekä seurakuntien mahdollisuuksia tukea muutospäiväsi.

Keväällä 2014 lähetettiin kohderyhmään kuuluville henkilöille kirjoituspyyntö ”Minun tieni Mäntyharjun seurakunnasta uudelle paikkakunnalle ja mahdollisesti seurakunnan piiriin” Facebookin välityksellä. Kirjoituspyyntöön laitettiin muutamia tarkentavia kysymyksiä. Kirjoituspyyntöön vastasi 15 nuorta aikuista. Kirjoitukset olivat melko lyhyitä. Aineiston suppeuden vuoksi sitä täydennettiin ryhmähaastattelulla syksyllä 2014. Ryhmähaastatteluun saapui viisi nuorta aikuista, joista kaksi ei ollut aiemmin vastannut kirjoituspyyntöön. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusotteella ja tulokset analysoitiin sisällönanalyysin teemoittelumenetelmällä.

Tutkimustuloksista selvisi, että monikaan nuori aikuinen ei ollut löytänyt tai ollut nähnyt tarpeelliseksi löytää seurakuntayhteyttä uudella asuinpaikkakunnalla. Vastajista vain kolme oli löytänyt seurakuntayhteyden ja nekin kristillisistä järjestöistä. Nuorten aikuisten mukaan lähtemistä seurakunnan toimintaan tukee osallisuuden tarjoaminen. Seurakunta järjestää tapahtumia, joissa on mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin, kokea yhteisöllisyyttä ja vahvistaa uskoa Jumalaan. Nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta tukevia asioita ovat kohdennettu informaatio seurakunnan tapahtumista, seurakunnan näkyminen nuorten arjessa sekä seurakunnan työntekijöiden kohtaaminen.

Asiasanat: kirkko, kvalitatiivinen tutkimus, nuoret aikuiset, ryhmähaastattelut, seurakunta.

ABSTRACT

Koponen, Auli & Kousa, Taava. "My way" Youngsters way from the parish of Mäntyharju to a new locality. 80 p., 3 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Spring 2015.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Diaconia, Youth Work and Christian Education. Degree: Master of Social Services.

Aim of the study was to find out ways that bind young adults moving out from Mäntyharju parish to find out parochial connection in their new place of residence. The answer to this was searched by three questions that were used to clarify the fluency of the parish-change and the chances of the parishes to support young adults in their transition period.

Write request were sent on spring 2014 to the participants of the target group "My way from the parish of Mäntyharju to new locality and possibly to a parish district." through Facebook. Some specifying questions were put on this request. 15 young adults got back to us about the request. Supplement material was decided by group interviews at the autumn 2014. Five young adults came to the group interview, and two of those adults, hadn't answered to request earlier. The study was conducted a qualitative research approach, and the results were analyzed using content analysis thematic approach method.

The results told that not many young adult had yet found or didn't see it necessary to find church connection on their new locality. Only three of the respondents had found a church connection and also those were from Christian organizations. Young adults join to the parish action when involvement is offered. The church arranges events, where you have a chance to meet new people, experience a sense of community and strengthen faith in God. The supporting things of the young adults' change of the church are targeted at information events, church sight of the young people's everyday life, as well as church workers encounter.

Key words: church, qualitative research, youth adults, group interview, parish

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 NUORI AIKUINEN.....	8
2.1 Nuoren aikuisen määritelmä.....	8
2.2 Kehitystehtävät.....	10
2.3 Nuoren aikuisen hengellisyys.....	14
3 NUORET AIKUISET EVANKELISLUTERILAISESSA KIRKOSSA.....	17
3.1 Kirkon strategiat	17
3.2 Lähtökohdat kirkon nuorisotyölle	18
3.3 Nuoret aikuiset ja kirkko	20
4 OSALLISUUS JA SITOTUMINEN.....	24
4.1 Osallisuus ja yhteisöllisyys	24
4.2 Osallisuus ja kirkko	29
4.3 Sitoutuminen	32
5 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMA	36
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	38
6.1 Aineiston hankinta.....	38
6.2 Aineiston käsittely ja analyysi.....	40
7 TUTKIMUSTULOKSET	43
7.1 Vastaajien seurakuntayhteys Mäntyharjulta muuton jälkeen.....	43
7.2 Nuoria aikuisia seurakuntayhteyteen tukevat asiat	47
7.3 Miten nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea	51
8 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	59
9 POHDINTA	64
9.1 Tutkimuseettiset kysymykset	64
9.2 Laatu ja luotettavuus	65
9.3 Kehittämisen näkökulmia.....	67
LÄHTEET.....	72
LIITE 1: Kirjoituspyyntö nuorille aikuisille	77
LIITE 2: Sisällönanalyysin kaavio 1	78
LIITE 3: Sisällönanalyysin kaavio 2	80

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena oli tutkia maaseutuseurakunnasta kaupunkiin muuttaneiden nuorten aikuisten sitoutumista uuteen kaupunkiseurakuntaan. Tutkimuksen kohteena oli Mäntyharjun seurakunnassa aktiivisesti toimineet nuoret, jotka ovat opintojen takia muuttaneet toiselle paikkakunnalle. Miten nämä nuoret ovat löytäneet paikkansa uuteen seurakuntaan, joka on huomattavasti isompi kuin pieni maalaisseurakunta? Asetelma on mielenkiintoinen siitä syystä, että maalaiselle ja kaupunkilaiselle käsite seurakunta on erilainen. Miten maalta tullut nuori, joka on mahdollisesti tuntenut kaikki seurakunnan työntekijät, löytää oman paikkansa isosta seurakunnasta, josta ei tunne ketään. Maaseudulla lapsille ja nuorille on annettu juuret ja perinteet seurakunnasta, mutta niistä irtautetaan varhain kun lähdetään opiskelemaan isommalle paikkakunnalle. Maalla välimatkat ovat pitkiä ja osallistujia vähän. Siksi seurakunta joutuu kohdentamaan resurssejaan ja miettimään, miten toiminta saadaan pysymään monipuolisena ja seurakuntalaisten yhteisöllisyyttä tukevana. Kaupungeissa seurakuntien haasteena ovat vähenevä uskonnollisuus sekä heikko yhteisöllisyys, minkä takia ihmiset tuntevat huonosti toisiaan. (Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiakirja 2012, 50.)

Seurakuntien kivijalkana ovat aiemmin olleet asuinalue ja yhteisö, mutta nykyisin monet nuoret aikuiset ovat irrallaan näistä. Nuoret muuttavat maalta opiskelujen perässä kaupunkiin ja jättävät lapsuudenkotinsa, mutta eivät kiinnity uuteen asuinympäristöön. Lisäksi nuoret vaihtelevat yhteisöjä, joihin kuuluvat opiskelujen ja töiden takia sekä muuttavat myös kaupungin sisällä paikasta toiseen. Nykyisin nuorten aikuisten elämäkaareen ei luontevasti kuulu kontaktia kirkkoon, sillä avioliiton solmiminen ja lasten saaminen tapahtuvat aiempaa myöhemmin. (Halme, Mikkola, Niemelä & Petterson 2006, 6.)

Viime vuosien kirkosta eronneista peräti 70 prosenttia on nuoria aikuisia, mikä on kirkon kannalta erittäin hälyttävää. He eivät koe, että kirkolla olisi henkilökohtaista merkitystä heidän elämässään ja kirkko koetaan suvaitsemattomana. (Niemelä 2006a, 186, 188.) Tutkimusten mukaan nuorten aikuisten uskonnollisuus ei ole vähentynyt muihin ikäryhmiin verrattuna, mutta he eivät vain sitoudu kirkon jäsenyyteen. Useimmat ovat lapsena ja nuorena mukana seurakunnan toiminnassa. Rippikoulun jälkeen nuorien suhde kirkkoon jää helposti ohueksi. Kirkon nuorisotyön onnistuu tavoittamaan vain 8 pro-

senttia 15–18-vuotiaista nuorista. Myöskään satunnaiset kohtaamiset kirkollisissa toimituksissa eivät riitä pitämään yhteyttä kirkkoon riittävänä ja kirkollisten toimitusten merkitys on viime vuosina heikennyt. Nämä satunnaiset kohtaamiset eivät kasvata uskoa ja näkemystä kirkosta aikuiseksi uskonnollisuudeksi. (Uskosta osallinen 2006, 4–5.) Nuorten aikuisten eroamista kirkosta ja sitoutumattomuutta on pohdittu paljon. Monissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että nuoret aikuiset vierastavat instituutioita ja ainoastaan vain kirkko ei ole huolissaan nuorten aikuisten sitoutumattomuudesta. Esimerkiksi poliittiset järjestöt pohtivat keinoja, joilla nuoret aikuiset saataisiin mukaan järjestötoimintaan. Nuoret aikuiset eivät ole valmiita sitoutumaan kovinkaan helposti mihinkään. Lisäksi nuorten aikuisten huomiosta kamppailevat vapaa-ajan toimintaa tarjoavat yritykset sekä hyväntekeväisyysjärjestöt. Kun tähän vielä lisätään työn ja opiskelun tuomat kiireet, ei ole ihme, ettei nuorella aikuisella tunnu olevan aikaa seurakuntayhteydelle ja hiljentymiselle. (Tornivaara 2007, 3.)

Mäntyharjun seurakunta on melko pieni seurakunta, johon kuuluu 5432 jäsentä. Rippikouluikäluokasta suurin osa käy rippikoulun, yli 90 prosenttia. Rippikoulun jälkeen tarjolla ei ole kovin laajaa valikoimaa seurakunnan toimintaa, valittavana on lähinnä isoskoulutus ja nuorten illat. Isoskoulutus on vetänyt melko mukavasti nuoria mukaan seurakunnan toimintaan. Tämän opinnäytetyön tekijöistä toinen on toiminut reilun 6 vuotta vs. nuorisotyönohjaajana Mäntyharjun seurakunnassa sekä asunut koko ikänsä Mäntyharjulla. Hän tuntee seurakunnan sekä tämän tutkimuksen kohderyhmän melko hyvin. Tutkimus on mielenkiintoinen ja ajankohtainen, sillä tällä hetkellä nuoret aikuiset ovat isoin kirkosta eroava ryhmä ja kirkko on tästä asiasta tietoinen. Asia on haasteellinen ja sitä ei ole vielä ratkaistu. Tämä työ ottaa kantaa siihen, miten saisi maaltamuuttajat löytämään tiensä seurakuntaan kaupungissa vai onko se täysin mahdoton ajatus.

Työssä käsittelemme luvussa kaksi määritelmää kuka ja millainen on nuori aikuinen sekä hänen hengellisyyttään. Tämän jälkeen siirrymme luvussa kolme esittelemään evankelisluterilaisen kirkon toimintaa ja mitä se tarjoaa nuorelle aikuiselle. Näissä molemmissa luvuissa käytämme lähteinä muun muassa Suomen evankelisluterilaisen kirkon julkaisemaa Nuoret aikuiset seurakuntalaisina -kehittämisasiakirjaa sekä Henna Hauta-ahon ja Sanna-Maaria Tornivaaran toimittamaa teosta Kirkosta kiinni! joka on osa Nuori aikuinen kirkon jäsenenä -projektia. Jälkimmäisessä kirjassa tuodaan esille keskustelua nuorten aikuisten kohtaamisesta sekä kirkon toimintaympäristön muutosta.

Tämän jälkeen tässä työssä keskitymme luvussa neljä termiin osallisuus, yhteisöllisyys ja sitoutuminen. Nämä kaikki kolme termiä ovat kirkossa tärkeitä. Kirkon tulisi olla kaikille avoin osallisuuden yhteisö. Luvussa kuusi esittelemme tutkimuksemme tavoitteet ja tutkimusongelman sekä luvussa seitsemän tutkimuksen tulokset. Lopuksi vielä kerromme luvussa yhdeksän johtopäätöksistämme sekä pohdinnassa luvussa kymmenen mietimme tutkimuksen laatua ja luotettavuutta sekä kehittämisen näkökulmia.

2 NUORI AIKUINEN

2.1 Nuoren aikuisen määritelmä

Nuoruuden raja-aidat ovat hyvin liukuvia ja myös yksilöllisiä. Siirtymävaihetta on vaikea tarkalleen määritellä eli milloin lapsesta tulee nuori ja nuoresta aikuinen. Nuorten paneeli 2011 -kyselyssä nuorille tarjottiin nuoren ja aikuisen lisäksi valintamahdollisuudeksi myös nuori aikuinen. Peräti neljä viidestä 18–19-vuotiaasta valitsi sen ja yli 20-vuotiaillakin termi nuori aikuinen oli suosittumpi kuin aikuinen. Muutos nuoresta aikuiseksi osuu noin 20 vuoden kohdalle. Nuorten vapaa-aikatutkimuksesta selviää, että vaikka virallinen täysi-ikäisyyden raja on 18 vuotta, se ei näy juuri lainkaan aikuiseksi identifioitumisessa. 20-vuotiaista 21 prosenttia pitää itseään aikuisena, kun taas jo 21 vuotta täyttäneistä vastaajista yli 50 prosenttia kokee itsensä aikuiseksi. Tytöillä muutos nuoresta aikuiseksi tapahtuu jyrkkärajaisemmin kuin pojilla, joilla sen sijaan muutos tapahtuu vähitellen. Tästä kertoo myös se, että 25–29-vuotiaista pojista noin joka neljäs kokee itsensä edelleen enemmän nuoreksi kuin aikuiseksi. Myös asuinpaikka vaikuttaa aikuistumiseen. Maaseutumaisissa kunnissa aikuistutaan nuorempina kuin kaupungeissa ja varsinkin pääkaupunkiseudulla näkyy nuoruuden pitkittyminen. Tässä on myös ehkä tietynlaista valikoitumista. Nuoret, joilla on perhettä ja vakituinen työpaikka eli asiat, jotka rinnastetaan aikuisuuteen kuuluviksi, jäävät varmemmin kotiseudulle. Kaupunkiin muuttavat nuoret, jotka lähtevät opiskelemaan, ja opiskelijaelämään kuuluu tietynlainen vapaus. Nuorten mielestä myös henkilökohtainen yksilöllinen kypsyyttä määrittää paremmin aikuisuutta kuin mitkään muut seikat. (Myllyniemi & Berg 2013, 16–17.)

Uusimmista sukupolvista käytetään myös termejä X-, Y-, ja Z-sukupolvi. Näistä tehdyt sukupolvipiirteet ovat yleistyksiä ja yhdelle sukupolvelle määriteltyjä ominaisuuksia voi löytyä myös muista sukupolvista. Lisäksi on piirteitä, jotka kuuluvat kaikille nuorille sukupolvesta riippumatta. Erot syntyvät siitä, että elämää ja sen mahdollisuuksia määrittävät teknis-taloudellinen ympäristön kehitys ja muutos. X-sukupolvi (noin 1962–1978 syntyneet) koki maailman pienentymisen. Liikenneyhteydet kasvoivat, interreilaus oli yleistä ja opiskelu ulkomailla lisääntyi. Tavoiteltiin vakituista virkaa ja ryhmään kuulumista, mikä toi turvallisuuden tunnetta. Y-sukupolvi (1980–1990-luvulla syntyneet) on kasvanut runsaan materian ja tietoverkkoyhteyksien kehityksen ympäröimänä. Siihen

kuuluvat, pohtivat miksi tekevät asioita ja mitä he siitä hyötyvät. Lähtökohtana tekemiselle ovat omat tarpeet ja kiinnostus. Perheen tausta ei ole määritellyt Y-sukupolven tulevaisuutta, vaan identiteettiä rakennetaan omilla valinnoilla. Laman jälkeen kaikki perheet eivät päässeet nauttimaan talouden kasvusta ja uusista mahdollisuuksista. Näiden perheiden lapset oireilevat nyt nuorina aikuisina. Uusin sukupolvi on Z (1990–2000-luvuilla syntyneet). Tämän sukupolven elämässä on koko ajan ollut käytössä internet ja muut digitaaliset laitteet. Suureen osaan nuorten elämää kuuluu virtuaalisuus, joka on nuorelle tärkeä sosiaalisen elämän muoto. Z-sukupolvelle asioiden pitää tapahtua nopeasti tai he turhautuvat. He myös arvostavat avoimuutta ja käyttäjäläheisyyttä. He ovat myös entistä suvaitsevaisempia maailman supistumisen myötä. (Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiakirja 2012, 10–11.)

Urbaani usko –teoksessa oli Juha Petterson esittelee pappien ajatuksia nuorista aikuisista. Artikkeliaan varten hän oli haastatellut viittätoista Helsingin seurakuntayhtymässä työskentelevää pappia. Kirkon piirissä termillä nuori aikuinen on tarkoitettu perinteisesti 20–29-vuotiaita. Papiston mielikuvissa niinkään ikä ei ensisijaisesti määrittänyt termiä nuori aikuinen, vaan urbaani elämäntyyli. Heidän mielestään maaseudulla asuva yli kolmekymppinen ei ole nuori aikuinen samassa mielessä kuin kaupunkilainen. Monet kuvaavat nuorten aikuisten elämää vielä vakiintumattomaksi ja vapaaksi, johon liittyy vain vähemmän vastuuta kuin mitä varsinaiselta aikuisuudelta vaaditaan. Usein nuoria aikuisia kuvataan myös perheettömiksi ja usein on ajateltu myös, että nuoren aikuisuuden vaihe päättyy, kun joudutaan ottamaan vastuu lapsista. Vaikeaksi tavoitettavaksi ryhmäksi kirkon kannalta on havaittu nimenomaan perheettömät nuoret aikuiset. (Petterson 2006, 69–70.)

Nuori aikuinen on kirkon näkökulmasta myös henkilö, jota seurakuntien nuorisotyö ei enää tavoita. Nuoret aikuiset alettiin 2000-luvun alussa nähdä kirkossa uutena erityisyydenä ja ongelmana, koska mitkään työmuodot eivät tavoittaneet nuoria aikuisia ja side seurakuntaan on ohut. Nuori aikuinen on aktiivinen toimija sosiaalisissa verkostoissa, joita voi yhtä aikaa olla lukuisia. Osa näistä sosiaalisista verkostoista on internetissä. Erityisesti kaupungeissa on paljon mahdollisuuksia erilaisille sosiaalisille verkostoille ja siksi seurakunta ei enää ole nuorille aikuisille ensisijainen kokoava ja identiteettiä määrittävä yhteisö. Nuorten aikuisten suhde kirkkoon vaihtelee myös alueellisesti ja seura-

kunnasta riippuen. Siksi heidän tarpeisiinsa ei ole olemassa yhtä kaikkialla pätevää ratkaisua. (Häkkinen 2009, 13–14.)

Nuori aikuinen terminä ja käsitteenä ei ole ongelmaton, mutta viime vuosina sitä on alettu kovasti käyttää. Kirkon jäsenkuva on muuttunut voimakkaasti viimeisen kahdenkymmen vuoden aikana. Aiemmin kirkon perinteinen toimintaympäristö oli yhtenäinen agraariyhteisö, mutta nykyisin urbaani heimojoukko. Ennen jäsenet oli keskimääräisesti huonosti koulutettu. Nykyisin opiskeluikäisestä ikäluokasta korkeakoulututkinnon suorittaa noin 50 prosenttia. Muuttoliike heittää ihmisiä nykyisin alueelta toiselle nopeillakin siirroilla, mahdollisesti jopa yli kansallisuus- ja kulttuurirajojen. Näin ollen seurakunta ei pysy jäsenistöltään samana, vaan vaihtuvuutta tapahtuu. Yritetäänkö termillä nuori aikuinen kuvata tätä ajan muutosta? Siis muutosta, jossa kirkon jäsen onkin urbaani, hyvin koulutettu, tieteelliseen ja globaaliin maailmankuvaan tottunut ja usein siis nuorehko kirkon jäsen. (Majamäki 2006, 140.)

Voisiko myös kirkon kannalta miettiä, että painotus termissä nuori aikuinen olisikin sanalla aikuinen. Kirkolla ei ole oikein varsinaista aikuistyötä, joka tavoittaisi tämän nuoremman väestön. Nykyisellä aikuistyöllä tavoitetaan varsin ikääntynyt seurakuntalaisten joukko. Kriteerinä aikuistyölle voidaan pitää, että aikuisen ihmisen uskonnollisuus otetaan todesta, jolloin joudutaan kysymään, onko kirkolla kykyä kohdata ihmisen uskonnollinen pohdinta, etsintä, epäily ja kriittisyys. Nuorilla aikuisilla ei ole myöskään halua jakaa ihmisiä oikein ja väärin uskoviin ja se tuo suvaitsevaisuutta kirkkoon. Kirkko puolestaan voi tarjota paikan, jossa voi pysähtyä pohtimaan elämää. (Majamäki 2006, 140–141.)

2.2 Kehitystehtävät

Nuoren aikuisen elämään kuuluu paljon sosiaalista ja yhteiskunnallista toimimista monien eri tahojen kanssa aina omasta perheestä työelämään ja harrastuksiin. Ihminen etsii omaa paikkaansa maailmassa, jossa hänen taitonsa ja taipumuksensa pääsisivät oikeuksiin. Hän etsii elinympäristöä, jossa hänen omat pyrkimyksensä ja tavoitteensa saavat vastineen. Nuoren aikuisen kehitysvaiheista selvimmän näkyvät piirteet ovat opiskelu, työ, perheen perustaminen ja matkustaminen. Ne myös mainitaan yleisesti aikuisuuden

kehitystehtäviä lueteltaessa. Robert Havighurstin mukaan tämän vaiheen kehitystehtävät ovat elämänkumppanin valinta, avioliitossa elämään oppiminen, perheen perustaminen, lasten kasvatus, kodin hoito, töiden aloittaminen, yhteisöllisen vastuun ottaminen ja sellaisten sosiaalisten ryhmien löytäminen, joihin tuntee kuuluvansa. Lisäksi tähän vaiheeseen kuuluu myös persoonallisuuden uudelleen muokkaaminen, omien opittujen arvojen, asenteiden ja toimintamallien kohtaaminen ja oman yksilöllisen minuuden etsintä, vaikka näitä ei Havighurst listallaan mainitsekaan. (Dunderfelt 2011, 97.)

Ranskalainen sosiologi Olivier Galland määrittelee aikuisuuteen siirtymiseen neljä päävaihetta: koulunkäynnin lopettaminen, työelämän aloittaminen, lapsuuden kodista lähteminen ja oman perheen perustaminen. Miesten ja naisten välillä siirtymässä oli kuitenkin selkeä ero. Kaikki naiset eivät siirtyneet missään vaiheessa työelämään, koska heidän yhteiskunnallinen asemansa oli kiinni perheenperustamisesta ja miehillä taas perheen perustaminen oli riippuvainen työelämässä mukana olemisesta. Gallandin mukaan viimeisten vuosikymmenien aikana nuoruus on kuitenkin pidentynyt ja saanut uusia merkityksiä erityisesti keskiluokkaisten nuorten keskuudessa. (Puuronen 2006, 160–161.)

Erytyisesti koulutuksen pidentyminen on vaikuttanut nuoruuteen. Se ei kuitenkaan yksin ole riittävä selitys nuoruuden merkityksen ja luonteen muuttumiselle. Edellä kuvatun traditionaalisen mallin keskeisin muutos on elämänvaiheiden järjestyksen muuttuminen ja se, että joillekin nuorille osa niistä on muuttunut mahdottomiksi. Viimeisten vuosikymmenten aikana nuoret eivät ole enää pystyneet siirtymään sujuvasti elämänvaiheesta toiseen. Työttömyys on ollut yksi syy, miksi nuorten elämänvaiheesta toiseen siirtyminen ei ole onnistunut. Työttömyys aiheuttaa epämääräisiä rajatilanteita, jotka voivat kestää vuosia. (Puuronen 2006, 161.)

Nuorilla aikuisilla on myös usein ajatuksia siitä, mitä he odottavat työltä, avioliitolta ja ihmissuhteilta. Nämä mielikuvat eivät kuitenkaan vastaa todellisuutta ja usein tulee yhteentörmäyksiä mielikuvien ja todellisuuden välillä. Niinpä oman sisäisen tutkiskelun kautta on saavutettava minän ja maailman välinen suhde. Nuoren aikuisen elämää voisi kuvata sanalla kohtaamisia. Nuoret aikuiset kohtaavat uusia ihmisiä, kulttuureja, asenteita, arvoja ja ennen kaikkea oman persoonallisuutensa erilaisia piirteitä. He ovat innokkaita kokemaan uutta ja haluavat elämänsä olevan vauhdikasta ja moninaista. He

eivät toivo rajoituksia ja ohjeita vanhemmilta sukupolvilta, vaan tahtovat itse elää. Samalla taustalla on epävarmuus itsestä, kelpaanko minä tällaisena kuin olen. Kaksikymmenvuotias voi innolla odottaa elämää, mutta hänen kokemusmaailmansa tasapaino on vielä saavuttamatta. Tässä vaiheessa kuitenkin elämän villit vuodet alkavat jäädä taakse ja aletaan ottaa vastuuta, suunnitella itsenäisesti sekä ajatella asioita syvällisemmin. (Dunderfelt 2011, 99–101.)

Kaikkialla Euroopassa nuoret voivat elää osittain lasten tavoin riippuvaisina vanhemmistaan ja osittain taas elää aikuisten tavoin riippumattomina vanhemmistaan. Nuoruus on Euroopan maissa muuttunut entistä samankaltaisemmaksi elämänvaiheeksi. Galland kuitenkin erottaa kolme eurooppalaista nuoruuden mallia: Välimeren maiden malli, Ranskan ja Pohjoismaiden malli sekä Britannian malli. Välimeren malliin kuuluu opintojen pitkittyminen, opintojen päättymisen ja työelämään siirtymisen välinen kokeiluvaihe, vanhempien kanssa elämisen jatkuminen jopa vakituisen työpaikan saannin jälkeen (erityisesti Italiassa ja Espanjassa riippuvuus vanhemmista) sekä välitön avioituminen lapsuuden kodista lähtemisen jälkeen. Britannian mallissa opinnot päätetään varhain ja siirrytään työelämään, kotoa muuttaminen ja perheen perustaminen. Ensimmäinen parisuhteen aloittamisikä on alhainen Britannian mallissa, mutta ensimmäisen lapsen saamisen ikä on sen sijaan korkea verrattuna muihin Euroopan maihin. Ranskan ja Pohjoismaiden mallissa opinnot pitkittyvät, opintojen päättymisen ja työelämään siirtymisen välissä kokeiluvaihe. Nuoret lähtevät myös varhain kotoa. Lyhytaikaiset seurustelusuhteet ja yksin elämisen vuoropuhelu kuuluvat Ranskan ja Pohjoismaiden malliin sekä mahdollinen myöhäinen avioliitto tai pysyvän parisuhteen solmiminen. Suomalaisien nuorten elämänvaiheiden tarkastelu osoittaa Gallandin Ranskan ja Pohjoismaiden mallin pätevän varsin hyvin. Suomessa opiskeluihin käytetään paljon aikaa, mutta huomattavaa on myös, että opiskelujen välissä pidetään yleisesti välivuosia. Niiden aikana osa nuorista matkustelee, käy töissä tai on työttömänä. Myös poikien varusmies- tai siviilipalvelu ajoittuu usein kahden opiskelujakson väliin. Myös kotoa poismuutto on nuorilla entisestään aikaistunut. Kuitenkin vaikka kotoa muutettiin aiemmin, perheen perustaminen ja lasten hankkiminen on siirtynyt myöhemmäksi. (Puuronen 2006, 161–163.)

Kolmannen vuosikymmenen puolivälissä elämä alkaa pikku hiljaa tasaantua ja rauhoittua. Elämäntilanteet ja persoonallisuus vaikuttavat asiaan. Tässä vaiheessa huomataan,

ettei jakseta olla enää niin monessa mukana. Näin ollen monet menot vähenevät ja harrastuksista valitaan se läheisin, jota jatketaan. Elämä alkaa siis vakiintua ja asettua säännölliseen elämänrytmiin opiskeluvuosien jälkeen. Voi käydä myös toisella tavalla eli ihminen, jolla on jo pitkään ollut säännöllinen päivärytmi, kaipaakin vaihtelua elämäänsä ja laittaa asiat elämässään uusiksi. Tässä iässä myös pysähdytään miettimään elämää ja viimeistään 27–29 vuoden iässä tehdään uudelleen arviointi. Ainakin jos ei ulkoisesti niin ajatuksissa, tunnelmissa ja arvotuksissa. (Dunderfelt 2011, 103.)

Kirkon kannalta nuorten aikuisten elämäntilanteissa on kolme merkityksellistä osa-aluetta: 1. parisuhde ja perhe, 2. työ, työttömyys ja opiskelu sekä 3. asuminen ja asuinpaikka. Kaikilla näillä osa-alueilla kirkolla tulisi olla kontakti nuoreen aikuiseseen. Näistä parisuhteeseen ja perheeseen liittyvissä teemoissa on kirkolla paljon annettavaa sekä samoin mahdollisesti opiskeluiden aikana. Työelämä useimmiten jää ilman kontaktia kirkkoon ja erityisesti kaupunkimaisessa asuinympäristössä kontaktit kirkkoon ovat sattumanvaraisia. Kirkollisten toimitusten merkitys on suuri myös kirkosta muuten etäännyneille. Syykin siihen on selkeä. Ihminen kaipaa elämän käännekohdissa tuttuja ja turvallisia rituaaleja. (Majamäki 2006, 334–335.) Tärkein syy nuorelle aikuiselle kuulua kirkkoon on, että hän saa lapselleen kristillisen kasteen tai saa kirkollisen vihkimisen (Niemelä 2006a, 194).

Seuraavaksi karikatyyrinen hahmotelma siitä, kuinka tyypillisen suomalaisen nuoren aikuisen uskonnollinen kehityskertomus etenee. Nuori aikuinen muuttaa kotoaan noin 20-vuotiaana uudelle paikkakunnalle tai ainakin pois omasta kotiseurakunnasta. Todennäköisesti hän on käynyt rippikoulun 15-vuotiaana ja mahdollisesti ollut mukana myös isostoiminnassa, mutta lukiokiireiden vuoksi on jäänyt siitä pois. Hän hakeutuu opiskelemaan uudelle paikkakunnalle ja alkaa seurustella ja on yhteydessä kirkkoon vain kirkollisten toimitusten yhteydessä. Hetkellisesti kirkko voi tulla myös lähemmäs, kun nuorta aikuista pyydetään kummiksi. Muuten yhteys kirkkoon voi jäädä hyvin satunnaisuksi. Nuori aikuinen kaipaa hauskuutta ja nautintoa eikä vastusta muutosta. Hän suhtautuu elämään kunnianhimoisesti eikä suostu vanhempien sukupolvien arjen harmauteen. Nuorelle aikuiselle kirkko edustaa juuri tätä arjen harmauden ihannoitua. Näin pikku hiljaa kirkko alkaa tuntua etäiselle ja rippikoulumuistot nuoruuteen kuuluviksi asioiksi. (Majamäki 2006, 337–338.)

Tietenkään asia ei ole aivan näin yksiselitteinen. Kuten edellä on jo tullut ilmi nuori aikuinen voi olla esimerkiksi 18-vuotias tietokoneista kiinnostunut poika, 22-vuotias kahden lapsen äiti tai 30-vuotias yksin asuva opiskelija. Heidän elämäntilanteensa ovat melko erilaiset, mutta myös heidän ajatuksensa itsestä, maailmasta ja Jumalasta voivat olla hyvin erilaiset. Heidän elämässään tätä elämänvaihetta yhdistää kuitenkin yksi asia. He ovat monien isojen päätösten edessä ja pohtivat, mitä he haluavat elämältä ja mitkä tavoitteet he asettavat elämälleen. Näitä päätettäviä asioita ovat esimerkiksi opiskelu- ja työpaikan valinta, itsenäisen elämän opettelu sekä ihmissuhteet. Näissä tilanteissa kirkko voisi hyvin olla tukemassa nuoria aikuisia elämässä eteenpäin ja jakamassa toivon näkökulmaa myös niille, jotka eivät löydä yhtä helposti omaa paikkaansa maailmasta. (Tornivaara 2007, 2–3.)

2.3 Nuoren aikuisen hengellisyys

Nuoret aikuiset eivät halua sitoutua instituutioon sidottuun uskoon, vaan mieluummin puhuvat henkisydestä. Nuoret aikuiset käyttävät sanaa henkisyys vastakohtana materiaalille ja tähän materiaan he laskevat myös uskonnolliset instituutiot. Heidän on myös helppo puhua uskonnollisista kysymyksistä, mutta he eivät halua tehdä uskonnosta instituutiota tai organisaatiota. Nuorille aikuisille usko ja spiritualiteetti ovat vahvasti henkilökohtaisia kysymyksiä, vaikka niistä halutaankin keskustella. (Majamäki 2006, 338.)

Omien valintojen korostaminen, yksilöllisyys, aitous ja vapaus korostuvat vahvasti nuorten aikuisten uskonnollisuudessa. Muiden ihmisten valintoihin suhtaudutaan suvaitsevasti ja kunnioittavasti. Nuoret aikuiset haluavat uskonnolta elämyksiä, kauneutta, mystiikkaa ja hiljaisuutta. Lisäksi uskonnosta etsitään kokemuksia, jotka voisivat avata uusia ovia omassa elämässä sekä minuuden etsimisessä. Uskonnollisuus ilmiönä ei ole katoamassa, mutta se muuttaa muotoaan. Uskonnollisuuden harjoittamisen muodot ovat muuttuneet yksilöllisemmiksi ja vaikeammin mitattavaksi. Ihmiset ovat riippumattomampia perinteisistä uskonnollisista instituutioista ja avoimempia uusille vaikutteille. (Hauta-aho & Tornivaara 2009a, 39–40.)

Perinteisesti kristinusko on pohjautunut ajatukseen yhdestä totuudesta ja pysyvästä auktoriteetista. Uskonto on määrittänyt ihmisen eikä ihminen uskontoa. Kirkkoon kuuluminen on ollut osa perinnettä eikä sitä ole juurikaan kyseenalaistettu. Nuori aikuinen, joka elää kulutuskulttuurissa, ei koe perinteen auktoriteetin olevan riittävä perustelu uskonnolliselle näkemykselle tai kirkkoon kuulumiselle. Nuorista aikuisista tuntuu vieraalle, että joku aiempi sukupolvi olisi osannut määritellä itseä paremmin, mihin pitäisi uskoa ja millä tavalla. Sen takia kirkko ja muut institutionaaliset uskonnollisuuden muodot koetaan usein epäaidoiksi ja jopa valheellisiksi. Nuoret aikuiset uskovat aidon uskonnollisuuden tapahtuvan instituutioiden ulkopuolella. (Hauta-aho & Tornivaara 2009a, 41.)

Kaikilla perinteisillä uskonnollisuuden mittareilla mitattaessa nuoret aikuiset ovat muita ikäryhmiä vähemmän uskonnollisia. Nuoret aikuiset eivät aktiivisesti osallistu uskonnollisiin tilaisuuksiin. He rukoilevat ja lukevat hengellistä kirjallisuutta vähemmän tai harjoittavat yksityisesti uskoa harvemmin. Näin ollen usko perinteisiin kristillisiin uskomuksiin on vähäisempään kuin muissa ikäryhmissä. Nämä erot uskonnollisuudessa nuorten ja vanhojen välillä eivät ole uusi ilmiö: vanhemmat ihmiset ovat olleet uskonnollisempia kuin nuoremmat niin kauan kuin asiaa on tutkittu. (Niemelä 2006b, 43.)

Näitä eroja on selitetty kolmella eri tavalla. Ensimmäinen malli on keskittynyt kunkin ikävaiheeseen kuuluviin kehitysprosesseihin. Iän myötä tulevaa ”uskonnollistumista” on selitetty iän mukanaan tuomien kehitystehtävien tuloksena. Vaihtoehtoinen suuntaus on elämänkaarimalli, joka näkee ikäkausien erojen johtuvan sosiaalisten roolien muutoksista eikä niinkään kehitystehtävistä. Ihmisen iän myötä tapahtuvat muutokset uskonnollisuudessa nähdään liittyvän erityisesti perherooleissa tapahtuviin muutoksiin. Keskeisinä uskonnollisuuteen vaikuttavina tekijöinä nähdään lasten saaminen ja vanhemmuus sekä omien vanhempien kuolema. Kolmas selitysmalli taas näkee eri-ikäisten uskonnollisuuserojen johtuvan kohorttivaikutuksesta eli eri ikäkausina on vain erilaista elää ja erilaiset ulkoiset tekijät vaikuttavat eri tavoin eri ikäpolviin. Tämä viimeinen malli on aiheuttanut eniten ristiriitoja tutkijoiden välille erityisesti siitä, mikä vaikutus maallistumisella on. Tutkijat pohtivat missä määrin nuorten vähäisempi uskonnollisuus on seurausta aikakausi-vaikutteista ja missä määrin siitä, että he ovat vain nuorempia. (Niemelä 2006b, 43-44)

Urbaani usko -tutkimuksessa uskonnollisena itseään piti 45 prosenttia vastaajista ja henkisenä itseään piti 71 prosenttia. Kristityiksi itsensä kokee kolme neljästä 15–24-vuotiaasta ja luterilaisena itseään pitää alle puolet. Näitä tuloksia tukee myös ajatus siitä, että ihmiset kutsuvat itseään mieluummin nimityksellä henkinen kuin uskonnollinen. Nuoret eivät pidä kirkkoon kuulumista niin tärkeänä osana elämää kuin vanhemmat sukupolvet. Vanhemmalla väestöllä ovat tärkeinä arvot ”koti, uskonto ja isänmaa”, mutta mitä nuoremmasta ikäpolvesta on kyse, sitä heikommaksi muuttuu kytkentä edellä mainittuihin arvoihin. Vanhemmalla väestöllä suomalaiseseen identiteettiin kuuluu vahvasti luterilaisuus. (Hauta-aho & Tornivaara 2009a, 45.)

Ihmiset haluavat korostaa henkilökohtaista spiritualiteettia. Kristinuskon lisäksi aineksia omaan hengellisyyteen voidaan poimia myös muista lähteistä. Kun usko nähdään henkilökohtaisena, valintaan perustuvana asiana, siihen ei silloin sisälly ajatusta yhdestä ainoasta totuudesta. Monet ihmiset ovat valmiita omaksumaan maailmankatsomukseensa vaikutteita eri uskonnoista. Lisäksi monet Jumalaan uskovista tai itseään uskonnollisena pitävät ovat sitä mieltä, ettei millään uskonnolla ole yhtä ainoaa oikeaa totuutta. (Hauta-aho & Tornivaara 2009a, 46.)

Nuori aikuinen ei koe tarvitsevänsä uskonnollisia instituutioita oman uskonsa hoitamiseen, sillä uskohan on yksityisasia. Tämän tiedon valossa on helpompi ymmärtää, miksi nuoret aikuiset eroavat kirkosta. He eivät tarvitse jäykkää ja vanhoillista instituutiota hoitamaan asiaa, joka kuuluu vain heille itselleen. Nuori aikuinen haluaa myös kokea uskonnollista yhteisöllisyyttä, mutta hän haluaa itse valita mihin yhteisöön kuuluu. Yhteisöihin sitoutuminen ei ole kuitenkaan tiukkaa eikä pysyvää, vaan erilaisia yhteisöjä voi olla samanaikaisesti useita eri tarpeita varten. Uskonto ei ole nykyihmiselle asia, jonka voi vain kaataa ihmisen sisään ulkoapäin, vaan se on ihmisessä itsessään jo valmiina. Se ei ole perinteisiä tapoja, totena pitämistä eikä auktoriteettien kunnioitusta tai opetettavaa. Se on ainoastaan koettavaa. (Majamäki 2006, 338–339.)

3 NUORET AIKUISET EVANKELISLUTERILAISESSA KIRKOSSA

3.1 Kirkon strategiat

Suomen evankelisluterilaisen kirkon strategiassa ”Meidän kirkko” linjataan kirkon tehtäväksi kutsua ihmisiä armollisen Jumalan yhteyteen. Lisäksi kirkko tuo kestävästä perustasta elämään sekä rohkaisee välittämään lähimmäisistään ja luomakunnasta. Kirkon arvot ovat pyhän kunnioitus, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja todellisuus. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.) Näin ollen kirkko on siis olemassa, jotta syntyisi uskoa pyhään kolmiyhteiseen Jumalaan ja rakkaus lähimmäisiin. Ihmisen tehtävä on ollut toteuttaa rakkauden kaksoiskäskyn tehtävää rakastaa Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistä niin kuin itseään. Samalla ihmisen tehtävä on ollut noudattaa kaste- ja lähetyskäskyä ja näin Jeesukseen uskovista alkoi muodostua yhteisöjä, jotka ymmärsivät olevansa osallisena ikuista elämää. (Meidän kirkko -osallisuuden yhteisö 2007, 1.)

Kirkon tulevassa ”Kohtaamisen kirkko” -strategiassa vuosille 2016–2020 puolestaan painotetaan ihmisten kohtaamista ja seurakuntalaisten mukaan ottamista toimintojen suunnitteluun ja kehittämiseen. Monessa haasteessa, joita kirkolla tällä hetkellä on, kysymys on kohtaamisesta. Onnistuuko kirkko sanomallaan kohtaamaan ihmisen ja miten ihmisten välinen kohtaaminen kirkossa sujuu? Nykyisin media on usein ihmisten ja kirkon sanoman kohtaamispaikka. Monet asiat vaikuttavat kohtaamisen tarpeeseen ja mahdollisuuksiin muun muassa ikä, elämäntilanteet ja -tavat. Jotkut kokevat, että heille riittävät yksittäiset kohtaamiset, kun taas toiset kaipaavat pitkäaikaisempaa kontaktia. Kohtaamiset vaativat kirkolta myös aktiivista etsivän työn tekemistä, että syrjäytyneet tai syrjäytetyt myös kohdattaisiin. Seurakunnan tilaisuuksissa kohtaamisen tulisi olla avointa jokaiselle ja kirkon tulisi voida yhdistää ihmisiä yli rajojen. Kirkko elää muuttuvassa maailmassa. Kirkon tehtävä on pysyä mukana muutoksessa ja kuitenkin samaan aikaan säilyttää perussanoma muuttumattomana ja pysyä tehtävälleen uskollisena. (Kirkkohallitus 2014, 20–21.)

3.2 Lähtökohdat kirkon nuorisotyölle

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön toiminta-ajatus nousee lähetyskäskystä (Matt. 28:18–20) sekä lasten evankeliumista (Mark. 10:13–16). Näiden kahden raamatunkohdan sanoihin perustuu seurakunnan halu edistää lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuutta kohdata ilman ehtoja armollinen Jumala. Kasvatustyön kautta kirkko välittää uskon traditiota sukupolvelta toiselle sekä auttaa ihmisiä elämään mielekästä elämää. Tämän mielekkyyden kirkko uskoo löytyvän Jumalan rakkaudesta ja lähimmäisten rakastamisesta Jeesuksen esimerkin mukaan. Ihminen on Jumalan luoma ja tästä seuraa se, että jokainen Luojan luoma on arvokas ja ainutlaatuinen. Ihmisen elämä on arvokas. Siksi myös kirkon lapsi- ja nuorisotyössä tulee kunnioittaa ja varjella lapsen ja nuoren yksilöllisyyttä ja ihmisarvoa. (Kirkkohallitus, kasvatustyo ja nuorisotyö i.a., 6, 10.)

Lapsena monet ovat mukana seurakunnan toiminnassa sekä nuorena rippikoulussa. Näissä yhteyksissä seurakunta opettaa lapselle ja nuorelle mitä on kristinusko ja mihin seurakunnan olemassa olo perustuu. Tähän opetukseen perustuu myös nuorten aikuisten tieto siitä, mitä on kristinusko ja mitä on elää kristittyinä. Kuitenkin nuori aikuinen haluaa itse ymmärtää, missä kristinuskossa on kyse, eikä hän halua valmiiksi pohdittua pakettia aiheesta. Näin ollen välttämättä tieto ja oppi eivät pääse juurtumaan ja kasvaamaan, vaan kristinuskon sanoma voi hämärtyä ja uudessa elämäntilanteessa näyttäytyä vanhentuneelta. (Tornivaara 2007, 5.)

Nuorisotyön teologiassa kirkon yhteistä uskoa tarkastellaan nuoruuden näkökulmasta käsin. Se on siis luonteeltaan kontekstuaalista teologiaa ja se nousee nuoren elämän todellisuudesta. Kontekstuaalisuus nuorisotyön teologiassa merkitsee sitä, että nuori voi tunnistaa itselleen tuttua sanoitusta, tekemistä ja olemista. Vuosikymmenten saatossa nuoruuteen liittyvät kasvutehtävät pysyvät samana, mutta jokainen sukupolvi haastaa nuorisotyön teologian omilla painotuksillaan. Nykyinen Z-sukupolvi elää nopeampoisista elämää ja etsii totuuksia, avoimuutta ja arvoja virtuaalisessa ympäristössä. Tämä on avannut myös nuorisotyölle uusia mahdollisuuksia virtuaalisen sekä kasvokkain koolla olevan kristittyjen joukon rakentamiseen. (Nuoret seurakuntalaisina kehittämissiikirja 2012, 12.)

Seurakuntien nuorisotyö on yleensä rippikoulun ja isotoiminnan varassa. Seurakunnasta on näin ollen tullut merkittävä vapaaehtoisten kouluttaja, joka opastaa nuorille ryhmänohjaustaitoja sekä sosiaalisia valmiuksia. Näissä tehtävissä menestyvät jo valmiiksi sosiaalisesti lahjakkaat, pitkäjännitteiset ja ilmaisutaitoiset. Nämä nuoret yleensä valitaan vastuutehtäviin ja muut kokevat, ettei heidän mukanaolollaan ole merkitystä. Näin ollen kirkolla näyttää olevan taito sulkea ihmisiä ulos. Yhteisön sanallinen sanoma voikin olla siis aivan toinen, kuin mitä sen rakenne kertoo. Kun sanallinen sanoma haluaa korostaa rakkautta, kaikkien kutsumista ja hyväksymistä, niin rakenne sulkeekin pois epäsovivat yksilöt. (Malkavaara 2010, 131.)

Kirkon pitäisi olla lapsia ja nuoria kohtaan laajasti sisäänsulkeva, matalan kynnyksen ja suvaitsevaisuuden kirkko. Kirkolle iso haaste nuoria kohdattaessa ovat heidän mukavuutta, elämän helppoutta ja hedonistista nautintoaan korostavat elämänarvot. Perinteisesti kirkollisessa kulttuurissa näitä arvoja ei ole arvostettu, joten haasteena kansankirkolle on sopeutua ymmärtämään jatkuvasti vaihtuvia kaupallisia ja muita muotivirtauksia. Nuorison parissa työskentelevät kirkon työntekijät yleensä osaavat tunnistaa erilaiset trendit ja asettua dialogiin niiden kanssa. Kuitenkin se on vasta ensimmäinen vaihe. (Malkavaara 2010, 131.)

Nuorisotyö on perinteisesti rakennettu kolmelle pilarille: kotien ja koulujen uskontokasvatukselle sekä kasteopetukselle, josta nuori on tullut osalliseksi seurakunnan varhaiskasvatuksen ja kouluikäisten parissa tehtävästä työstä. Nuorisotyön tehtävä on perinteisesti tukea tätä varhaislapsuudessa alkanutta kasvua. Nykyisin nuorissa on paljon myös heitä, jotka eivät ole saaneet kotoaan kuin vähän tai eivät ollenkaan tukea kristilliselle kasvulleen. Rippikoulu ei pysty paikkaamaan tätä vajetta lyhytkestoisuutensa vuoksi. Tärkeintä nuorten kasvun tukemisessa on se, että tuetaan nuoren kasvua omaksi itsekseen, sellaiseksi niin kuin Jumala on hänet tarkoittanut. Vaikka kasvu voi joskus pysähtyä tai vaikeutua, sen mahdollisuudet jatkuvat läpi elämän. (Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiakirja 2012, 13–14.)

3.3 Nuoret aikuiset ja kirkko

Kirkossa tehtävän nuorten aikuisten toiminnan ydinajatuksena on vahvistaa nuorten aikuisten kokemusta seurakunnasta ja kirkosta. Näin halutaan viestittää nuorille aikuisille, että kirkko liittyy heidän elämäänsä merkityksellisenä ja läheisenä yhteisönä. Lisäksi tavoitteena on kehittää heidän vaikutusmahdollisuuksiaan kirkon toiminnassa sekä hallinnossa. Nuorille aikuisille suunnattu työ on seurakunnissa lisääntynyt. Vuonna 2011 seurakunnista 37 prosenttia järjesti nuorille aikuisille toimintaa, kun vastaavasti vuonna 2007 toimintaa järjesti 32 prosenttia seurakunnista. Työtä on myös alettu enemmän koordinoida suuremmissa seurakunnissa (yli 16 000 jäsentä). Pienemmissä ja keskisuurissa seurakunnissa koordinointi oli vähäisempää. (Kirkon tutkimuskeskus 2012, 163–165.)

Kirkolle suuri haaste nykyään ovat nuoret aikuiset, jotka eivät enää sitoudu perinteiseen toimintaan, jota kirkko on järjestänyt. Nuoret aikuiset eivät koe osallisuutta ja yhteyttä samalla tavalla tärkeäksi kuin menneet sukupolvet. Kirkolla ei ole auktoriteettiasemaa nuoriin samalla tavoin kuin vanhempaan väestöön. Nuoret eivät tule kirkkoon velvollisuudesta. Nuorten aikuisten kirkkoon kuulumattomuus johtaa usein siihen, ettei heidän lapsiaan kasteta, koska kumpikaan vanhemmista ei kuulu kirkkoon. Nämä lapset voivat helposti jäädä kirkon kasvatustyön ulkopuolelle. Kirkon perinne ei siis kulkeudu enää sukupolvelta toiselle. Vaikka tämän päivän eläkeläiset ovat huomattavasti uskonnollisempia kuin nuoret, ei voida kuitenkaan automaattisesti olettaa, että myös nuoret jonain päivänä olisivat uskonnollisia. Uskonnollisuuteen on vaikea palata, jos minkäänlaista perinnettä ei ole koskaan ollutkaan. (Meidän kirkko osallisuuden yhteisö 2007, 18–19.) Lisäksi uskonnottomuus saa koko ajan uusia muotoja ja yhä useammin uskontojen kanssa keskusteleekin täysin uskonnottomuus. Noin viides osa nuorten aikuisten ikäryhmästä on uskonnottomia. (Kirkkohallitus 2014, 6.)

Leikkauspintoja kirkon jäsenyyteen –tutkimuksessa oli jaoteltu seurakuntalaiset neljään ryhmään seurakunta-aktiivisuuden perusteella. Nämä ryhmät olivat: aktiiviset, sosiaaliset, aatteelliset ja osallistumattomat. Nuoret aikuiset kuuluvat suurimmaksi osaksi ryhmiin aatteelliset ja osallistumattomat. Aatteelliset kokevat itsensä luterilaisiksi ja kristityiksi, mutta eivät koe olevansa uskovia tai uskonnollisia. Aatteelliset osallistuvat seurakunnan toimintaan noin kerran vuodessa. Osallistumattomat puolestaan profiloituvat

agnostikoiksi tai uskonottomiksi, eivät kuitenkaan ateisteiksi. He myös kieltävät olevansa uskonnollisia tai hengellisiä ihmisiä, mutta voivat kokea omaavansa jossain määrin luterilaisen tai kristityn identiteetin. Aatteelliset ja osallistumattomat edustavat määrällisesti yli puolta kirkon jäsenistöstä. Nämä ryhmät ovat sisäisesti myös hyvin heterogeenisiä ja ryhmien kiinnikkeet ja kontaktipinnat kirkkoon eriytyvät pitkälti sen mukaan, millaisesta arvo-orientaatiosta käsin asiaa katsellaan. Osa aatteellisista kokee, että on tärkeää kuulua kirkkoon ilman osallistumistakin, sillä se merkitsee perinteeseen sitoutumista ja sen ylläpitämistä. Osalle se taas merkitsee yleisen humanitaarisen auttamistyön tukemista. Passiiviseen osallistumiseen voi myös liittyä hyvin löysä sitoutuminen tai kriittinen ja uskontokielteisempi irrallisuus. (Salminen i.a., 45–46, 57.)

Tyypillinen kirkosta eroaja on 20–30-vuotias nuori aikuinen. Yleensä hän on myös opiskelija, joka ei koe uskolla olevan mitään merkitystä. Myöskään kotoa hän ei ole saanut sellaista kasvatusta, jossa kirkolla ja uskonolla olisi mitään merkitystä. Usein hän on myös käynyt rippikoulun, mutta sillä ei ole ollut henkilöön mitään vaikutusta. Lisäksi hän kannattaa tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta ja siksi hän näkeekin kirkon vanhoillisena ja suvaitsemattomana erityisesti homo- ja naispappeusasiassa. (Niemelä 2006, 188–190.) Pienikin oman näkökannan vastainen kannanotto, mediakirjoitus tai huono asiakaspalvelukokemus seurakunnissa voi lopulta johtaa kirkosta eroamiseen, koska kestävää sidettä kirkkoon ja uskontoon ei ole luotu (Häkkinen 2009, 13).

Ratkaisevaa kirkon kannalta on se, että pystyykö se antamaan viestin olevansa valmis tasa-arvoiseen ja aitoon vuorovaikutukseen. Seurakunnissa täytyy olla tilaa kyseenalaistamiselle ja erilaisille tulkinnoille toisia kunnioittavassa hengessä. Monet ovat arkoja omien näkemystensä julkituomisessa ja pelkäävät tuomitsemista. Siksi he haluavat pysyä etäällä kirkosta. Kirkkoon kuulumattomuus luo suurempia vapauksia ajatella ja uskoa, niin kuin itsestä tuntuu hyvältä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009a, 52.)

Rippikouluiän ja isostoiminnan ohittaneille on melko vähän, jos lainkaan toimintaa seurakunnissa. Suurin osa ikäluokasta käy rippikoulun, mutta muutamaa vuotta myöhemmin monet heistä tulevat eroamaan kirkosta. Vaikuttaa siis siltä, että seurakunnilla ei ole valmiuksia kasvattaa lapsista ja nuorista seurakunnassa aktiivisesti toimivia nuoria aikuisia. Kirkon toimintaedellytysten kannalta nuoret aikuiset ovat avainasemassa ja siksi heidän saamisessa seurakunnan toimintaan on ensiarvoisen tärkeää. Rippikoulu ja isos-

toiminta vievät paljon nuorisotyön resursseja, mutta samalla myös nuoriin aikuisiin pitäisi käyttää resursseja. Yksi työala ei kuitenkaan pysty tukemaan riittävästi nuorten aikuisen osallisuuden tukemista seurakuntaan. Työtä täytyy tehdä ennakkoluulottomasti yli työalarajojen. (Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiakirja 2012, 48–49.)

Lisäksi hyppy nuorisotyöstä aikuisen seurakuntalaisen asemaan on valtava. Nuorisotyö on pohjautunut hyvään musiikkiin, leirielämään, rentoon ilmapiiriin ja samanhenkiseen porukkaan. Vastaavasti aikuisten toiminnassa on ainakin päällepäin katsottuna hiljainen ja vakava seurakunta. Nuorille aikuisille työntekijät ja toimintatavat ovat vieraita ja monet muut seurakunnan toiminnassa olevat seurakuntalaiset ovat iäkkäitä. Nuorten aikuisten asemaa kirkossa tulee myös katsoa aikuistyöstä käsin eikä vain nuorisotyötä venytetään. Aikuistyön pitäisi kuitenkin ottaa nuoret aikuiset vastaan. (Tornivaara 2007, 10.)

Aikuisilla on vastuu läheisistä ja työstään, joten heidän mahdollisuutensa osallistua ovat melko vähäiset. Aikuisilla on kuitenkin toiveita ja odotuksia. Kuten nuoret aikuiset myös aikuiset ovat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa. Heidän elämäntodellisuutensa ja periaatteensa vaikuttavat heidän seurakuntanäkemykseen, suunnitteluun, resursointiin ja päätöksentekoon. Aikuiset haluavat kehittyä ja kasvaa. Kasvu edellyttää lupaa vapaasti etsiä, kysyä ja kertoa omia kokemuksia. Kirkon uskosta ja perusarvoista voidaan keskustella välillä myös kriittisesti. Se auttaa kristittyinä kasvamista. Osallisuus ja seurakuntalaisuus toteutuvat vastavuoroisesti, eivät ylhäältä päin johdetusta organisaatiosta. Myöskään aina ei tarvitse kasvaa ja kehittyä, vaan kirkko tarjoaa aikuiselle myös paikan, jossa voi levähtää Jumalan ja toisten kristittyjen yhteydessä. (Aikuiset seurakuntalaisina kehittämissasiakirja 2012, 6.)

Yksi rakenteellinen muutos seurakuntaelämässä ja – työssä on se, että perustehtävästä lähtevä kokonaisvaltainen seurakunnan toiminnan suunnittelu on yleistynyt seurakuntakokojen kasvaessa. Kokoajan etsitään erilaisia vaihtoehtoja työala ja työmuotokeskeisyyden rinnalle. Tätä etsintää tehdään, jotta kirkko pystyisi paremmin toteuttamaan muuttuvassa toimintaympäristössä perustehtävänsä ja eri-ikäisten seurakuntalaisten osallisuus, vaikuttaminen ja vapaaehtoistoiminta jäsenyisivät paremmin osaksi toimintaa. (Aikuiset seurakuntalaisina kehittämissasiakirja. 2012, 12.) Paras tulos nuorten aikuisten työssä olisi saatavilla siis työalojen yhteistyöllä. Nuorten aikuisten työ ei ole

oma työalansa, mutta kaikilla työmuodoilla on siihen yhtymäkohtia. (Tornivaara 2007, 11.)

Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa kovinkaan moni seurakunta ei ole onnistunut luomaan tavoitettavaa nuorten aikuisten työtä. Arto Köykin mukaan kunnollisia edellytyksiä nuorten aikuisten työlle on vain Helsinginseudulla, Tampereella, Turussa, Oulussa, Kuopiossa, Jyväskylässä, Lappeenrannassa, Jyväskylässä, Joensuussa ja kenties Rovaniemellä. Lisäksi toivoa on Lahden, Hämeenlinnan, Seinäjoen, Vaasan, Porin ja Mikkelin kaltaisissa seurakunnissa. Kuitenkin näissä viimeksi mainituissa voidaan onnistua kohtuullisesti, mutta rajat tulevat vastaan sillä nuoret aikuiset muuttavat isompiin keskuksiin. Vain isoimmat seurakunnat pystyvät luomaan kunnollista nuorten aikuisten toimintaa ja muiden on vain tyydyttävä lähettäjän osaan. (Köykkä 2014, 191.)

Suomen evankelisluterilaisista seurakunnista luultavasti parhaiten nuorten aikuisten toiminnan luomisessa on onnistunut Tampereen seurakuntayhtymä. Siellä nuoriin aikuisiin kiinnitettiin huomiota strategiakeskusteluissa keväällä 2003. Tämän lisäksi nuoret aikuiset itse esittivät toiveen ikäryhmänsä toiminnan kehittämistä. Tämän jälkeen nuorille aikuisille suunnattuja tapahtumia ryhdyttiin järjestämään Tampereella. Erityisesti vuosi 2005 oli käännekohta nuorten aikuisten toiminnalle. Työtä varten perustettiin koordinaattorin virka, johon valittiin Timo Pöyhönen. Nuorten aikuisten toiminnalle luotiin oma nimi sekä tuotemerkki ”Uusi verso”. (Malkavaara 2013, 395–396.) Tällä hetkellä Tampereen nuorten aikuisten yhteisössä on noin 500 kävijää. Nuoria aikuisia yritetään saada kantamaan vastuuta toiminnasta ja toiminnan halutaan tukevan yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä. Tarjolla on monenlaisia vaihtoehtoja osallistumiseen kuten pienryhmätoiminta, vapaaehtoistehtävät tai isommat yhteisölliset tapahtumat esimerkiksi jumalanpalvelukset. (Tampereen evankelis-luterilaiset seurakunnat i.a.)

4 OSALLISUUS JA SITOUTUMINEN

4.1 Osallisuus ja yhteisöllisyys

Uskon yhteisöllinen ja sosiaalinen luonne on historiallisesti korostunut kirkollisuudessamme. Jo ennen seurakuntien toimitilojen olemassaoloa uskoa on jumalanpalvelusten lisäksi harjoitettu yhdessä toisten ihmisten kanssa. Ihmiset pitivät kodeissaan kinkereitä, seuroja ja pyhäkouluja. Ihmiset kutsuivat Jumalan sanan ääreen toisia ihmisiä, samalla perheet tunnustautuivat yhteiseen uskoon. Perheiden sisällä uskon yhteisyys konkretisoitui yhteisinä ruoka- ja iltarukouksina. Kristilliseen perinteeseen kiinnittyminen tapahtui luonnollisesti kristillisten perinteiden kautta. Tämä tuki uskon yhtenäistä opillista sisältöä ja yhteisöllisyyttä. Nämä johdattelivat kohden sitoutumisen ihannetta. (Häkkinen 2010, 214.)

Suomalaisen yhtenäiskulttuurin särkymisellä on selitetty kristillisen tapakulttuurin murtumista. Yhteiskuntamme kulttuuripohja on moniarvoistunut kaupungistumisen, muuttoliikkeen ja rakennemuutoksen seurauksena. Lisäksi pietismi osin romutti ja kyseenalaisti tapakristillisyyttä. Tapakristillisyyden murtaminen tapahtui kirkon sisältä käsin, ei ulkoapäin. Kirkossa on vaikuttaneet teologiset virtaukset, jotka ovat painottaneet uskon henkilökohtaisuutta. Samalla nämä painotukset ovat vaikuttaneet myös yhteiskunnalliseen yksityistymiskehitykseen. Painotuksilla oli tarkoitus vahvistaa sitoutumista kirkon jäsenyyteen, toisin kuitenkin kävi. (Häkkinen 2010, 214.)

Yhteiskunnassamme 1980-luvulla alkoi korostua voimakkaasti yksilöllisyys. Aineellisista turvallisuusarvoista siirryttiin arvostamaan postmoderneja vapausarvoja. Ajalle oli tyypillistä, että jokainen oli vastuussa omista asioistaan ja suuriin yhteiskunnallisiin ja kirkollisiin laitoksiin otettiin etäisyyttä. Sama kehitys jatkuu yhäkin. Edelleen ihmiset pyrkivät monin tavoin yksilöllisyyteen esimerkiksi työnteolla, pukeutumisella, elämäntavomuksella ja uskonnolla. Samalla 1990-luvulta alkaen on alkanut näkyä merkkejä uudelta yhteisöllisyydestä ja yhteisöllisyyden etsimisestä. (Häkkinen 2010, 215.)

Suomalainen yhteiskunta on 1960-luvulta lähtien pirstoutunut erilaisiin palasiin ja eriytyneemmäksi. Erilaiset arvomaailmat ja monenlaiset elämäntavot ovat yhteiskun-

tamme pohjalla. Se näkyy hajanaisuutena, alakulttuurien lisääntymisenä, moniarvoisuutena ja verkostoitumisena. Yhteiskuntamme voi olla vähitellen muodostunut niin monista vähemmistöistä, että enemmistöä ei pystytä määrittelemään. Kirkko on mukana tässä kehityksessä. (Häkkinen 2010, 215.)

Edellä kerrottu modernisaatiokehitys ei sinänsä ole uskonnolle uhka, vaan modernisaatioon liittyvä yksilöllisyyden korostaminen sosiologi Bryan Wilsonin mukaan. Uskonnon tukipilari on yhteisöllisyys ja yhteisöllisyyden murentuessa myös uskonnon asema heikkenee. Uskonnon asema on tulevaisuudessa sidoksissa siihen mitä yhteisöllisyydelle ja uskonnollisille yhteisöille tapahtuu. Niinpä yhteisöllisyys on sidoksissa kirkkoon kuulumiseen. (Häkkinen 2010, 216.)

Uskonnollisten yhteisöjen vaikutusta modernisaatio on heikentänyt. Henkilökohtaisessa elämässä uskonnon merkitys heikkenee ja uskonnolliseen toimintaan osallistuminen vähenee. Teollistuneissa ja kehittyneissä valtioissa useiden vuosikymmenten ajan kirkossa käynti on laskenut. Tämä kehitys ei ole tapahtunut ainoastaan länsimaissa vaan myös muualla kuten Australiassa, Uudessa Seelannissa ja Japanissa. Uskonnollisuuden harjoittaminen on muuttunut yksityisemmäksi. Muutos ei ole uskonnollisuudessa vaan sitoutumisessa uskonnollisiin instituutioihin. (Salomäki i.a., 5.)

Kolminaisuusoppi ilmaisee jumalallisen lähtökohdan teologiselle yhteisöllisyydelle. Ihminen on yhteisöllinen olento, joka luotiin Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi. Jumalan kolminaisuuden persoonien yhteys on esikuvana sille, että meidät on luotu toisten ihmisten ja Jumalan yhteyteen. Tärkeimmän kristillisen rukouksen, Isä Meidän -rukouksen rukoilijana on yhteisö ja se ilmaisee kristillisen uskon yhteisöllisen luonteen. Ihmisen pelastuskin on yhteydessä siihen, että yhteisönä kirkko on olemassa ennen sen yksittäisiä jäseniä. Kristitty voi pysyä tähän yhteisöön kuuluessaan ja eläessään Jumalan ja hänen pelastavan toiminnan vaikutuspiirissä. Luterilaisiin tunnustuskirjoihin ja uskontunnustuksiin sisältyy oppi kirkosta pyhien yhteisönä. (Häkkinen 2010, 216–217.)

Kirkon olemukseen kuuluva yhteisöllisyys on olennaista kirkkoon kuulumisessa. Osallistuminen seurakunnan toimintaan on tarpeellista toteuttaessa kristityn kutsumusta, koska siellä toteutuu yhteisöllisyys ja lähimmäisyys. Yhteisöllisyyttä ja lähimmäisyyttä voi kokea vain seurakunnassa. Hoivapalvelut ja perustoimeentulon turvaa yhteiskunta,

mutta yhteisöllisyydelle ja lähimmäisyydelle on tarve. (Hytönen i.a., 105.) Kirkon jäsenten heikko sitoutuminen omaan hengelliseen yhteisöönsä on kirkon suurin heikkous piispa Matti Sihvosen mukaan. Postmodernin ajan nuorison tavoittamiseksi vastaus löytyy teologian tohtori Olli-Pekka Vainion mukaan sitoutumisen ja yhteisön merkityksen uudelleen löytämisestä. (Häkkinen 2010, 217.)

Ihminen on aina miettinyt ja kysynyt elämän tarkoitusta ja mielekkyyttä. Siksi myös seurakuntaan sitoudutaan, koska se koetaan merkityksellisenä. Seurakunta yhteisönä pystyy välittämään ja kantamaan näitä merkityksiä. Keskeinen haaste seurakunnalle on luoda mahdollisuus synnyttää näitä merkityssuhteita aikuisen oman uskon ja kirkon yhteisen uskon välille. On tärkeää, että ihminen kokee itsensä tervetulleeksi ja hyväksytyksi yhteisöön sellaisena kuin hän on. (Aikuiset seurakuntalaisina kehittämissasiakirja. 2012, 6.)

Viime vuosina on puhuttu paljon yhteisöistä ja yhteisöllisyydestä. Perinteisen yhteisöllisyyden katoamisella on selitetty monenlaisia ilmiöitä aina koulusurmista vanhusten hoidon ongelmiin sekä yleisen turvattomuuden lisääntymiseen. Paluu vanhoihin yhteisöihin sekä yhteisöllisyyteen nähdään nykykeskustelussa ratkaisuna lähes kaikkiin ongelmiin. Vähemmän selkeää on, mitä näillä kahdella sanalla oikeasti tarkoitetaan ja millä tavalla ne voivat ratkaista ongelmamme. (Moilanen & Eilola 2013, 7.)

Yhteiskunnallisen osallisuuden perusta on sosiaaliseen ympäristöön liittyminen eli kasvu yhteiselämään yhteiskunnassa ja yhteisöissä. Yhteiselämässä yhteiskunnan osallisuuden mahdollisuudet konkretisoituvat ihmiselle, on mahdollisuuksia täyttää tarpeita, osallistua ja olla jäsenenä merkityksellisessä yhteisössä. Lähiyhteisöön kuulumisen, erilaisissa toimintaympäristöissä toimiminen ja sosiaaliset suhteet täyttävät materialistisia ja psykososiaalisia tarpeita, kuten hyväksyntä, itsensä ilmaiseminen ja läheisyys. Yhteistoimintaan ja vuorovaikutukseen osallistuminen kehittää valmiuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja sosiaaliseen elämään. Kaikki tämä vahvistaa tunnetta kuulua yhteiskuntaan ja erityiseen ihmisjoukkoon sekä on perustana osallisuuden rakentumiselle. (Nivala 2008, 296.).

Sosiaalisuus ja kiinnittyminen ryhmiin sekä paikkoihin ovat yksi ihmisyyden piirre. Yhteisö on Émile Durkheimin mukaan elintärkeä ihmisen hyvinvoinnille. Se suojaa

hänen mukaansa pettymyksiltä ja itsetuhoiselta käyttäytymiseltä. Durkheimin mukaan solidaarisuus kuvaa yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, joka syntyy ihmisten tunteesta, että he jakavat yhteisen käsityksen oikeasta ja väärästä. Ihmisten kokemus, että he jakavat nämä käsitykset, sitoo heidät yhteiskunnalliseen ja sosiaaliseen yhteyteen paremmin kuin taloudelliset ja hyötyyn perustuvat intressit, joita heillä on markkinatoimijoina. Durkheimin mielestä nykyaikaisen yhteiskunnan suurin ongelma on, että siitä on poistuneet yhteisöllisyyden muodot, jotka tukisivat ihmistä silloin kun hän tarvitsee apua sekä hillitsisi yksilöiden egoismia. (Aro 2011, 41, 46.)

Yhteisöä on määritelty sosiaalitieteissä kolmella elementillä: maantieteellisellä alueella, ihmisiä yhdistävillä suhteilla tai ihmisten välisen vuorovaikutuksen jatkuvuudella. Tärkeitä yhteisön symbolisia merkkejä ovat myös yhteenkuuluvuuden ja samankaltaisuuden tunteet. Yhteisö voidaan siis nähdä sosiaalisena ilmiönä, joka perustuu säännöllisiin kohtaamisiin tai yhteisiin kulttuurisiin perusteisiin. (Thitz 2013, 130.)

Ennen kaikkea pieniyhteisöjen yhteenkuuluvuus muodostuu välittömästä kanssakäymisestä ihmisten kesken. Siinä muodostuvat jäsenten väliset vuorovaikutussuhteet (käyttäytymissäännöt, moraaliset sitoumukset, normit, sanktiot ja sisäinen hierarkia), yksittäisen jäsenen yksilölliset käyttäytymisen vapausasteet ja valintavaihtoehdot yhteisössä (poikkeavan käyttäytymisen sieto) sekä jäsenten ja ei-jäsenten välisen vuorovaikutuksen säännöt (jäsenien ja ”muukalaisia” koskevien käyttäytymisnormien erot). Käytännössä siis minkäänlainen yhteisö ei voi olla olemassa ilman keskinäistä vuorovaikutusta, jonka myötä yksilön olemassaolo saa hyväksynnän. (Moilanen & Eilola 2013, 11.)

Ferdinand Tönniesin tutkimus yhteisöstä ja yhteiskunnasta on luonut tradition, joka korostaa perinteisen maatalousyhteiskunnan yhtenäisyyttä. Hänen mukaansa yhteisöllisyys on ihmisen luontainen tapa olla, ja se ilmenee erityisesti kotitaloudessa ja sen lähipiirissä. Yhteisöelämän perusyksiköinä olivat ruokakunnat ja kyläyhteisöt, jotka jakoivat keskenään elämänsä ja kaiken siihen kuuluvan, kuten kulttuurin, tavat, käsitykset, perustavarat ja keskinäisen kiintymyksen. Keskinäinen ymmärrys yhteisön jäsenten kesken korostuu Tönniesin teoriassa. Yhteisön pitää koossa keskinäinen tunne toveruudesta ja voimakas halu olla osa toistensa elämää ja jakaa toisten kanssa niin ilot kuin surutkin. Tällaisen suhteen muodostuminen on varmempaa, kuin yksilöiden taustat, kokemusmaailma, luontaiset sosiaaliset asemat, persoonallisuudet ja ajattelutavat muistuttavat tai

täydentävät toisiaan. Luontevimmin tällainen suhde muodostuu sukulaissuhteissa, mutta myös toisten ihmisten tapaaminen sekä henkinen ja hengellinen läheisyys maatalousyhteisössä olivat tärkeitä. (Moilanen & Eilola 2013, 12.)

Perinteisellä yhteisöllisyyden katoamisella tarkoitetaan muun muassa perheen ja suvun tärkeyden vähenemistä vilkastuneen muuttoliikkeen ja välimatkojen pidentymisen myötä. Sen seurauksena viimeisen viidenkymmenen vuoden myötä asumismuoto on muuttunut ratkaisevasti. Ihmiset asuvat nykyisin vieraiden tai puolittutujen ihmisten naapuristossa, joka on hyvin erilainen asumismuoto kuin tuttujen ja turvallisten ihmisten muodostama yhteisö. Fredinand Tönniesin yhteisöistä poiketen postmodernit yhteisöt eivät useinkaan liity ensisijaisesti paikkaan tai traditionaaliseen elämäntapaan. Sitä vastoin ne ilmentävät yksilöllistä elämäntapaa, pyrkimystä eettisyyteen ja tunnetasoista sitoutumista samanhenkisiin ihmisiin. Tosin Tönnieskin huomioi yhteenkuuluvuuden tunteen, joka perustuu ammattiryhmää edustavien tai muunlaisen yhteneväisen kutsumuksen jakavien ihmisten välille. (Moilanen & Eilola 2013, 37–38.)

Suomessa 1990-luvun lama on käännekohta yhteisöllisyyden vähenemiselle. Sen myötä työn kuva muuttui ja urakehityksestä tuli epävarmaa, asuntotilanne muuttui heilahtelevaksi, kuntien taloudellinen tilanne heikkeni, mikä johti palveluiden karsimiseen. Huono-osaisuudesta ja syrjäytymisestä tuli kaksi runsaasti käytettyä avain käsitettä. Suomessa siirryttiin yhteisöllisyyden korostamisesta yksilöllisyyden, oman edun tavoittelun ja itseohjautuvuuden korostamiseen. Tämä kehitys on jatkunut samanlaisena 2000-luvulla Suomessa. Menestyminen yhteiskunnassa luo paineita ja epäonnistumista pidetään enemmän yksilön kuin yhteisön tai yhteiskunnan kriisinä. (Moilanen & Eilola 2013, 40.)

Nykyisin perinteinen paikallisuuteen perustuva yhteisöllisyys on, monin paikoin jo särkyneessä. Ihmiset asuvat elämänsä aikana monissa eri paikoissa. Ihmissuhteiden määrä on lisääntynyt, mutta samalla vahvat pitkäaikaiset ja merkitykselliset ihmissuhteet vähenyvät. Lisäksi kasvokkain tapahtuva yhteisöllisyys on muuttunut lisääntyvässä määrin teknologisesti välittyneen yhteisöllisyyden myötä. Yhteisöllisyyden muodot korostavat sisä- ja ulkopuolisuutta ja samalla mahdollistavat eriarvostamista sekä vahvistavat syrjäytymistä. Uuden yhteisöllisyyden ideaali tilanne olisi, että ihmiset yhdessä rakentaisivat elämäänsä erilaisten näkemysten moninaisuudessa. (Thitz 2006, 18.)

Nykyaikana on ihmisille tarjolla monia mahdollisuuksia yhteisölliselle liittymiselle muun muassa uskontojen, kansallisuuden, etnisyyden, elämäntyylin tai sukupuolen perusteella. Näiden uusien yhteisöllisten muotojen uskotaan tarjoavan ihmiselle jotain sellaista, mitä valtio tai yhteiskunta ei pysty tällä hetkellä tarjoamaan. Ihmiset ovat alkaneet etsiä yhteisöllisyyttä yhteiskunnan pirstoutumisen vuoksi. Myös kulttuurinen kehitys ja globaalit kommunikaatiomuodot ovat mahdollistaneet ja helpottaneet yhteisöjen rakentumista. Uusi yhteisöllisyys irtautuu paikallisuudesta ja yhteisistä arvoista sekä ihmisten kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta. Tässä uhkana on se, että vaikka ihminen saa tunteen yhteenkuuluvuudesta, uuden yhteisöllisyyden sisältö voi jäädä kevyeksi, jopa tyhjäksi. (Thitz 2006, 18–19.)

4.2 Osallisuus ja kirkko

Kirkossa ja sen historiassa osallisuus on ollut ongelmallinen teema. Valitettavan usein mitä enemmän toiset ovat olleet osallisia, sitä enemmän toiset ovat jääneet osattomiksi. Osattomuus on aina jonkin puutetta. Kristillinen usko tarjoaa ratkaisua osattomuuden ongelmaan Jumalasta, joka vain lopulta voi täyttää tyhjyyden. Osattoman kannalta tämä jää etäiseksi, vaikka teologisesti väite olisikin hyväksyttävissä. Raamatun avulla on helposti perusteltavissa ihannekuva kaikkien osallisuudesta, mutta tämä ei vain aina toteudu. Kirkon historiassa kuitenkin näkyy jatkuva pyrkimys osallisuuteen. (Malkavaara 2011, 109, 112.)

Sosiokulttuuristen trendien avulla on suomalaisesta väestöstä hahmoteltu erilaisia elämäntyyplejä. Tämä jaottelu on tehty nelikentällä, jossa toinen akseli kuvaa henkilön suhdetta muutokseen ja pysyvyyteen ja toinen puolestaan kuvaa henkilön suhdetta vastuuseen ja nautintoon. Tällä tavoin suomalaiset voidaan jakaa neljään elämäntyypleihin perustuvaan ryhmään: näkemyssuomalaiset (muutos ja vastuu), ilmiösuomalaiset (muutos ja nautinto), perinnesuomalaiset (pysyvyys ja vastuu) sekä mukavuussuomalaiset (pysyvyys ja nautinto). Elämäntyylyiltään perinnesuomalaisia edustaville ihmisille kirkko näyttää tarjoavan eniten. Tähän ryhmään kuuluu suurin osa myös kirkon työntekijöistä ja luottamushenkilöistä ja lopuista suurin osa edustaa näkemyssuomalaisia. Nuorista ainakin puolet kuuluvat ryhmään mukavuussuomalaiset. Heille kirkko ei tarjoa oikein

mitään ja tämä on yksi syy, miksi nuoret aikuiset lähtevät kirkosta. (Malkavaara 2011, 130–131.)

Suurempi kysymys on, missä määrin kirkko on valmis taipumaan ja notkistumaan sekä missä määrin se edelleen on kiinteäksi muodostunut selitysmalli, suuri kertomus. Kirkon opintulkinta ei ole niin taipumatonta kuin monet luulevat. Muuttuvan maailman kohtaaminen ajaa myös kirkkoa tarkistamaan tulkintojaan opissaan ja näin siinä tapahtuu muutoksia. Luonnollisesti kirkolla on myös paljon luovuttamatonta. Tällä hetkellä kirkon sisällä vastakkaiset näkemykset ovat kärjistyneet näkyvämmiin kuin ennen. Erilaiset näkemykset Raamatun tulkinnasta, ihmiskäsityksestä sekä kirkosta kytevät pinnan alla. Näitä asioita käsiteltäessä yhteys riittää vain tiettyyn pisteeseen asti. Näistä erimielisyyksistä ei päästä kuin sovinnon, sovitetun erilaisuuden tai täydellisen irtaantumisen kautta. Sovinto olisi osallistavaa, mutta jakautuminen ei. (Malkavaara 2010, 132–133.)

Diakonia- ja yhteiskuntatyön linjauksessa vuosille 2003–2010 kerrotaan, että evankeliumi, seurakunnan keskeinen sanoma, on sanoma osallisuudesta, syrjäytyneen ja vieraantuneen ihmisen mahdollisuudesta päästä osalliseksi Jumalan valtakunnasta ja sen suomasta uudesta ihmisyydestä. Kirkko kutsuu ihmisiä Jumalan armon osallisuuteen ja siihen perustuvaan yhteiseen jakamiseen ja elämänyhteyteen. Linjaus muistuttaa uskonpuhdistuksen merkitystä yhteiskuntavastuulle ja diakonialle. Uskonpuhdistus esitti pelastumista yksin armosta, ilman tekoja. Seurakunta on rakkaudesta elävä yhteisö ja sen jäsenten on välitettävä lähimmäisen rakkautta eteenpäin. (Hytönen i.a., 105.)

Kirkkokäsitys ja kirkon identiteetti liittyvät toisiinsa. Se miten kirkko ymmärtää itsensä vaikuttaa siihen, millaista toimintaa seurakunnassa on ja miten jäsenten odotetaan siihen osallistuvan. Miten seurakuntayhteyden halutaan ilmenevän? Kokoontumisena vai eläen vahvana kokemuksena kristillisen elämänekäsityksen ja uskon pohjalta, haluten sitoutua ja kuulua tähän kirkkoon. Näin kirkossa vaikuttavat erilaiset kirkkokäsitykset ja osallistuminen toimintaan punoutuvat yhteen. (Häkkinen 2010, 234.)

Piispa Kalevi Toivianen mukaan kaupungistumisen ja teollistumisen myötä kansankirkon vanhat seurakuntayhteyden ja -elämän muodot tulivat haastaviksi. Taajamissa asuvien ihmisten luonnollisista yhteyksistä seurakuntayhteys irtaantui ja heikkeni. Kirkko otti käyttöön vapaakirkollisia malleja perustamalla piirejä ja yhdistyksiä. Näillä toimin-

noilla tavoitettiin ihmisiä, mutta valtaosa ihmisistä jäi ulkopuolelle ja työntekijöiden aika meni lähes kokonaan toimintojen hoitamiseen. Kirkon keskeiset ja perustavat toiminnot, sakramentit ja jumalanpalvelukset jäivät sivummalle. Ne hoidettiin, mutta niiden yhteys muuhun työhön jäi ohueksi. Toimeliaisuus lisääntyi seurakunnissa, mutta ihmisiä ei tavoitettu määrällisesti paljoa. Kansankirkon tulee löytää uudelleen luontaiset seurakuntayhteyden muodot. (Häkkinen 2010, 234–235.)

Kirkkokäsitys, joka pohjautuu amerikkalaiseen teologiaan, johtaa professori Tuomo Mannermaan mukaan siihen, että organisatorinen, sosiologinen tai muu vastaava aktiivisuus nähdään pelastukseen kuuluvaksi. Siten osallistumisesta tulee pelastuskysymys. Silloin kristitty on kristitty, kun hän toimii seurakunnan viranhaltijan tehtävissä tai on vastuunkantajana seurakunnassa. Kristityn varsinaiseksi elämäksi muodostuu erilaisissa kampanjoissa ja pienpiireissä toimiminen. Vapaaehtoisten aktiivisesta toimimisesta seurakunnissa ei saa tehdä yleistä normia, johon muidenkin tulisi pyrkiä. Jeesus kertoi vertauksessaan työmiehistä, jotka saivat urakastaan saman palkan, vaikka työtuntien määrät olivat erisuuruisia (Häkkinen 2010, 235.)

Seurakuntaelämä voidaan jakaa kahteen osaan sen perusteella, miten ihmiset liittyvät seurakunnan toimintaan. Seurakunnan oma toiminta on kokoavaa toimintaa. Välillisellä toiminnalla ihmisiä tavoitetaan muissa organisaatioissa, esimerkiksi laitoksissa, kouluissa tai median välityksellä. Seurakuntayhteyden syntymiselle on perustana kokoava toiminta. Täytyy olla konkreettinen aika, paikka ja joukko, johon voi vapaaehtoisesti liittyä. Seurakunta, joka on kaikkialla, missä kaksi tai kolme on koolla, on liian käsitteellinen. Ihminen tarvitsee ensin kokemuksen kuultavasta ja nähtävästä seurakunnasta ja yhteisöstä, että hän voi kokea seurakuntayhteyttä arkisessa jokapäiväisessä elämässään. Olennaista kirkon toimintaan osallistumisen kannalta on se, millaiset työmuodot tarjoavat nykyisin ja tulevaisuudessa mahdollisuuden seurakuntalaisille sitoutua seurakuntaan ja kokea seurakuntayhteyttä heidän omilla ehdoillaan. (Häkkinen 2010, 236–237.)

Kristillisyyttä ei ole olemassa kirkon toimintaan sitoutumisen ihanteen mukaan ilman yhteyttä kokoontuvaan seurakuntaan. Ihmisen normaali elämänpiiri on varsinaisen kristillisyyden toteutumispaiikka. Haastavaa sitoutumisen todellisuudessa on se, miten nämä tasot pystytään yhdistämään luontevasti. Erityisesti seurakunnan toimintaan osallistumisessa eri kirkkokäsitysten erot tulevat esille. Kansankirkossa ”heikot” yhteydet ovat

painotettuina kuten juhlapyhien kirkossakäyntiperinne ja kirkolliset toimitukset. Pietistisiin herätysliikkeisiin pohjautuva kirkkokäsitys ja liturginen toimintalinja korostavat säännöllistä ja aktiivista osallistumista. Kärjistetyksi ilmaistuna kansankirkko kutsuu ihmisiä seurakuntatalolle ja liturginen toimintalinja sekä pietistiseen pohjautuva kirkkokäsitys kutsuvat ihmiset kirkkoon. (Häkkinen 2010, 238.)

Länsimaisilla ihmisillä uskonnon rooli ei enää ilmene yksilön elämänkaareen liittyvinä juhlina. Vuodenkiertoon liittyvät juhlat eivät myöskään saa uskonnollista merkitystä. Eurooppalaisten uskonnollisuutta tutkittaessa on havaittu, että jokainen sukupolvi on entistä vähemmän uskonnollinen ja uskonnollisuus ei juurikaan iän myötä muutu. Uskonnollisuuden muutokselle keskeisenä syynä on kristillisen kasvatuksen heikkeneminen. Vanhemmat jättävät osin tiedostaen välittämättä lapsilleen omaan perinteeseensä liittyvät kristinuskon opilliset sisällöt, juhlapyhien perinteet, tavat ja arkipäivän elämään sidoksissa olevat uskonharjoituksen muodot. (Salomäki i.a., 6.)

4.3 Sitoutuminen

Sitoutumisen käsitettä on tutkittu paljon ja sille on annettu myös runsaasti erilaisia merkityksiä. Esimerkiksi Kiianmaa on todennut, että sitoutumista voidaan määritellä myös sosiaalisesti suhteen muodoksi. Tämä muoto ilmaisee velvoittavaa ja vastuullista suhdetta johonkin olemassa olevaan. Ihmisellä on taipumus sitoutua vahvasti asioihin, joihin hän uskoo tai pitää muuten tärkeänä. Voidaan puhua affektiivisesta komponentista, joten sitoutuminen on suuressa määrin puhtaasti tunnepitoinen asia. (Kiianmaa 1996, 148, 150.)

Shamir vastaavasti esittää teorian sitoutumisesta, joka muodostuu kahdesta erillisestä alaluokasta: ulkoisesta ja sisäisestä sitoutumisesta. Sisäinen sitoutuminen on sitä, että motivoituu jatkamaan olemassa olevaa toimintaa, koska toiminta jo itsessään heijastaa tekijän tai tässä tapauksessa henkilön omia sisäistettyjä tavoitteita, arvoja ja normeja. Sitoutumisen vahvuus riippuu siitä, kuinka keskeisessä roolissa tai yhteydessä se on henkilön identiteetin kanssa. Vastaavasti ulkoisella sitoutumisella tarkoitetaan sitä, miten ulkoiset olosuhteet vaikuttavat toimintaan tai olemassa olevaan roolikäyttäytymiseen ihmisten tai sosiaalisen järjestelmän kanssa. (Shamir 1988, 242–244.)

Sitoutumisesta organisaatioon, tässä tapauksessa kirkkoon, voidaan käyttää myös ilmausta yhteenkuuluvuuden tunteista, solidaarisuudesta. Kiiänmaa tuo myös esille, että sitoutumisessa on kyse affektiivisesta käyttäytymisestä. Tunnesuhteen voimakkuuteen organisaatiota kohtaan vaikuttaa se, millaisena henkilö kokee organisaation arvot ja päämäärät. (Kiiänmaa 1996, 148, 162.)

On myös tulkintoja, joissa sitoutumisesta puhutaan niin, että siitä on löydettävissä kolme erilaista muotoa. Allenin ja Meyerin mukaan näistä sitoutumisen luokista mainitaan normatiivinen, jatkuva/laskelmoiva sekä affektiivinen sitoutuminen. (Allen & Meyer 1990, 1–4.) Morrowin mukaan sitoutuminen muodostuisi jatkuvasta sekä affektiivisesta sitoutumisesta (Morrow 1993, 106, 160).

Meyerin ja Allenin käsityksen mukaan normatiivinen sitoutuminen (normative commitment) perustuu tietoperusteiden luottamuksen vaiheeseen. Työntekijä on omaksunut vahvasti oman organisaationsa normit ja sen ohjeistuksen. Hänellä on siis tunne, että juuri niin pitää toimia. Puhutaankin jopa velvollisuuden tunteesta, joka on seurausta työntekijälle maksetuista tai annetuista eduista, joita organisaatio on hänelle antanut. (Meyer & Allen 1997, 60–61.) On siis olemassa jonkinasteista normipainetta, esimerkiksi isokoulutus tai rippikoulu, joka velvoittaa ja sitoo nuorta seurakunnan toimintaan. Tätä voi tukea myös kristillinen kotikasvatus. Sitä kautta koetaan tietynlaista velvollisuutta osallistua kirkolliseen toimintaan osana seurakuntaa. Normipaine voi kohdistua henkilöön niin, että odotetaan hänen toimivan tietyllä tavalla yhteisöä kohtaan.

Affektiivisen sitoutumisen (affective commitment) Allen ja Meyer näkevät niin, että työntekijä samaistuu organisaatioon, sen tavoitteisiin ja arvoihin (Allen & Meyer 1990, 1–4). Yhteisön samat arvot ja päämäärät eivät kuitenkaan ole välttämättömät affektiiviselle sitoutumiselle, mutta henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisella on vaikutusta sitoutumisen syntymiselle yhdessä samansuuntaisten arvojen ja päämäärien kautta. Henkilön sitoutumisen aste luonnollisesti voimistuu, kun organisaatio pystyy tyydyttämään työntekijän omat tarpeet sekä auttaa pääsemään asetettuihin tavoitteisiin. Henkilön tukeminen, oikeudenmukaisuus sekä oman panoksen merkityksellisyys lisäävät luottamusta ja affektiivista sitoutumista organisaatioon. (Meyer & Allen 1997, 50, 56.)

Jatkuvan tai laskelmoivan sitoutumisen (continuance commitment) mallin mukaisesti työntekijä itse arvioi suhteen jatkoa organisaatioonsa. Hän kokee tarvetta kuulua organisaatioon, koska ei voisi oikein toimia ilmankaan. Työntekijä joutuu tasapainoilemaan hyötyjen ja haittojen kanssa. Hänellä on pelko, että hän menettää organisaatioon ”panostamansa” sijoituksen. Tähän sitoutumiseen vaikuttaa paljon ulkoa tulevat vaikutteet, kuten henkilön ajan, vaivan tai muun kiinnittäminen organisaatioon. Hän kokee pois lähtiessään, ettei hänelle ole enää hyötyä aiemmista satsauksistaan organisaatioon. (Meyer & Allen 1997, 56–58.)

Toisen maailmansodan jälkeisinä vuosikymmeninä Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa havaittiin jäsenyyteen sitoutumisen heikkenevän. Yhteiskunnan modernisatiokehitys 1960-luvulta lähtien sekä muutokset ihmisten uskonnollisuudessa ja elämäntavoissa ajankohtaistivat keskustelun jäsenyydestä. Asiasta on tullut kirkolle entistä tärkeämpi 2000-luvulla. Kirkon viimeisissä strategia-asiakirjoissa jäsenyyden merkitys tulee varsinkin esille. (Häkkinen 2010, 13.)

Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa jäsenyyteen sitoutumisen ihanne ei ole juuriakaan muuttunut viime vuosikymmeninä. Ihannekuva kristitystä on säilynyt korkealla. Ihanteena sitoutumisella on arjen kristillisuus, tiettyjen kristillisen uskon perusasioiden tiedollinen hallinta ja niihin liittyvä päivittäinen uskonelämä ja kirkon jäsenyys. Ihanteen ulottuvuuksia ei enää kirkon virallisissa asiakirjoissa esitetä yhtä vahvoina vaatimuksina kuin aiemmin. Jäsenille kohdistetut odotukset voidaan tuoda yhä voimakkaasti esille kirkon sisällä vaikuttavien moninaisten kirkkokäsitysten piirissä. (Häkkinen 2010, 140.) Nykyaika luo runsaasti haasteita sitoutumiselle johonkin tiettyyn muotiin tai tässä tapauksessa uskonnollisen järjestelmän tukijaksi tai kannattajaksi. (Hauta-aho & Tornivaara 2009b, 6.)

Osallistumisessa, jäsenyydessä ja sitoutumisen todellisuudessa on tapahtunut osin suuria muutoksia. Aiempaa pienempi osa suomalaisista uskoo tai pitää kristinuskon oppeja todennäköisenä kuten Jeesuksen ylösnousemusta tai, että Jeesus on Jumalan poika. Yhä useammat suomalaiset torjuvat Jumalan olemassaolon. Viidesosa suomalaisista on sitä mieltä, ettei Jumalaa ole olemassa. Yhä useammat suomalaiset mieltävät uskonnolliseksi identiteetiksi ateismin, varsinkin nuorten miesten keskuudessa tämä on yleistä. Sitoutuminen kirkon oppeihin on vahvasti yhteydessä instituutioon sitoutumiseen. Kes-

keinen syy kirkosta eroamiseen on se, että ihminen ei usko kirkon opetuksiin. Uskomisen ja kuulumisen yhteyttä välillä on yhteys Britannian uskonnollisuutta tutkineiden Voasin ja Crockettin mukaan. Heidän mukaansa uskomisen tai kuulumisen heikentyessä myös toinenkin osa-alue laskee. (Salomäki i.a., 7.)

Julkinen uskonnonharjoitus on vähentynyt ja kirkkoon kuuluvien osuus on laskenut sekä kirkon uskoon tunnustautuminen on heikentynyt. Uskonnonharjoitus yksityisesti on pysynyt 2000-luvulla lähes yhtä aktiivisena kuin 1960-luvulla. Monet seurakuntien toimintamuodot kuten rippikoulu, kirkolliset toimitukset ja juhla-ajat ovat säilyttäneet asemansa ja suosionsa. Nämä toimintamuodot tavoittavat yhäkin suuren osan väestöstämme. Jäsenyyteen sitoutumisen näkökulmasta Suomen evankelis-luterilainen kirkko elää teologisen ihanteen ja sosiologisen kokemukseen pohjautuvan tiedon jännitekentässä. (Häkkinen 2010, 176.)

5 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMA

Seurakunnan toiminnan kehittämisen kannalta on selvítettävä tekijät, jotka saavat nuoret aikuiset mukaan seurakunnan toimintaan. Luultavasti joillekin se on hyvin luonteva asia, jos nuori aikuinen on koko ikänsä ollut seurakunnan toiminnassa mukana. On myös monia nuoria, jotka ovat rippikoulussa mahdollisesti ensimmäistä kertaa tekemisissä seurakunnan kanssa. Onkin kysyttävä, että mikä saa heidät jäämään seurakuntaan, kun heillä ei ole selkeää perinnettä olla mukana seurakunnan toiminnassa. Kun heidät on saatu pysymään kotiseurakuntansa toiminnassa, niin miten sitten tukea seurakunnan vaihdosta nuoren lähtiessä opiskelemaan uudelle paikkakunnalle, että jatkumo seurakuntayhteyteen säilyisi. On hyvä selvittää, miten seurakuntien välillä tapahtuvaa siirtymää voisi tehdä helpommaksi. Uuteen seurakuntaan sitoutumisen kynnyksen olisi saatava mahdollisimman matalalle, jotta nuori aikuinen voisi tuntea uuden seurakunnan kotiseurakunnakseen.

Kirkon kasvatus- ja nuorisotyön toimikunta on jo vuonna 2004 ollut kiinnostunut nuorten aikuisten sitoutumisesta kirkkoon. Toimikunta nimesi työryhmän, jonka tehtäväksi tuli nuorten aikuisten ja kirkon välisten suhteiden pohtiminen laajasti. Tämä työryhmä rajasi työnsä suuriin tai suurehkoihin kaupunkeihin. Myös suurin osa nuoria aikuisia koskevista tutkimuksista on tehty kaupungissa asuvista nuorista aikuisista. Heidän jatkotyöskentelyssään tullaan huomioimaan myös enemmän suuria kaupunkeja ympäröivien kasvukuntien, pienten kaupunkien ja maaseudun nuoret aikuiset. (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2006, 3.)

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Mäntyharjun seurakunnasta poismuuttavien nuorten aikuisten sitoutumista uuden kotipaikkakunnan seurakunnan toimintaan. Tutkimuksella pyrittiin löytämään keinoja nuorten aikuisten sitouttamiseen uuteen kotiseurakuntaan. Tutkimuksen aineisto on hankittu pyytämällä Mäntyharjun seurakunnan entisiä nuoria narratiivisesti kirjoittamaan omasta elämästään seurakunnan vaihdoksen ajalta. Saadaksemme tutkimukseemme kattavamman aineiston haastattelimme Mäntyharjun seurakunnan entisiä nuoria seurakunnan vaihdoksesta. Haastattelun toteutimme ryhmähaastatteluna. Tämän tutkimuksen kohderyhmä on Mäntyharjun seurakunnan entisiä nuoria, nykyisiä nuoria aikuisia. Iältään he ovat 20–30-vuotiaita.

Tutkimusongelma oli ”*Miten sitouttaa Mäntyharjun seurakunnasta poismuuttavia nuoria aikuisia seurakuntayhteyden löytämiseen uudella asuinpaikkakunnalla.*”

Tutkimusongelmaan etsimme vastauksia kolmella (3) tutkimuskysymyksellä, joilla pyrimme selvittämään nuorten aikuisten seurakunta vaihdoksen sujuvuutta sekä seurakuntien mahdollisuuksia tukea muutosvaiheessa.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten nuoret aikuiset ovat löytäneet paikkansa kaupunkien seurakunnista?
2. Mitkä asiat tukivat nuorten aikuisten mukaan lähtemistä seurakunnan toimintaan?
3. Miten nuoren aikuisen seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Aineiston hankinta

Kohderyhmä tässä tutkimuksessa oli Mäntyharjun seurakunnan entiset nuoret. Mietimme tapoja, joilla heiltä saisi mahdollisimman kattavasti tietoa tutkimustamme varten. Päädyimme narratiiviseen kirjoittamiseen. Narratiivisessa kirjoittamisessa ihminen kirjoittaa eräällä tavalla tarinaa omasta elämästään, josta muodostuu yksi suuri tarina ja lukuisia pienempiä tarinoita. Tästä kirjoittamisesta syntyvä sisäinen tarina ohjaa ihmisen toimintaa ja valintoja. Jälkikäteen tapahtumia voidaan esittää tarinallisesti tulkittuina kertomuksina. (Karjalainen 2004, 24.)

Tyypillisesti elämäkerralliset tekstit kirjoitetaan ihmiselle itselleen merkittävistä tai käänteentekeväistä tapahtumista. Narratiivi voi tarjota ihmiselle välineen, jolla hän voi hakea merkityksiä yllättäville tai vaikeille elämäkokemuksille. Narratiiveja kerrotaan, että ihminen voisi paremmin ymmärtää omaa elämäänsä kuin toistenkin elämää. Inhimillinen kokemus ja muisti ovat pääosin narratiivisessa muodossa. (Kohonen 2011, 199.) Sisäisen tarinan avulla ihminen voi jäsentää itselleen elämäntilannettaan, määrittelee identiteettiään, arvojaan, tavoitteitaan ja asemaansa suhteessa muihin ihmisiin. Omasta elämästä kirjoittaminen on myös mahdollisuus kirjoittaa omaa tarinaa uudelleen. Lisäksi samalla tullaan tietoisiksi omasta elämästä kirjoittamisen keinoin. Samalla kun ihminen kirjoittaa omaa tarinaansa, hän tekee narratiivista identiteettityötä eli luo käsityksen siitä, kuka hän on. Ihminen ei kuitenkaan tavoita minuuttaan suoraan itsereflektiolla narratiivisen identiteettityön avulla, vaan pikemminkin hän ulkoistaa itsensä. Hän esimerkiksi voi kertoa itsestään tarinaa erilaisin ilmauksin. Itsestään kirjoittamalla hän myös pystyy arvioimaan tuotoksesta itseään suhteessa kirjoittamaansa tekstiin. Tällä menetelmällä voi lisätä omaa itsetuntemustaan sekä rakentaa omaa identiteettiään. (Karjalainen 2004, 24–25.)

Omasta elämästä kirjoitettaessa on kyseessä muistelu. Termillä muistelu voidaan tarkoittaa sekä menneisyyttä käsittelevää puhetta tai kirjoitusta että menneen mieleen palauttamista. Tarkoituksena on prosessoida menneisyyttä nykyhetken näkökulmasta. Muistelu on myös usein puhe- ja vuorovaikutustapahtuma, johon osallistujat pohtivat

menneisyyttä yhdessä ja käsittelevät sekä henkilökohtaisia että yhteiskunnallisia tapahtumia. (Karjalainen 2004, 26.)

Yksi tapa aineiston hankkimiseen on pyytää ihmisiä kirjoittamaan tutkimuksen aihepiiriin liittyvä omaan kokemukseen perustuva, vapaamuotoinen tarina (Kohonen 2011, 199.) Näin ollen lähetimme Mäntyharjun seurakunnan entisille nuorille kirjoituspyynnön ”*Minun tieni Mäntyharjun seurakunnasta uudelle paikkakunnalle ja mahdollisesti seurakunnan piiriin*” facebookin välityksellä (Liite 1). Tämä kirjoituspyyntö laitettiin Mäntyharjun seurakunnan entisten nuorten facebook-ryhmään sekä sitä lähetettiin ryhmäviestinä kohdejoukkoon kuuluville henkilöille. Tähän kirjoituspyyntöön lisäsimme vielä muutamia tarkentavia kysymyksiä, että olisimme saaneet tutkimuskysymyksiimme vastauksia näiden kirjoitusten perusteella. Kirjoitukset saivat siis olla muuten melko vapaamuotoisia. Lähinnä ajattelimme, että ne ovat muistelukerronnan tyylisiä, mutta toki emme voineet tarkkaan tietää, minkä tyylisiä tekstejä tulisimme saamaan. Ajattelimme myös, että muistelukerronta on helppo tapa nuorille aikuisille kertoa omasta elämästään. Muistelussa on tarkoituksena palauttaa mieleen asioita, mutta myös tulkita mieleen tulleita asioita. Samalla ajattelimme, että teksteissä meille aukeaa, miksi nuoret aikuiset löytävät tai eivät löydä paikkaansa seurakunnista eli avaavat tätä maailmaansa meille laajemmin tekstien välityksellä. Päädyimme tähän ratkaisuun siksi, että nuoret aikuiset asuvat ympäri Suomea ja heidän tavoittamisensa haastattelua varten olisi ollut haastavaa.

Kirjoituspyyntöön vastasi 15 nuorta aikuista. Kirjoitukset olivat kuitenkin valitettavan lyhyitä. Useat vastaajat vastasivat melko lyhyesti aiheesta ja lähinnä vain tarkentavien kysymysten pohjalta. Kirjoitusten rakenne ei vastannut sitä, mitä olimme odottaneet eli ne eivät oikeastaan olleet tarinoita. Yhteensä kirjoitettua tekstiä oli 11 sivua. Aineisto oli meistä suppea, joten päätimme täydentää materiaalia järjestämällä lisäksi ryhmähaastattelun.

Haastattelu toteutettiin 6.9.2014 Mäntyharjussa seurakuntakeskuksella. Kutsun haastatteluun lähetimme jälleen facebookin välityksellä. Haastatteluun saapui viisi nuorta aikuista, joista kaksi ei ollut kirjoittanut meille aiemmin tarinaansa. Haastattelun toteutimme ryhmähaastatteluna. Se on hyvä tiedonkeruun muoto, sillä yhdellä kertaa saadaan vastauksia usealta eri henkilöltä. Ryhmähaastattelun hyvänä puolena on, että ryhmän

jäsenet voivat auttaa toisiaan esimerkiksi muistinvaraisissa asioissa tai auttaa väärinymmärrysten korjaamisessa. Toisaalta ryhmä voi estää ryhmän kannalta kielteisten asioiden esiintulon tai ryhmässä voi olla henkilö, joka dominoi keskustelua haluamaansa suuntaan. Nämä seikat on myös hyvä huomioida, kun tuloksia tulkitaan tai tehdään johtopäätöksiä. Suositeltava määrä haastateltavia ryhmähaastatteluun on kahdesta kolmeen henkilöä. Haastattelut kestävät tavallisesti tunnista kahteen. (Hirsjärvi 1997, 211.)

Kun päätimme toteuttaa ryhmähaastattelun, ajattelimme saavamme kattavamman aineiston kuin yksilöhaastatteluilla. Mäntyharju on pieni paikkakunta ja nuorten porukka on tiivis. Näin ollen ajattelimme kaikkien uskaltavan esittää mielipiteensä ja osallistua keskusteluun. Uskoimme myös, että näin toisten on mahdollista myös saada ajatuksia toisten vastauksista ja täydentää niitä. Ennen haastattelua kerroimme haastattelun tarkoituksesta ja kerätyn aineiston luottamuksellisesta käsittelystä. Lisäksi kerroimme, että haastattelu nauhoitetaan ja litteroidaan. Haastattelu oli hyvin avoin eli kirjoituspyyntö ja siinä olevat kysymykset sekä tutkimusongelmamme ja tutkimuskysymykset ohjasivat haastattelun kulkua. Kirjoituspyynnön aiheet ja tutkimuskysymykset esitimme haastateltaville. Esitetyn kysymyksen jälkeen annoimme vastaajien keskustella aiheesta vapaasti. Joitakin asioita tarkensimme lisäkysymyksillä. Haastateltavat olivat keskenään hyvin samaa mieltä asioista, joista keskustelimme.

6.2 Aineiston käsittely ja analyysi

Aineiston analysoimme sisällönanalyysilla. Sisällönanalyysilla aineistoa kuvataan sanallisesti yleisessä ja tiiviissä muodossa. Ilmiöstä pyritään tuottamaan sanallinen ja selkeä kuvaus. Edellytyksenä tälle on aineiston tiivistäminen ja uusi muoto. Sisällönanalyysi voi olla teoria- tai aineistolähtöistä. (Kananen 2008, 94.) Aineiston analysoinnissa käytimme apuna Jyväskylän yliopiston filosofian laitoksen tutkijan Timo Laineen esittämää runkoa laadullisen tutkimuksen analyysin etenemisestä. Timo Laine esittää neljä vaihetta analyysin etenemisestä. Aluksi litteroimme eli kirjoitimme ryhmähaastattelun aineiston kirjalliseen muotoon. Tekstiä kertyi 11 sivua. Perehdyimme sen sisältöön kokonaisnäkemyksen muodostamiseksi. Ensimmäisenä neljästä vaiheesta päätettiin kerätystä aineistosta kiinnostuksen kohde ja pysyttiin siinä. Tässä tutkimuksessa meitä kiinnosti, miten nuoret aikuiset ovat löytäneet paikkansa kaupunkien seurakunnista: mikä sai hei-

dät lähtemään mukaan seurakunnan toimintaan ja miten seurakunnan muutosvaihetta olisi voitu tukea? Toisessa vaiheessa käytiin keskustellen aineisto haastattelujen litte-roinnit sekä kirjoitukset läpi ja erotettiin sekä merkittiin sieltä kiinnostukseen liittyvät asiat. Merkityt asiat koottiin yhteen, erilleen muusta aineistosta. Kolmannessa vaiheessa aineisto luokiteltiin, teemoiteltiin ja tyypiteltiin. Aihekokonaisuudet jaettiin siis osiin ja etsittiin alaluokkia. Tarkoituksena oli aineiston tiivistäminen. Teemoitellusta aineistosta muodostimme alakategorioita kunkin tutkimuskysymyksen mukaan ja näistä nostimme yhden yhdistävän kategorian. Lisäksi teimme tutkimuskysymyksiin kaksi ja kolme sisällönanalyysin kaaviot (liitteet 2 ja 3), joista näkyy tutkimustulosten muodostaminen. Neljännessä vaiheessa kirjoitimme tuloksista yhteenvedon, jonka tulokset esitellään kunkin tutkimusongelman alla. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92–93.)

Apuna teemoittelussa on koodaus ja kvantifiointi. Teemoittelu on kvantifioimista ja luokittelua yleisellä tasolla. Aineistosta noussutta sitaattia eli sanontaa tai esimerkkiä voidaan käyttää pelkistämässä teemoittelua. Teemoittelussa jokaisen teeman alle kerätään haastatteluista teemaan liittyvät kohdat tai tiivistelmät niistä. Tutkimustuloksia esitellessä teemojen yhteydessä esitetään vastaajien tekstisitaatteja. (Kananen 2008, 91.) Esiin nousevat ainakin lähtökohtateemat sekä usein myös monia muita, usein lähtöteemoja mielenkiintoisempia, teemoja. Ylimääräinen materiaali jätettiin huomiotta. Aineistosta esiin nostetut teemat pohjautuvat tutkijan tulkintoihin haastateltavien sanomista. Vaikka haastateltavat kertoisivat asiat eri tavoin, tutkija luokittelee ne samoin. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 173.) Teemoittelu on suositeltava aineiston analysointitapa, kun kyseessä on jokin käytännöllinen ongelma (Eskola & Suoranta 2003, 178).

Tutkijan tekemiin tulkintoihin aineistosta vaikuttaa tutkijan viitekehys eli hänen asenteensa, tietonsa ja taustansa. Tutkija tulkitsee ilmiötä ja jakaa sen osiin. Aineistoa hän peilaa viitekehukseensä tai omiin mielikuviinsa sekä etsii havainnoilleen tarttumakohtia ja vastinpareja. Viitekehys on jokaisella ihmisellä erilainen ja tutkija näkee ilmiön omalla tavallaan. Tulkintoja on niin monta kuin on tulkitsijoitakin. Laadullisessa tutkimuksessa ei ole kvantitatiivisen eli määrällisen tilastotieteellisen tutkimuksen ehdottomia tulkintasääntöjä. Laadullisessa tutkimuksessa eri tutkijat eivät saa välttämättä samoja tuloksia. (Kananen 2008, 96–97.) Tutkija vaikuttaa kahdessa vaiheessa kerätyn aineiston tulkintaan tulkiten aineiston oman viitekehyn kautta. Tulkinnan hän puolestaan kirjoittaa ymmärrettävään muotoon omalla kielellään ja omalla koodausjärjestel-

mällään. Laadullisessa tutkimuksessa on kaksisuuntaista ymmärtämisen ongelmaa. Se miten tutkija voi ymmärtää mitä vastaaja hänelle kertoo ja sama haaste uusiutuu tutkijan laatiessa raportin aineistosta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 68–69.)

Tässä työssä olemme yhdessä tehneet tulkintoja aineistosta ja keskustelleet yhdessä ratkaisusta ja tulkinnoista, joihin olemme päätyneet. Todennäköisesti, jos olisimme tehneet tämän työn kumpikin erikseen, olisivat tulkinnat voineet olla erilaisia. Tutkimuksen viitekehys on toiselle meistä niin lähellä itseä, että on haasteellista pysyä kerätyssä aineistossa, kun tietää asioihin laajempiakin taustoja. Aiheen läheisyys on siis toisaalta myös taakka tällaista tutkimusta tehdessä. Uskomme, että olemme melko hyvin ymmärtäneet, mitä tutkimukseen osallistujat ovat meille halunneet kertoa ja tämän tiedon olemme analysoineet niin kuin itse olemme sen tulkinneet. Raporttimme tutkimuksen tuloksista olemme kirjoittaneet omasta mielestämme ymmärrettävästi. Kuitenkin ihmiset ymmärtävät asioita ja tulkitsevat niitä hyvin eri tavalla. Samasta ilmiöstä voidaan saada useita tulkintoja. Kaikki nämä tulkinnat ovat oikeita, jos ne ovat perusteltuja. Laajasta tutkimusaineistosta voivat eri alan tutkijat tehdä lukuisia eri tulkintoja. Jokainen tutkija katsoo aineistoa eri näkökulmasta ja jokainen tulkitsee ympäröivää maailmaa oman aivotoimintansa pohjalta. (Kananen 2008, 97.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tuloksissa emme ole käyttäneet vastaajien oikeita nimiä, ettei heitä voida tunnistaa. Tekstissä vastaajat on nimetty ja eritelty kirjaimilla A-P. Narratiivisten kirjoitusten pohjalta saadut vastaukset on tekstissä merkattu sanalla ”kirjoitus” ja ryhmähaastattelun vastaukset näkyvät tekstissä sanalla ”haastattelu”. Tunnistettavuuden estämiseksi lainatuissa kohdissa nuorten aikuisten nykyiset kotipaikkakunnat on muutettu muotoon nykyinen asuinpaikkakunta ja seurakuntien nimet on poistettu teksteistä.

Tutkimustulokset olemme jaotelleet kolmeksi alaluvuksi tutkimuskysymysten mukaan. Luvussa 7.1 kerromme vastaajine seurakuntayhteydestä Mäntyharjulta muuton jälkeen. Vastauksista ilmenee, ettei yhteys seurakuntaan ole säilynyt tiiviinä. Luvussa 7.2 esittelemme, mitkä asiat tukivat nuorten aikuisten seurakunnan toimintaan lähtemistä. Nuoret aikuiset toivovat kokevansa seurakunnassa osallisuutta. Luvussa 7.3 vastataan tutkimuskysymykseen miten nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea. Tässä vastaukseksi nousi nuorten aikuisten halu tulla kohdatuksi sekä saada informaatiota seurakunnan tilaisuuksista.

7.1 Vastaajien seurakuntayhteys Mäntyharjulta muuton jälkeen

Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme käsitteli aihetta kuinka hyvin nuoret aikuiset ovat Mäntyharjulta muuton jälkeen löytäneet seurakuntayhteyden uudella asuinpaikkakunnallaan. Vastauksista näkyy, että seurakuntayhteyden löytyminen toiselle paikkakunnalle muutettaessa ei ole automaattista. Valitettavan usein yhteys on jäänyt hyvin hataraksi tai sitä ei ole ollenkaan. Ilmeisesti tässä näkyy nuorten aikuisten moninaiset vaiheet aikuistumisessa. Uusi paikkakunta sekä uudet ystävät ja opiskelut vievät aikaa sopeutumiseen. Heillä on niin paljon kaikkea muuta elämässään, ettei ehkä seurakuntayhteyden hankkiminen uudelta asuinpaikkakunnalta tule ensimmäisenä mieleen.

Tutkimukseemme osallistuneista vastaajista kolme kertoo löytäneensä seurakuntayhteyden Mäntyharjusta muuton jälkeen. Kuitenkin heillä seurakuntayhteys on ollut enemmän järjestöjen kautta toteutuvaa kuin evankelisluterilaisen kirkon järjestämää toimintaa. Näin ollen voisi olettaa, että järjestöt onnistuvat paremmin organisoimaan toiminta-

taansa ja saamaan nuoret aikuisetkin pysymään siinä mukana. Ilmeisesti järjestöjen toimintaan muodostuu suhde jo pienenä ja toimintaan on hyvin helppo mennä mukaan. Lisäksi siellä ovat tutuksi tulleet ihmiset, joten kynnys ei ole korkea mennä toimintaan mukaan. Evankelisluterilaisen kirkon toiminnassa toiminta keskittyy paikallisseurakuntiin ja ihmiset ovat uudella paikkakunnalla vieraita, siksi se voi nostaa kynnystä mennä mukaan.

Lähdin mukaan seurakunnan toimintaan uudella paikkakunnalla -- Tunsin kaupungista ennestään ihmisiä ja kavereita oli myös muuttanut tänne opiskelemaan ja heidän kutsumanaan päädyin mukaan eri kristillisten järjestöjen opiskelijajailtoihin ja toimintaan. Tähän mennessä olen ollut aktiivisesti mukana Kansan Raamattuseuran, Kansanlähetyksen ja Evankeliumiyhdistyksen toiminnassa sekä osallistumassa että kantamassa vastuuta. Lisäksi olen käynyt monissa muissakin seurakunnassa, mutten ole jäänyt niihin. Luterilaisissa paikallisseurakunnissa olen käynyt hyvin vähän. (A, kirjoitus.)

Olen lähteny srk toimintaan mukaan tai en ev.lut. srk vaan kansanlähetyksen toimintaan uudella asuinpaikkakunnalla. Mutta nään asian näin että ei niin väliä seurakunnalla kun meillä on sama jumala. Olen käynyt myös välillä ev.lut tilaisuuksissa. (C, kirjoitus.)

Lähdin mukaan uuden seurakunnan toimintaan kun muutin toiselle paikkakunnalle. (B, kirjoitus.)

Vastaajista kuusi puolestaan kertoi, että he olivat käyneet kerran tai muutaman kerran seurakunnan järjestämissä tilaisuuksissa. Tämä tilanne on suurimmalle osalle suomalaisista tuttu. Suurin osa kirkon jäsenistähän käy vain oikeastaan joulukirkossa tai osallistuu kirkollisiin toimituksiin. Muuten suhde kirkkoon on melko etäinen. Usein lapset ovat mukana jollakin tapaa seurakunnan toiminnassa, mutta rippikoulun jälkeen tilanne sitten alkaa muuttua. Tämä sama tulee ilmi myös näistä tutkimukseemme osallistuneiden nuorten aikuisten vastauksissa.

siispä jo Mäntyharjussa tutuksi tulleet ns. nuorten illat ja raamattupiiri saivat mukaan myös uudella asuinpaikkakunnalla opiskelija lähetyksen iltoihin... -- ... kävin kaksi kertaa ja se jäi siihen... (E, kirjoitus.)

Vaikka en srk:n tapahtumiin uudella asuinpaikkakunnalla esim. satunnaisia messuja lukuun ottamatta ole osallistunut, olen kuitenkin pyrkinyt vierailemaan eri kirkoissa ja pitämään yhteyttä seurakunnan kautta saamiini ystäviin. (G, kirjoitus.)

Olen ollut satunnaisesti mukana täällä uudella kotipaikkakunnalla. Parissa konsertissa olen käynyt ja nuorteniltamaisilla kesäpiknikeillä. (I, kirjoitus.)

Seitsemän vastaajaa kertoi, ettei heille ole muodostunut minkäänlaista seurakuntayhteyttä uudella paikkakunnalla. Nuorten aikuisten elämässä ehkä seurakuntayhteyden muodostaminen ei ole ensimmäinen ajatus uudelle paikkakunnalle muuttaessa. Ensinnäkin jo isommalle paikkakunnalle muutto aiheuttaa hämmennystä ja siellä pitää etsiä omaa paikkaansa, niin helposti seurakuntayhteyden etsiminen ei ole tärkeys listalla ensimmäisenä. Lisäksi, jos seurakuntayhteys pitää etsiä, niin harva sitä alkaa etsiä. Seurakuntaan pitäisi olla mahdollisimman matalalla kynnyksellä ja sen pitäisi olla helposti löydettävissä, esimerkiksi opiskeluympäristön kautta.

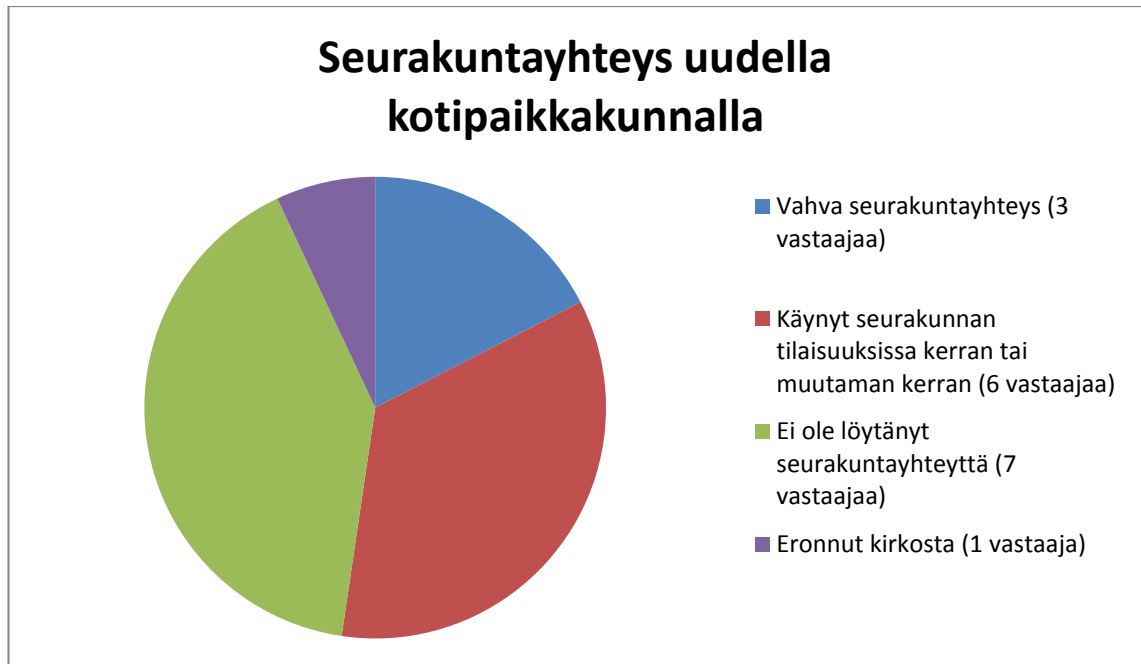
Muutin viime syksynä uudelle asuinpaikkakunnalle opiskelemaan. Asuinpaikkani perusteella kuuluisin varmaankin tähän tai tähän seurakuntaan, mutta kummankaan toimintaan en ole mennyt millään lailla mukaan. (N, kirjoitus.)

Muutettuani pois Mäntyharjulta kesällä 2010 en lähtenyt mukaan uuden asuinpaikkakuntani seurakunnan toimintaan. (P, kirjoitus.)

Täytyy todeta, että ihan täysin on jäänyt muutenkin kirkollisissa menoissa käyminen, osallistuminen seurakunnan toimintoihin ja retkiin. (O, kirjoitus.)

Yksi vastaajista oli eronnut kirkosta. Hän ei nähnyt mitään syytä kuulua kirkkoon, joten päätti erota siitä. Tämäkin nykypäivänä on melko tavallista. Ihmiset eivät useinkaan näe syytä miksi kuulua kirkkoon ja eroavat siitä. Nykyisin on niin helppo erota kirkosta, joten sekään ei enää aseta kynnystä eroamiselle. Nuorilla aikuisilla iso syy kirkosta eroamiseen on juuri se, ettei löydä mitään syytä kuulua kirkkoon.

Siitä vuosi tai pari, päätin erota kirkosta. Kun ikää karttui enemmän aloin ajattelemaan asiaa enemmän. Miksi kuuluisin kirkkoon? (Q, kirjoitus.)

KUVIO 1. Nuorten aikuisten seurakuntayhteys uudella kotipaikkakunnalla.

Kuviosta 1 ilmenee, miten nuoret aikuiset ovat osallistuneet uudella kotipaikkakunnallaan seurakunnan toimintaan. Tähän tutkimukseen osallistui 17 nuorta aikuista. Vastaajista yksi oli eronnut kirkosta ja ei näin ollen kokenut minkäänlaista seurakuntayhteyttä. Seitsemän vastaajaa kertoi, etteivät olleet osallistuneet uudella kotipaikkakunnalla seurakunnan tilaisuuksiin ja kuusi vastaajaa kertoi osallistuneensa kerran tai muutaman kerran seurakunnan toimintaan. Kuviosta tämä ilmenee hyvin, sillä kolme neljäsosaa kuviosta kuvaa niitä, jotka eivät ole osallistuneet toimintaan tai ovat vain muutaman kerran osallistuneet. Kolme vastaajaa kertoi aktiivisesti osallistuvansa seurakunnan toimintaan.

Mielenkiintoinen asia, jota tässä tutkimuksessa ei ollut kysytty, mutta joka vastauksista ilmenee: kahdeksan vastaajaa mainitsee muuton jälkeen pitäneensä yhteyttä Mäntyharjun seurakunnan nuorten toimintaan. Käytännössä siis he eivät ole edes etsineet uudelta paikkakunnalta itselleen seurakuntayhteyttä, koska ovat kokeneet sen olevan edelleen entisellä kotipaikkakunnalla tutussa piirissä.

Yhteys kotiseurakuntaan säilyi kokoajan vahvana työkontaktien ja harjoittelujen kautta! (E, kirjoitus.)

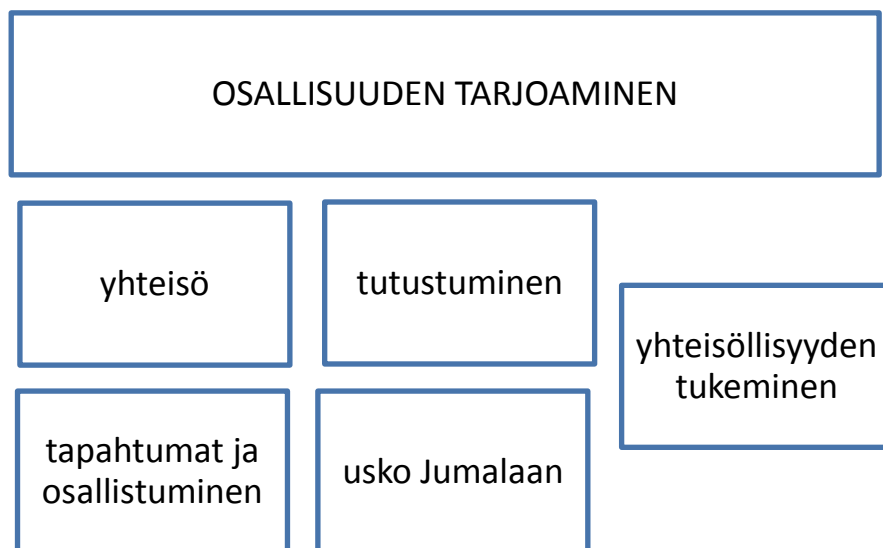
-- sitä paitsi koen Mäntyharjun seurakunnan edelleen omakseni. (N, kirjoitus.)

En lähtenyt seurakunnan toimintaan kovinkaan aktiivisesti mukaan uudella asuinpaikkakunnallani, eikä se oikeastaan missään vaiheessa tullut mieleeni, sillä ajattelin että jatkossakin pyörin lähinnä Mäntyharjun seurakunnan tapahtumissa mukana. (G, kirjoitus.)

Isosena toimiminen vaikuttaa siihen, miten läheisenä nuoret pitävät omaa kotiseurakuntaansa. Ne nuoret, jotka ovat toimineet isosina kokevat useammin oman kotiseurakuntansa läheiseksi. (Niemelä 2007, 129.) Tämä siis luultavasti selvittää sen miksi mäntyharjulaiset nuoret aikuiset kokevat oman kotiseurakunnan läheisenä ja haluavat edelleen osallistua Mäntyharjun seurakunnan toimintaan vaikka asuvat jo muualla.

7.2 Nuoria aikuisia seurakuntayhteyteen tukevat asiat

Toisena tutkimuskysymyksenä meillä oli, että mitkä asiat tukivat nuorten aikuisten seurakuntayhteyttä. Miten seurakunnat voisivat vahvistaa toiminnallaan nuorten aikuisten seurakuntayhteyttä. Sisällönanalyysissa (Liite 2) yhdistäväksi kategoriaksi muodostui osallisuuden tarjoaminen. Nuoret aikuiset toivovat ensisijaisesti, että seurakunta tarjoaa heille osallisuuden mahdollisuutta. Seurakunnan toivotaan tarjoavan sekä toimintaa, mutta myös mahdollisuutta päästä itse toimimaan.

KUVIO 2. Mitkä asiat tukivat nuoria aikuisia lähtemään mukaan seurakunnan toimintaan?

Kuviossa 2 näkyy tarkemmin, mistä kokonaisuuksista yhdistävä kategoria osallisuuden tarjoaminen muodostui. Se muodostui yhteisöstä, tutustumisesta, tapahtumista ja osallistumisesta, uskosta Jumalaan ja yhteisöllisyyden tukemisesta. Seuraavaksi avaamme näitä termejä tutkimukseen osallistuneiden näkökulmasta.

Uuden seurakunnan toimintaan veti mukaan uusi ympäristö ja siihen liittyen uudet tuttavuudet seurakunnassa. Uusien ihmisten kautta syntyneet ystävyysuhteet ja ajatustenvaihtaminen koettiin erityisen hyväksi. Seurakunnan toimintaan osallistuminen nähtiin hyvänä reittinä oppia tuntemaan uusia ihmisiä uudelta asuinalueelta. Varsinkin esille tuli seurakunnan järjestämät yhteiset tilaisuudet. Tämä toistui muutamassa vastauksessa.

Kesäpiknikit oli kivoja ja siellä tutustuin uusiinkin ihmisiin. Huipputyyppejä täällä kyllä! Tarkoitus olisi alkaa käydä gospel-kuorossa. (I, kirjoitus.)

Yleensä seurakunnassa on ollut mukavaa ja ajattelin että sieltä saa kavereita ja tutustuu ylipäätään uusiin ihmisiin. Yksi suuri syy oli juuri se, että ei tarvitse olla niin paljon yksin. (B, kirjoitus.)

Tosin aluksi oli helppo sitä kautta joihinkin ihmisiin ja lähteä rakentamaan ns. Turvallisesta maaperästä laajempia kavereuskontakteja--.(E, kirjoitus.)

Matkan varrella olen kyllä onnistunut tutustumaan uudella asuinpaikkakunnallani seurakunnan toiminnassa aktiivisesti mukana oleviin nuoriin, jotka houkuttelivat minut mm. Agricolamessuun, ja kokemus on jäänyt mieleeni positiivisena. (G, kirjoitus.)

Vastaajat kokivat seurakunnan tapahtumat luonnollisiksi ja hyviksi kohtaamispaikoiksi. Samantyyllisistä asioista kiinnostuneet ja samanlaisen arvopohjan saaneet nuoret olivat koolla. Samoin seurakunnan tilaisuuksissa yhteisiä keskustelunaiheita yhteisen teeman tiimoilta oli helpompi löytää aiemmin tuntemattomien ihmisten kanssa.

Aiemmillä kavereisuhteilla oli myös merkitystä osallistumiseen uuden seurakunnan toimintaan. Nuorilla kavereiden merkitys ja malli ohjaavat vahvasti nuorta eri valinnoissa ja päätöksissä. Uusiin ja vieraisiin tilanteisiin on helpompi lähteä mukaan yhdessä tuttujen ystävien ja kavereiden kanssa. Muutamat vastaajat kertovatkin, että lähtivät mukaan

seurakunnan toimintaan, kun kaverit pyysivät mukaan. Selvästi yhdessä on helpompi mennä seurakunnan toimintaan mukaan kun yksin. Todennäköisesti yksin lähteminen ei tunnu mukavalta, koska monet tulevat seurakunnan tilaisuuksiin yhdessä jo jonkun toisen kanssa.

Tunsin kaupungista ennestään ihmisiä ja kavereita oli myös muuttanut tänne opiskelemaan ja heidän kutsumanaan päädyin mukaan eri kristillisten järjestöjen opiskelijailtoihin ja toimintaan. (A, kirjoitus.)

Tutut kaverit houkuttelivat mukaan toimintaan... (C, kirjoitus.)

Ne jutut missä olen mukana ollut on sellaisia joihin tuttujen kanssa on tullut porukassa lähdettyä. (I, kirjoitus.)

Henkilökohtaisen uskon Jumalaan toivat esiin muutamat vastaajat. Nämä kyseiset vastaajat olivat aktiivisesti osallistuneet kristillisten järjestöjen toimintaan uudella kotipaikkakunnalla. Todennäköisesti heille usko Jumalaan on ollut itsestään selvä asia jo pienestä pitäen ja heillä on ollut uskonnollinen kotikasvatus. Myös samojen arvojen ja päämäärien jakaminen koetaan hyväksi ja se sitouttaa osallistumaan seurakunnan järjestämiin tapahtumiin. Aikaisemmalla seurakuntatoimintaan osallistumisella todettiin myös olevan vaikutus osallistumisessa uuden seurakunnan toimintaan. Tämä laskee kynnystä osallistua toimintaan myös uudella paikkakunnalla.

Lähdin mukaan uuden seurakunnan toimintaan kun muutin toiselle paikkakunnalle. Seurakunnan toiminnassa halusin käydä, koska olin aikaisemminkin ollut seurakunnan jutuissa mukana, esimerkiksi nuorten illoissa ja rukouspiireissä.--Lisäksi mielestäni on hyvä käydä seurakunnassa ja välillä kaipaakin päästä muiden uskovien yhteyteen. Raamatussakin sanotaan, että ”ei pidä lyödä laimin seurakunnan kokouksia.” Se on mielestäni hyvä ohje muistaa kun välillä ei jaksaisi lähteä esimerkiksi Jumalanpalvelukseen. --Ehkä tärkein syy seurakuntayhteyteen on kuitenkin se, että seurakunnassa opetetaan Jumalan sanaa ja samalla voi löytää läheisemmän suhteen Jumalan kanssa. (B, kirjoitus.)

Menin seurakuntaan mukaan yksinkertaisesti, koska halusin paikan jossa hoitaa uskoani. -- Olin ollut Mäntyharjunkin seurakunnassa mukana nuorten illoissa, ja jatkumo oli luonnollinen. (A, kirjoitus.)

--tarve saada hengelliset tankit täyteen. (C, kirjoitus.)

Nuoret, jotka olivat elämässään erilaisten uusien vaiheiden edessä, kaipasivat kirkollisten toimitusten lisäksi perinteisiä seurakunnan toimintamuotoja ja tilaisuuksia. Seurakunnan toiminnassa toivottiin lisää yhteisiä tapahtumia tai teemailtoja, kuten saunailtoja, musiikkitilaisuuksia sekä esimerkiksi perheleirejä. Vastauksista myös ilmenee, ettei seurakunnan toiminta saa olla liian sitovaa eli odotetaan mahdollisimman matalan kynnyksen toimintaa. Siihen nuoret aikuiset kokevat olevan helppoa tulla mukaan osallistumaan. Lisäksi kestoltaan toiminta ei saa olla liian pitkä kestoista vaan nimenomaan tapahtumat ja kertaluontoiset tilaisuudet olivat nuorten aikuisten mielestä heille sopivia.

--mutta joku niinku tämmönen ei liian sitova tai monta päivää kestävää mutta jotain toimintaan että ei ois huono-- no silleen toi musiikki nuorten ajatusmaailmaa joka niitä herkistää tai vaivaa esimerkiksi mulla tää yksinhuoltajuus vois olla se koukku joka vetäis mut takasin tai joku läheisen menetys tai ystävänpäiväilta tai sellaisia teema iltoja niinku ja niissä sellainen syvällinen pohdiskelu vois innostaa. (K, haastattelu.)

Joku semmonen saunailta voi olla ihan näppärä siis sillee et ois joku arki-ilta-- . (J, haastattelu.)

Vastaavasti nuoret aikuiset, jotka eivät itse syystä tai toisesta lähteneet omatoimisesti tutustumaan uuden seurakunnan tarjoamiin tilaisuuksiin, jäivät omasta mielestään kavereiden, ystävien ja tuttavien puutteen vuoksi osallistumatta. Haastatteluissa tuli siis esiin kavereiden merkitys seurakunnan toimintaan mukaan lähtemiselle. Tämä olisi madaltanut kynnystä osallistua toimintaan. Vastaajilla olisi ollut halua ja mielenkiintoa osallistua, mutta kavereiden tai tuttavien puute nähtiin syyksi jäädä kuitenkin pois tilaisuuksista.

--mutta en ystäväistäni ei kukaan ev lut toiminnassa mukana niin en saanut aikaiseksi lähteä -- Koin kyllä, että jos olisin halunnut mukaan toimintaan, olisin kyllä päässyt. (M, kirjoitus.)

Jatkossakin luulen osallistuvani eri srk:n tapahtumiin aika lailla fiiliksen mukaan, tosin koen, että kynnys osallistua on vähän isompi, jos ei satu saamaan ketään kaveria mukaan. -- olen kuitenkin pyrkinyt vierailemaan eri kirkoissa ja pitämään yhteyttä seurakunnan kautta saamiini ystäviin. (G, kirjoitus.)

En tuntenut uudella paikkakunnalla ketään, joka olisi käynyt seurakunnan tapahtumissa. En myöskään tiennyt minkä seurakunnan mistä tapahtumista olisin löytänyt itseni kaltaista seuraa. (H, kirjoitus.)

No tota se ois ehkä vaatinut sitä, että siellä ois ollut joku tuttu joku kaveri joka siellä ois käynyt, niin silloin sinne ois saattanut lähteä. (J, haastattelu.)

Nykyajan kiireinen elämäntapa sekä erilaiset kiireet heijastuvat myös vastauksissa. Moni nuori aikuinen koki elämäntilanteensa hyvin kiireiseksi ja ympärillä oli paljon erilaisista toimintaa. Nämä vastaajat eivät saaneet aikaansa enää riittämään seurakunnan toimintaan. Varsinkin opiskeluiden tekemät kiireet näkyivät useissa vastauksissa. Aika ei tatonut riittää muuhun. Varsinaisesti syyt olivat siis muualla kuin seurakunnassa.

Opiskeluaikana tuli niin paljon kaikkea uutta ja ”ihmeellistä”, että valitettavasti seurakunnan toiminta ei tullut ensimmäisenä mieleen. (D, kirjoitus.)

Vaikka en olekaan lähtenyt seurakuntatoimintaan mukaan, se ei johdu kirkosta, vaan siitä, että aikani menee suureksi osaksi opiskeluun ja työssä käymiseen-- (N, kirjoitus.)

--kertaakaan ei ole tullut lähdettyä mukaan. Pääsyy on varmasti kiire / väsymys, opiskelun ja perhe-elämän yhteensovittaminen on paikoitellen aika haastavaa. Vaikka eihän se nyt oikeasti paljoa aikaa veisi – ja voimiakin siitä saisi todennäköisesti vain lisää. (I, kirjoitus.)

Koen, että aikani ei yksinkertaisesti tiiviin ja hektisen opiskelujen alussa riittänyt lähteä mukaan toimintaan. (P, kirjoitus.)

7.3 Miten nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea

Kolmas tutkimuskysymyksemme käsitteli nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta ja miten sitä olisi ollut mahdollista tukea? Olisiko nuorten aikuisten kotiseurakunta voinut tehdä jotain seurakunnan vaihdosvaiheessa vai onko vastuu kenties vain nuorilla aikuisilla itsellään? Sisällönanalyysissä (Liite 3) yhdistäväksi kategoriaksi muodostui kohtaamista ja tietoa. Nuoret aikuiset odottavat, että uusi seurakunta kohtaisi heidät. Työntekijät ja seurakuntalaiset tulisivat heille tutuiksi ja näin olisi helppo päästä mukaan seurakunnan toimintaan. Lisäksi nuoret aikuiset korostivat tiedon saamista seurakunnan toiminnasta. Esitteissä pitäisi mainokset kohdistaa juuri sille ryhmälle kenelle tilaisuus on tarkoitettu sekä myös tilaisuuden luonnetta olisi hyvä avata mainoksissa.

KUVIO 3 Miten nuorten seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea?

Kuviossa 3 näkyy, mistä asioista yläkategoria muodostui. Työntekijän kohtaaminen, traditio, kouluyhteistyö ja informaation lisääminen muodostivat yläkategorian. Seuraavaksi avaamme näitä alakategorioihin liittyviä asioita.

Tärkeimpänä asiana seurakunnan vaihdoksessa nuoret aikuiset pitivät vastaanottavan seurakunnan aktiivisuutta. Vastaaajista viisi piti tärkeänä, että uudesta seurakunnasta tarjottiin aktiivisesti tietoa seurakunnan toiminnasta ja tapahtumista. Nuoret aikuiset ajattelevat, että lähettävällä seurakunnalla ei ole osuutta siihen, miten he löytävät uudella kotipaikkakunnallaan seurakuntayhteyden. Vastaanottavalla seurakunnalla on siinä iso haaste, miten tavoittaa uudet seurakuntalaiset. Mielenkiintoista oli, että vaikka elämme aikaa, jossa internetistä löytyy lähes kaikki tieto, niin kukaan vastaajista ei ottanut internetiä esille vastauksissaan.

--koululla oli kyllä ilmoitustaululla hyvät infot seurakunnan toiminnasta!
(E, kirjoitus.)

Saatto siellä joku lappu olla, että tällöisiä tapahtumia seurakunta järjestää mutta siihen se sitten jäi. (D, haastattelu.)

Noi esitteet on just ollu kivoja. Ja kampus-pappi on kanssa pyöriny koululla.... (I, kirjoitus.)

Paikkakunnalle muuttavia ihmisiä oli seurakunta lähestynyt seurakunnan oman lehden kautta, oppilaitosten ilmoitustaululla informoiden ja kirjeitse. Kotiin tulevan kirjeen sisältö oli vaihdellut pelkästä infosta siihen, mihin seurakuntaan nuori aikuinen kuuluu ja missä lähin kirkko sijaitsee aina toiminnan laajaan esittelyyn asti. Toisille tämä pelkkä infokirje oli pieni pettymyksen, koska se ei ollut kohdennettu juuri nuorelle aikuiselle vaan oli hyvin yleiskattava esitys pääkohdista mitä seurakunta tarjoaa.

Postissa tuli tieto, että mihin seurakuntaan sillä hetkellä kuulun ja mikä on lähin kirkko. Sen tarkempaa tietoa seurakunnan nuorten toiminnasta ei mun tietooni tullut. (D, kirjoitus)

Kyllä sieltä tuli ilmoitus, että olet nyt tämän seurakunnan jäsen mutta en niin ei siinä nyt paljoo muuta ollut kuin tiedote kirkosta. (F, haastattelu.)

Erään nuoren mukaan seurakunnan omassa lehdessä ollut informaatio oli riittävää. Hänelle kutsu yksittäiseen seurakunnan tilaisuuteen oli ollut riittävää lähestymistä, eikä tämä nuori kokenut tarvitsevänsä muuta. Myöskään kaikki vastaajista eivät ole niin kiinnostuneita seurakunnan tarjoamista tapahtumista ja tilaisuuksista. Vastaajista yksittäinen henkilö oli sitä mieltä, että seurakunnan ei erityisesti tarvinnut lähestyä häntä muuttaessaan uudelle paikkakunnalle. Osa nuorista on aktiivisempia itse etsimään tietoa uudesta seurakunnasta. Tässäkin varmasti vaikuttaa nuoren aikuisen kiinnostus osallistua seurakunnan toimintaan. Hän luultavasti hakee tarvitsemansa tiedon jotain kautta, mutta nämä joille seurakuntaan osallistuminen ei ole itsestään selvyyttä, niin varmasti esitteet toiminnasta ovat hyvä keino herätellä heitä mukaan toimintaan.

Seurakunnat ovat lähestyneet minua lähinnä Kirkko ja Kaupunki -lehden välityksellä ja ennen joulua sain kutsun kauneimpiin joululauluihin ja minusta niissä on ollut ihan tarpeeksi lähestymistä. (N, kirjoitus.)

En koe, että seurakunnasta olisi tarvinnut lähestyä minua mitenkään. (P, kirjoitus.)

Seurakunnan toiminnasta olisi voinut tulla enemmän tietoa vaikka suoraan kotiin. (D, kirjoitus.)

Olisin ehkä toivonut, että muuttaessani uudelle paikkakunnalle seurakunnasta olisi tullut postissa jokin esite, jossa olisi kerrottu seurakunnan eri

tapahtumista. Itse piti ottaa selvää esimerkiksi netistä milloin ja missä tapahtuu mitään. (B, kirjoitus.)

Useimmissa vastauksissa kävi esille, että nuoret pitivät hyvänä seurakunnan tarjoamaa informaatiota toiminnasta. Vaikkei vastaajat itse olleet saaneet informatiivista kirjettä, he näkivät tiedotteen saamisen tarpeellisena osallistumisen kannalta. Kuitenkaan näisäkään kommentoissa ei mainita esimerkiksi seurakunnan kotisivuja, mistä nuoret aikuiset voisivat helposti saada tietoa toiminnasta.

Toki ajattelen, että seurakunnan löytyminen on jokaisen omalla vastuulla, mutta ehkäpä kynnyks madaltuisi, jos tietoa olisi jo valmiiksi olemassa. (H, kirjoitus.)

Ehkä niillä paikkakunnilla, mihin muutetaan, kannattaisi enemmän panostaa nuorten ”vikittelyyn”, jotta heitä ylipäätään saadaan mukaan toimintaan. (F, kirjoitus.)

Vastaajat jäivät kaipaamaan seurakunnan ja oppilaitoksen välistä näkyvää kouluyhteistyötä. Eräs vastaajista ehdotti, että seurakunta jalkautuisi oppilaitokseen yhdessä seurakuntanuorten kanssa. Seurakuntanuoret saisivat vastaajan mukaan rekrytoitua uutta väkeä toimintaan seurakunnan palkattua henkilökuntaa paremmin. Nuoret aikuiset viettävät paljon aikaa opiskelujen parissa kouluilla, joten se olisi luonteva paikka lähestyä nuoria aikuisia ja houkuttaa heitä mukaan toimintaan.

Koulujen, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen kanssa seurakunta voisi mielestäni tarvittaessa enemmänkin laajentaa yhteistyötä ja tavoittaa näin uusia aktiivisia mukaansa, matalan kynnyksen periaatteella. (P, kirjoitus.)

Myös amk:n ja yliopiston kautta nuoriin saisi hyvin yhteyden. (D, kirjoitus.)

En mä usko, että ne työntekijät vaan ne muut seurakuntanuoret ehkä jotenkin en näe että sieltä vois tulla seurakunnan työntekijöitä jotka sais selasta opiskelijaryhmää innostumaan siitä ollut niin ku samanikäisiä seurakuntanuoria niinne ois voinu saada ehkä enemmän mukaan varmasti siellä ehkä on semmosia jotka ei niin siitä omasta opiskelijajärjestö toiminnasta välitä... (P, haastattelu.)

Vastaajista kaksi oli kiinnittänyt huomiota, että oppilaitoksella ei opintojen aikana kertaakaan näkynyt seurakunnan työntekijää ja yhteys seurakuntaan tuntui jääneen näillä nuorilla etäiseksi. Mahdollisesti vastaajat olisivat jopa kaivanneet, että olisivat voineet

tavata seurakunnan työntekijää ja mahdollisesti sitä kautta päästä mukaan seurakunnan toimintaan. Ainakin seurakunnan työntekijä voisi käydä esittelemässä toimintaa nuorille aikuisille kouluilla.

Mut ei mulle reilu kahen vuoden aikana mitä siellä pyöri niin en mä kyllä niin ku sen perus seurakunnan mitään seurakunnan työntekijää tai ketään tällaista nähnyt joka ois kertonut mistään mitään... Ois voinut kuvitella, että sieltä ois konkreettisesti oltu liputtamassa vaikka onkin kristillinen oppilaitos. (E, haastattelu.)

Uuden seurakunnan tilaisuuksien tiedottamisen ei nähty vastaavan opiskelijoiden tarpeisiin. Seurakunnasta lähetetyn esitteen sisältö oli muutamilla vastaajista hyvinkin vielä muistissa. Esitettä ei ollut kohdennettu kenellekään, vaan se kertoi yleisesti seurakunnan tilaisuuksista ja tapahtumista. Tämän takia esite ei saanut suurta huomiota ja oli nopeasti luettu läpi. Vastauksissa toivottiin kohdentamaan tiedottaminen juuri oikealle ryhmälle. Tämä varmasti onnistuu sosiaalisessa mediassa paremmin kuin näiden postitettujen esitteiden kanssa. Kuitenkaan sosiaalista mediaa ei nostettu esiin tiedon jako kanavana.

-- kuukauden sisään muutostani tuli esite seurakunnasta, joka kutsui mukaan toimintaan --ja nuorille aikuisille suunnatusta toiminnasta siinä ei ollut lainkaan mainintaa. Esite vaikutti sellaiselta, jonka lähettää sellaiseen yleisesitteeseen kenelle tahansa seurakunnan jäsenelle ilman, että se on suunnattu erityisesti kenellekään. Se ei näin tehnyt suurta vaikutusta. -- olisin toivonut heidän osoittavan minulle enemmän opiskelijaikäisille kuluvaan toimintaan liittyvää infoa. (A, kirjoitus.)

Seurakunta lähetyi minua muuttaessani lehtisellä, jossa esiteltiin sen toimintaa, tapahtumia osallistumismahdollisuuksia, mutta en tähän lehtiseen pikaista lukemista kummemmin tutustunut, ja löytäähän näistä tietoa netistä jos tulee jotain kysymyksiä jälkikäteen mieleen. Se oli kuitenkin mielestäni hyvä tapa lähestyä. (G, kirjoitus.)

Seurakunnassa olleet tapahtumat ja tilaisuudet eivät vastaajien mielestä olleet heille kohdennettuja. Tilaisuudet, jotka olisivat suunnattu nuorille aikuisille, ilman lapsia, tuntuu olevan täysin poissa toiminnasta. Kuitenkin nuoret aikuiset kaipaisivat selkeästi heille kohdennettua toimintaa ilman lapsia. Nuoret aikuiset kaipasivat toimintaa, jossa voisivat tutustua omanikäisiinsä ihmisiin ja mahdollisesti jakaa kaikessa rauhassa ajatuksi-

aan ilman lapsia. Usein seurakunnan toiminta on suunnattu perheille ja kohdistuu lapsiin, mutta nuoret aikuiset ilman lapsia eivät helposti löydä itselleen sopivaa toimintaa.

Luulen kuitenkin että juuri oman ikäiselleni suunnattua toimintaa ei niinkään ole. (D, kirjoitus.)

-- sitte ku on lapsia sittehän sitä toimintaa on taas ihan hirveesti. (P, haastattelu.)

Niin mut sekin menee sit taas enemmän lapsiin eikä niihin aikuisiin. (F, haastattelu.)

Mäntyharjun seurakunnan työntekijöiden roolia nuorten paikkakunnan ja seurakunnan vaihdokseen herätti vastaajissa melko yhdensuuntaisia mielipiteitä. Vastaajista suurin osa oli sitä mieltä, että Mäntyharjun seurakunnan työntekijät eivät olisi voineet tehdä mitään muutosvaiheen helpottamiseksi.

En usko, että Mäntyharjun seurakunnan työntekijät olisivat voineet tehdä paljon tässä muutosvaiheessa, olin varsin valveutunut ja hyvin verkostoitunut uuden asuinpaikkakuntani seurakunnista ja nuorten aikuisten kristillisestä toiminnasta jo muuttaessani uudelle asuinpaikkakunnalle. (A, kirjoitus.)

--uudella asuinpaikkakunnallani on eri ympyrät eikä minulla ole ollut niille tarvetta kun uusia asioita ja ihmisiä on ollut muutenkin paljon. Tähän ei Mäntyharjun seurakunnan työntekijät olisi voineet oikein vaikuttaa. (N, kirjoitus.)

Varmasti olisin tukea saanut jos olisin sitä kysynyt, mutta ei kyllä tullut edes mieleen. Ennemmin luontevaa on ottaa juuri siihen uuteen seurakuntaan. (I, kirjoitus.)

Hakee sitä sitte kyllä niin kun oma-aloitteisestikin niinku kaikkein tärkeintä siinä. Ei se varmaan se kotiseurakunnan nuorisotyönohjaaja saa ketään hakeutumaan sinne suoranaisesti. (E, haastattelu.)

Pari vastaajaa ideoi miten Mäntyharjun seurakunnan nuorisotyönohjaaja voisi valmentaa nuoria tulevaa elämänmuutosta varten. Yhteiset keskustelut tulevasta opiskelupaikoista ja -paikkakunnista nähtiin yhtenä vaihtoehtona. Näissä tilaisuuksissa opiskelupaikkakuntien seurakuntien toimintaa voisi esitellä ja tehdä jo etukäteen tutuksi nuorille.

Yhdessä vastauksessa pohdittiin, olisiko seurakunta voinut järjestää tutustumiskäyntejä nuorten tulevien opiskelupaikkakuntien seurakuntiin. Nuorten nähtiin kuitenkin hajaantuvan maantieteellisesti niin laajalle alueelle, joten idealla ei nähty olevan toteutumismahdollisuuksia. Yksi vastaaja piti tärkeänä, että nuoria rohkaistaisiin ottamaan yhteyttä uuteen seurakuntaan ja osallistumaan heidän tarjoamiin tilaisuuksiin. Samalla toivottiin informatiivista tietoa uuden seurakunnan tarjoamista mahdollisuuksista.

Sen sijaan mahdollisten opiskelukaupunkien tarjontaa voisi kartoittaa jo etukäteen netistä tutkimalla. Tämän voisi tehdä vaikka kevään nuorten illassa nuorten kanssa tai nuoriso-ohjaaja, jos aikaa riittää. Opiskelemaan lähtiessä voisi siis olla kädessä lappu, jossa on vaikka vaihtoehtoina eri seurakuntien tarjoamia tapahtumia. (H, kirjoitus.)

--sellanen vois olla ihan kaikille jotka opiskelee esimerkiksi viimeistä vuotta lukiossa tai tietää että on lähdössä opiskelemaan ja on vielä täällä, siis täällä seurakunnan toiminnassa mukana niin ehkä voi ylläpitää keskustelua yllä niitten nuorten kanssa, että sitten kun muutatte pois voitte hakeutua sielläkin niinku tekemään vapaaehtoistyötä tai sielläkin voi olla jotain bändi toimintaa et kannattaa käydä tsekkaamassa-- (E, haastattelu.)

-- että silleen niinku rohkasta siihen että hakis sieltä niin ku jotain sellaista toimintaa jota täällä on järjestetty. Et ei varmaan 17 kesäselle 18 kesäselle saata tullamieleen ku muuttaa toiselle paikkakunnalle et siellä vois olla jotain saman tyylistä toimintaa ku täällä ja jota vois jatkaa siellä opiskelupaikkakunnalla. --kun ne nuoret alkaa olla siinä iässä ne et ne on muuttamassa pois et hei muissakin seurakunnissa voi olla kivaa toimintaa kannattaa käydä tsekkaamassa, jos teille ei tuu mitään kirjelmää tai vaikka siellä kirjelmässä ei oo mitään kiinnostavaa niin käykää kattomassa. Tai jos sattuu vaik tietää että jonkun tutun tutun tuttu on jossain tietyissä seurakunnassa töissä vaikka. Tai on vaikka joku kaveri siellä ni hei mä oon kuullut, että siellä on tosi hyvä toimintaa, että kannattaa käydä kattomassa, nii ei se nyt varmaan pahitteeks oo-- (E, haastattelu.)

Nuorten omankin näkemyksen mukaan täysin uusi elämänvaihe ja muutto uudelle paikkakunnalle ovat jännittävä vaihe elämässä. Seurakunnan antaman tutun ja turvallisen ympäristön ja toiminnan nähtiin tarjoavan mahdollisuuden tutustua turvallisissa puitteissa uusiin ihmisiin ja mahdollisesti luoda uusia kavereussuhteita. Uuden elämänvaiheen ja uusien opiskelujen myötä nuoret kokivat myös aikapulaa. Elämään opettelu vei paljon energiaa ja aikaa. Lisäksi nuorilla olevat kavereussuhteet ja harrastukset osaltaan veivät nuoria etäämmäksi seurakunnan järjestämistä tapahtumista. Vastaajat toivat myös esille sitä, että opiskeluista huolimatta heillä oli vahva yhteys kotiseurakuntaan Mänty-

harjulle. Kaikki eivät nähneet edes tarpeellisena osallistua uuden seurakunnan toimintaan, koska he olivat paikkakunnan vaihdoksesta huolimatta mukana Mäntyharjun seurakunnan toiminnoissa.

Ni ehkä ne ei ees koe tarvetta lähteä uuella paikalla lähtee, koska sitte on vaan ajatus, että täällä on mukana. Ni ei tarvi siellä. Siellä on ne opiskelukuviot sitte ja täällä on ne tutut ja turvalliset. (P, haastattelu.)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Mäntyharjun seurakunnasta poismuuttaneiden nuorten aikuisten vastauksissa oli nähtävissä osallisuuden, yhteisöllisyyden ja sitoutumisen elementtejä. Vastauksissa ilmenivät kaksi selkeää kokonaisuutta, jotka muodostuivat useammasta teemasta. Vastauksissa ilmeni vahvuudet ja ylläpidettävät asiat, joilla nuoret aikuiset sitoutuvat ja motivoituvat seurakunnan toimintaan. Toisena tulivat esille ne haasteet, jotka seurakunta joutuu kohtaamaan nuorten aikuisten kohdalla sitoutumisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa.

Saimme vastauksia kaikkiin kolmeen tutkimuskysymykseemme. Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme oli, miten nuoret aikuiset ovat löytäneet seurakuntayhteyden kaupunkien seurakunnista. Tämän kysymyksen päättulos on, että vain kolme tutkimukseen osallistuneista nuorista aikuisista oli löytänyt seurakuntayhteyden uudelta asuinpaikkakunnalta ja hekin kristillisten järjestöjen piiristä. Vastanneista nuorista aikuisista ainoastaan kuusi oli käynyt uudella asuinpaikkakunnalla yksittäisessä tai muutamassa seurakunnan tilaisuudessa. Vastaajista seitsemän kertoi, ettei heille ollut tullut minkäänlaista seurakuntayhteyttä uudella paikkakunnalla. Yksi vastaajista oli eronnut kirkosta.

Tämä tulos on melko yhden suuntainen Kati Niemelän tutkimuksen kanssa, jossa hän tutki rippikoulun merkitystä nuorten elämässä viiden vuoden jälkeen rippikoulun käymisestä. Tutkimus oli tehty Tampereella asuvista nuorista ja tulokset osoittivat, että valtaosa elää melko erillään kirkon toiminnasta. Tutkimuksessa prosentti kertoi käyvänsä jumalanpalveluksessa vähintään kerran kuussa ja kolme prosenttia osallistui muuhun seurakunnan toimintaan vähintään kerran kuussa. Vastaavasti 77 prosenttia kävi muissa hengellisissä tilaisuuksissa harvemmin kuin kerran vuodessa. (Niemelä 2007, 146.) Mäntyharjusta muuttaneilla nuorilla tilanne on hyvin samantyylinen eli vain harvat ovat käyneet useasti seurakunnan tilaisuuksissa ja suurin osa on osallistunut kerran vuodessa tai vielä harvemmin seurakunnan tilaisuuksiin.

Muutamasta vastaajista kokivat tärkeäksi osallistua uuden seurakunnan toimintaan. Kuitenkin usein heillä ei ollut aikaa osallistua toimintaan siinä määrin kuin halua olisi ollut. Seurakunnan toimintaan osallistumiseen kannusti myös uusi, mielenkiintoinen ympäristö sekä sen mukanaan tuomat uudet tuttavuudet. Toimintaympäristön muuttuminen uudella paikkakunnalla koettiin kuitenkin turvalliseksi, koska uudessakin seurakunnassa

olevien henkilöiden koettiin jakavan samaa arvopohjaa. Tällä todettiin olevan rohkaiseva vaikutus seurakunnan toimintaan osallistumiselle. Kolme nuorta aikuista koki kristillisten järjestöjen toiminnan olevan heille paremmin sopivaa kuin evankelisluterilaisen kirkon tarjoama toiminta. He hakeutuivat siis toimimaan järjestöissä ja sitä kautta täyttivät omaa yhteisöllisyyden ja hengellisyyden tarvettaan. Kuten Èmile Durkheim esittää, yhteisöllisyys luo turvaa ja suojaa myös pettymyksiltä (Moilanen & Eilola 2013, 7–8). Tätä samaa tukee myös toimintaan sitoutumisen kannalta Antero Kiiänmaa, joka määrittelee sitoutumisen olevan myös eräänlainen sosiaalinen suhteen muoto (Kiiänmaa 1996, 150). Lisäksi tutkimuksissa on myös selvinnyt, että uskonnollinen kotikasvatus ja herätysliike tausta saavat ihmisiä osallistumaan paremmin seurakunnan toimintaan (Salmi i.a., 45). Kenties tässä voisi verrata kristillisiä järjestöjä herätysliikkeisiin ja todeta, että nämä molemmat onnistuvat pitämään jäsenistään paremmin kiinni kuin evankelisluterilainen kirkko.

Toinen tutkimuskysymyksemme selvitti, mitkä asiat tukivat nuorten aikuisten mukaan lähtemistä seurakunnan toimintaan. Päätulos tässä kysymyksessä on, että nuorille aikuisille tarjotaan mahdollisuus osallisuuteen. Seurakunta tarjoaa mahdollisuuden osallisuuteen tekemiensä ja tarjoamiensa asioiden kautta. Tuloksista nousivat esille erityisesti tutustuminen uusiin ihmisiin seurakunnan järjestämässä tilaisuuksissa. Samalla nuorilla aikuisilla vahvistuu yhteisöllisyyden tunne ja he voivat vahvistaa uskoaan sekä suhdettaan Jumalaan.

Seurakunnan toiminta koettiin vastauksissa myös lähes velvollisuudeksi, joka saattoi johtua useistakin eri syistä. Toimintaan osallistuminen oli tuttua ja jopa odotettiin osallistumista. Allen ja Meyer (1997) asettavat tämänytyyisen sitoutumisen asteen enemänkin normatiivisen sitoutumisen puolelle. Tällöin henkilöllä on vahva tarve toimia normien ja ohjeiden mukaisesti. Seurakunnan toiminnasta on muodostunut lähes velvollisuus. Tässä ei kuitenkaan tarkoiteta pakkoa vaan velvollisuutta, joka koetaan hyväksi ja itselle hyödylliseksi. Jumalan sana ja suhde Jumalaan koetaan niin läheiseksi, että siitä saa voimaa ja jaksamista. Kristillisellä kotikasvatuksella todettiin myös olevan selkeästi vahvistava vaikutus sitoutumisen vahventumiseen.

Seurakunnan mahdollisuudet tukea enemmänkin normatiiviseen sitoutumiseen ovat melko hyvät. Mahdollisuuksia on paljon, jossa varmasti keskeisessä roolissa ovat rippikoulu, nuorten illat ja leirit sekä erilaiset tilaisuudet, jotka suunnataan nuorille.

Yhteisöllisyydellä ja sitoutumisella on hyvinkin kiinteä suhde toisiinsa. Samalla kun koetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteisössä, niin sitoutuminen vahvistuu. Tönniesin teorian mukaan ihmiset haluavat sitoutua tunnetasolla samanhenkisiin ihmisiin. Tärkeää on kokea yhteenkuuluvuutta yhteneväisen kutsumuksen jakavien ihmisten kanssa. (Moi-lanen & Eilola 2013, 38.) Sitoutumisen kannalta tunteilla on varsin selkeä vaikutus. Miten ihminen kokee arvomaailman, johon sitoutua. Seurakunnan kannalta toimintaan sitoutumisessa oli kuitenkin nähtävissä selkeitä merkkejä. Yhteisillä tapahtumilla oli selkeästi vaikutusta siihen, miten toimintaan osallistuttiin uudella paikkakunnalla. Osallistujat tiesivät, että tilaisuuksiin osallistuisi saman arvomaailman jakavia ihmisiä. Tällä koettiin olevan kannustava vaikutte osallistumiselle. Vastauksissa näkyikin ehkä juuri eniten tunnepohjainen sitoutuminen yhteisiin tilaisuuksiin. Mikäli seurakunnan järjestämät tilaisuudet olivat vielä luonteeltaan positiivissävytteisiä, niin ne vahvistivat osallistumista myös jatkossa. Aivan kuten Allen ja Mayer (1990) esittävät, että sitoutumisen aste kasvaa ja voimistuu kun organisaatio, tässä tapauksessa seurakunta, pystyy täyttämään esimerkiksi tapahtumalle asetetut tavoitteet. Niin sanotusti lähettävä seurakunta ei voi juurikaan tehdä jäsenen sitoutumisen eteen uudella kotipaikkakunnalla muuta kuin hoitaa oman järjestämänsä toiminnan ja kohtaamiset hyvin. Tällä kannustetaan osallistumaan myös muuton jälkeen seurakunnan toimintaan uuden seurakunnan alueella.

Kristillisuus on varmasti kokonaisuutena arvioituna tunnepohjainen asia. Sellaista, että henkilö pohtisi seurakunnan tuomia haittoja tai etuja, ei vastauksissa juurikaan tullut. Yksi vastaaja ilmoitti eronneensa kirkosta sen vuoksi, että ei tiennyt miksi kuulua kirkkoon. Hän oli siis tehnyt arvovalinnan ja päättänyt ettei saa kirkosta sellaisia asioita, jotka hän kokisi merkityksellisinä. Tästä on kuitenkin vaikea vetää varsinaisia johtopäätöksiä, koska kyseessä on yksittäistapaus. Allenin ja Meyerin (1997) esittämä jatkuvan tai laskelmoivan sitoutuminen ei juurikaan vastauksista tullut esille.

Vastauksissa tuli esiin myös haasteita, joita seurakunta kohtaa nuorten aikuisten sitoutumisessa. Nykyajan elämän ”hektisyys” ja kiireinen rytmi koettiin yhdeksi tekijäksi, joka vaikutti seurakunnan toimintaan osallistumiseen. Nyt käy helposti niin, että osallis-

tuminen seurakunnan toimintaan uudella paikkakunnalla saattaa jäädä pieneksi vähäisen ajan ja uusien asioiden keskellä. Kirkon tulisi tarjota laadukkaita tai houkuttelevia tapahtumia tai tilaisuuksia nuorille aikuisille, jotka motivoisivat heitä osallistumaan kaikesta huolimatta seurakunnan tilaisuuksiin. Tällä hetkellä tuosta nuorten aikuisten vähäisestä vapaa-ajasta kamppailevat useat eri toimijat. Sitoutumisen kannalta vastaajat joutuvatkin pohtimaan niitä hyötyjä ja haittoja, joita seurakunnalta saisivat. Seurakunnan toimintaan osallistumiseen vaikuttaa henkilön ajan käyttö ja vastaajat ovatkin joutuneet pohtimaan suhteensa jatkoa seurakuntaan, varsinkin kun toimintaympäristö on muuttunut. Näin käy usein jatkuvan sitoutumisen osalta. Hän kokee kuuluvansa yhteisöön, mutta joutuu tasapainoilemaan varsinkin ajankäytön osalta. Meyer & Allen tuovat esiin juuri jatkuvan sitoutumisen osalta samoja ajatuksia. Seurakunnan toiminnassa nähdään paljon houkuttelevia asioita, mutta ei kuitenkaan niin houkuttelevia, että henkilö osallistuisi niihin saavutettavien hyötyjen toivossa. (Meyer & Allen 1997, 56–58.)

Kati Niemelän ”Rippikoulusta aikuisuuteen”-tutkimuksessa tuloksista käy ilmi, että joka toinen 20-vuotias nuori olisi valmis mahdollisesti osallistumaan nykyistä enemmän seurakunnan tilaisuuksiin. Tutkimuksessa oli kysytty miksi nuoret eivät nykyisin osallistu enempää toimintaan ja suurin syy oli, ettei toiminta kiinnosta. Toisena asiana vastauksista nousi ajanpuute ja harrastusten aikaa vievyys. Kolmas syy oli, että ei tunne ketään seurakunnasta ja kaveritkaan eivät osallistu seurakunnan toimintaan. (Niemelä 2007, 150, 170.) Näistä edellä mainituista seikoista selkeästi myös meidän tutkimuksen kohderyhmällä nousi aikakysymys sekä ystävien merkitys toimintaan mukaan menemisessä. Kukaan tutkimukseemme osallistujista ei maininnut suoraan, ettei toiminta kiinnostaisi. Yleensä syyt olivat muualla tällä kohderyhmällä. Käytännössä siis jos nuorilla aikuisilla olisi kaverit mukana toiminnassa, todennäköisesti hekin menisivät mukaan sekä järjestäisivät myös aikaa seurakunnan toimintaan.

Niemelän tutkimuksessa nuoret aikuiset myös saivat esittää toiveita seurakunnan toiminnalle. Monet toivoivat yhdessä tekemistä rennolla otteella sekä myös mahdollisuutta päästä itse toimimaan aktiivisesti. Niemelän tutkimuksessa osallisuus nousee esille kuitenkin tämän tutkimusongelman kohdalla. Nuoret aikuiset haluavat toimia yhdessä ja kokea osallisuutta. Haasteena kirkolla on se, että nuoret aikuiset ovat niin erilaisissa elämäntilanteissa. Toiset kaipaavat peli-iltoja ja toiset taas ”aikuisempaa” toimintaa. (Niemelä 2007, 171.)

Kolmas tutkimuskysymyksemme käsitteli sitä, miten nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea. Päätulos tässä kysymyksessä on kohtaaminen ja tieto. Tutkimuksesta ilmeni nuorten aikuisten tarve saada juuri heille kohdistettua tietoa seurakunnan heille suuntaamista tapahtumista ja tilaisuuksista. Muutamit vastaajat toivoivat, että seurakunnat tekisivät aktiivisempaa ja jalkautuvampaa työtä oppilaitosten kanssa. Nuoria aikuisia olisi hyvä kohdata heidän omassa toimintaympäristössään. Seurakunta tarjoaa tutun ja turvallisen viitekehyksen tutustua uusiin ihmisiin ja luoda kaverisuhteita.

Niemelän tutkimuksessa nuoret aikuiset kokevat, että ongelma ei välttämättä ole siinä ettei nuorille aikuisille olisi toimintaa. Heidän mielestään ongelma on nimenomaan siinä, että tiedottaminen ja markkinointi seurakunnan toiminnasta eivät ole riittävää. (Niemelä 2007, 158.) Tätä samaa toivat myös tämän tutkimuksen nuoret aikuiset esille. Välttämättä tiedotusta ei osata kohdistaa juuri oikealle kohderyhmälle ja usein myös informaatio tilaisuudesta on suppea.

Meidän kirkko -strategiamietinnössä todetaan, että nuorten on vaikea palata uskonnollisuuteen, jos minkäänlaista perinnettä ei heidän elämässään ole koskaan edes ollut. (Meidän kirkko osallisuuden yhteisö 2007, 18–19.) Niemelän mukaan puolestaan kodin uskonnollisella kasvatuksella on merkittävä osa siinä miten nuoria aikuinen uskoon suhtautuu. Mitä vahvempaa usko on kotona ollut, sitä merkittävämpänä kokemuksena esimerkiksi rippikoulua pidetään. (Niemelä 2007, 113) Tutkimuksemme mukaan voidaan ehkä olettaa, että ne nuoret joilla on järjestötausta, ovat kasvaneet lapsesta asti enemmän uskonnollisissa kodissa. Näin tällä aikaisemmalla seurakuntatoimintaan osallistumisella on suotuisa vaikutus osallistumiseen jatkuvuuden kannalta myös uudella paikkakunnalla. Tämä laskee kynnystä osallistua toimintaan.

9 POHDINTA

9.1 Tutkimuseettiset kysymykset

Tutkimuksen yhtenä tärkeimpänä vaatimuksena on sen eettinen kestävyys. Tutkimuseettiset näkemykset kulkee läpi koko tutkimusprosessin, aina alusta sen julkaisuun saakka. Eettisyyttä on pohdittava jo tutkimusaihetta valittaessa ja luonnollisesti myös tutkimusongelmien näkökulmasta. Tutkimuksen aihetta valittaessa on tarkasteltava sitäkin kenen ehdoilla se valitaan. Tutkijan on lisäksi selvitettävä ne mielenkiinnon aiheet miksi tutkimukseen ryhdytään ja mistä mielenkiinto aihetta kohtaan tulee. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 124, 126–127.)

Olimme kiinnostuneita selvittämään, jatkuuko Mäntyharjun seurakunnasta poismuuttavien nuorten aikuisten sitoutuminen seurakunnan toimintaan myös uudella paikkakunnalla. Aiemmin asiaa on tutkittu kaupunkiseurakunnassa Helsingin Kalliossa. Suomen evankelisluterilaisen kirkon jäsenyyteen sitoutumista on väitöskirjassaan tutkinut piispa Häkkinen. Mäntyharjun seurakunnassa aihetta ei ole aiemmin tutkittu ja tutkijat eivät ole löytäneet toisten maalaisseurakuntien tutkimusta aiheesta.

Tutkimuskohteen muodostumisessa usein ohjaavina tekijöinä ovat tutkijan omat ihmiskäsitykset, toiminnan tavoitteet sekä arvolähtökohdat. Onkin luontevaa, että tutkimuksissa vaikuttaa tutkijoiden omat lähtökohdat. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 124, 126–127.) Nyt tutkittavaa aihetta lähestyttiin kristillisestä ihmiskäsityksestä ja arvopohjasta lähtöisin. Toisella tutkijoista oli työskennellyt Mäntyharjun seurakunnassa ja sitä kautta tutustunut seurakuntanuoriin. Tätä kautta toisella tutkijoista oli siis tuntemus tutkimukseen vastanneista seurakuntanuorista. Hän tunsu jokaisen vastaajan henkilökohtaisesti. Tällä voi olla vaikutus tulosten objektiiviseen tarkasteluun niin positiivisessa kuin negatiivisessäkin merkityksessä. Positiivisessa merkityksessä sen vuoksi, että vastaajien taustat ja ajatukset asiasta ovat hyvin tiedossa varsinkin, kun vastaukset jäivät hieman pintapuolisiksi. Negatiivisessa mielessä sillä, että toinen tutkijoista on niin sanotusti liian lähellä tutkittavaa kohdetta, joka voi vääristää tuloksia.

Tutkimus kohdistui ihmisiin ja heidän toimintaan. Ihmisiä tutkittaessa on otettava huomioon ihmisarvoisen ja kunnioittavan kohtelun näkökohdat. Tämä korostui varsinkin kerättyä tutkimuksen aineistoa kohderyhmältä, josta oli olemassa jo melko paljon taustatietoa. Taustatieto oli toisen tutkijan tiedossa juuri työuran takia. Aineistoa kerättyä ja varsinkin taltioidessa on huomioitava vastaajien anonyymiuden takaaminen, luottamuksellisuus ja tietojen tallentaminen. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 25.) Vastaajien henkilöllisyys ei paljastu tutkimustuloksissa eikä yksittäisistä vastauksista.

Tutkimustyössä on huomioitava tutkimuksen raportointi, lähteiden oikeanlainen merkitseminen, tulosten käsittely ja niiden esittely (Hirsjärvi & Hurme 2009, 23). Tutkimuksessa tehtävien eettisten ratkaisujen tavoitteena tulee olla muun muassa oikeudenmukaisuuden korostaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus sekä ihmisten kunnioittaminen (Kuokkanen, Kivirinta, Määttänen, Ockenström 2005, 30). Tutkimuksen raportoinnissa on esitetty työssä käytetyt menetelmät sekä selitetty tutkimuksen toteutus.

9.2 Laatu ja luotettavuus

Tieteellisen tutkimuksen tulee olla objektiivista. Tutkimuksessa on useampi muuttuja: tutkimuksen kohde eli tutkimuksen muuttuja, tutkimusmenetelmä ja tutkija. Havainnot eivät ole objektiivisia, sillä tutkijoittain vaihtelevat tutkimusasetelma, käytetyt käsitteet, menetelmät ja menetelmällinen osaaminen. Tutkija valitsee käytettävät tutkimusmenetelmät ja ne vaikuttavat aina tutkimustuloksiin. Aineistolähtöisessä tutkimuksessa vaikuttavat tutkijan arvostukset, ennakkoluulot, valinnat ja uskomukset. Subjektiivisuus tulee tiedostaa, jotta voi olla objektiivinen. (Kananen 2008, 121).

Tutkimusmenetelmissä voi olla virheitä, kun käytetään väärää analyysimenetelmää, käsitteet ovat määritelty huonosti ja niistä johdetut mittarit eivät liity asiaan tai ovat keskeneräisiä. Virhemahdollisuus on myös ilmiössä, koska käyttämämme kieli ei ole yksiselitteistä, asiat voidaan ymmärtää usealla tavalla. Tutkijan ja ilmiön ja ilmiön keskeinen todellisuuden hahmottaminen ei ole tasalaatuista ja yhdenmukaista. (Kananen 2008, 121).

Virhemahdollisuus on tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa, mutta asian tiedostaminen pienentää työhön tulevien virheiden määrää. Tiedonkeruussa tehdyt virheet voivat koitua tutkimuksen kannalta vaaraksi, koska väärin kerätty aineisto antaa epäluotettavan tuloksen. (Kananen 2008, 122). Laadun ja luotettavuuden takia nauhoitimme ryhmähaastattelun. Nauhoittaminen ja nauhoitusten auki kirjoittaminen eli litterointi varmistaa sen, että haastateltujen vastaukset säilyvät alkuperäisessä muodossa ja ovat tarvittaessa tarkastettavissa.

Ryhmähaastattelussa meillä oli viisi nuorta aikuista, vaikka suositeltu määrä yhteen haastatteluun on kahdesta kolmeen henkilöä, etteivät vastaajien äänet sekoitu. Teimme tietoisesti valinnan haastatteleamalla viisi ihmistä yhtä aikaa, koska haastateltavien aika-tila oli tiukka. Lisäksi äänet ovat hyvin tunnistettavissa, joten litterointi sujui siltä osin hyvin. Välillä tosin haasteelliseksi litteroinnin teki se, että haastateltavien mukana saapui kaksi lasta, jotka välillä kiljahtelevat tai muuten pitävät ääntä nauhallalla. Se ei kuitenkaan ratkaisevasti sotkenut litterointia.

Tiedonkerääjän ja aineiston tulkitsijan omien näkemysten ja asenteiden sekoittaminen tulkintaan ja tutkimusmateriaaliin on vaarallista, mutta täysin mahdollista. Tutkija saattaa tutkittavan varjolla tutkia itseään. Erilaiset rajaavat kysymykset ja valinnat saattavat ohjailta tutkittavaa tutkijan haluamaan suuntaan. (Kananen 2008, 122). Tämä voi vääristää tuloksia.

Tutkijan mieli voi toimia tiedostamatta tai tietoisesti valikoiden. Haastatteluissa, havainnoissa ja tulkinnoissa keskitytään vain tietynlaiseen tietoon. Tieto voi liittyä hypoteesiin, teoriaan tai ennakoasenteeseen. Tutkija etsiikin siten vahvistusta jo olemassa olevalle näkemykselle, teorialle ja käsitykselle. (Kananen 2008, 122.)

Opinnäytetyön laatiminen on osoittautunut hyvin opettavaiseksi ja haasteelliseksi kokemukseksi. Tutkimusprosessin aikana joutui tekemään päätöksiä välillä hyvinkin nopeasti. Työlle annettua aikarajaa jouduimme hieman jatkamaan. Kokopäiväisten opintojen suorittaminen kokopäiväisten töiden ja haastavan henkilökohtaisen elämän kanssa oli hyvin kokonaisvaltainen prosessi.

Mietimme hyvin tarkasti, millainen sisältö nuorille lähetettävään kirjoituspyyntöön tulee. Kirjoituspyyntö testattiin muutamilla nuorilla, ennen lopullisen version postittamista haastateltaville nuorille.

Kirjoituspyyntöön vastaajista jokunen nuori aikuinen oli hyvin lyhytsanainen ja suurpiirteinen kirjoituksessaan. Lisäksi jouduimme muistuttamaan nuoria vastaamisen tärkeydestä, koska otos oli jäädä määrällisesti pieneksi. Halusimme parantaa tutkimuksemme laatua ja luotettavuutta ja teimme vielä aiheesta ryhmähaastattelun nuorille aikuisille, jotka olivat muuttaneet pois Mäntyharjun seurakunnasta.

Tutkijoista toinen on sijoittunut lähelle tutkittavaa kohderyhmää, koska hän on aiemmin toiminut nuorisotyönohjaajan viransijaisena Mäntyharjun seurakunnassa. Toinen tutkija asuu Pohjois-Savossa ja hänellä ei ole mitään yhteyttä Mäntyharjun seurakuntaan tai haastateltaviin nuoriin. Haasteena tässä tutkimuksessa on ollut se, että välillä on ollut vaikeaa olla objektiivinen, kun toinen opinnäytetyön tekijä tuntee tutkimukseen osallistuneet nuoret. Kaksi tutkijaa on tehnyt tätä opinnäytetyötä ja näin ollen objektiivisuus on ollut helpompaa. Toisella tutkijoista ei ole kosketuspintaa tutkimukseen osallistuneisiin henkilöihin eikä Mäntyharjun seurakuntaan.

Tutkimuksen aikana on, tutkijoiden mielestä, pystytty toimimaan puolueettomasti ja tuomaan esille asiat, jotka vaikuttavat tutkimuksen tuloksiin. Tämä on kuitenkin vain tutkijoiden oma kanta. Todellisuudessa voi olla kuitenkin tilanne, että toisen tutkijan aiemmat kokemukset ovat ohjanneet aiheen käsittelyä. Tarkemmin tämän arvioin pystyisi tekemään ulkopuoliset arvioitsijat. Aineiston luokittelun ja teemoittelun tutkijat tekivät yhdessä. Aineiston luokittelussa ei käytetty ulkopuolisia arvioitsijoita. Tällä olisi toki lisätty tutkimuksen luotettavuutta, jos näin olisi tehty.

9.3 Kehittämisen näkökulmia

Tämä tutkimus on monella tapaa ollut haastava prosessi. Ensinnäkin olemme joutuneet kovasti pohtimaan aikataulutusta ja lopulta jopa joutuneet nöyrytymään siihen, että tämä työ ei valmistunut alkuperäisen suunnitelman mukaan. Se on ensimmäinen kerta, kun emme pystyneet kaiken muun lomassa saamaan opinnäytetyötä ajoissa valmiiksi. Siksi

se on ollut iso nöyrytyksen paikka. Samalla se oli myös opettava kokemus. Omia voimavaroja on pakko säännöstellä, jos aikoo jaksaa hoitaa kaikki muutkin velvoitteet. Toinen haaste on ollut se, että lähdemateriaalia on ollut välillä todella vaikea löytää. Tähän vaikuttaa se, että tavallisissa kirjastoissa on suppeampi valikoima aineistoa ja kaukolainat ovat auttaneet tilanteessa. Valitettavasti emme ole pystyneet hyödyntämään koulun omaa kirjastoa siinä määrin kuin olisimme halunneet. Lisäksi välillä jopa tuntui, ettei nuorista aikuisista ole tehty montakaan tutkimusta, joita tätä työtä tehdessä olisi voinut hyödyntää.

Tämä aihe on mielestämme ollut kiinnostava ja tarpeellinen. Nuorisotyönohjaajina olemme paljon pohtineet sitä, että pitäisi vielä enemmän rohkaista ja kannustaa opiskelemaan lähteviä nuoria seurakunnan yhteyteen uudella asuinpaikkakunnalla. Tämä tutkimus on synnyttänyt paljon ajatuksia siitä, millä tavalla tuota uusien opiskelupaikkakuntien seurakuntien mainostamista olisi voinut tehdä. Lisäksi tämä työ on myös herättänyt meidät siihen todellisuuteen, kuinka vähän seurakunnilla on oikeasti nuorille aikuisille kohdennettua toimintaa ja kuinka vaikea nuoren aikuisen on löytää oma paikkansa seurakunnasta, joka on osallisuuden yhteisö.

Tämä tutkimuksemme on keskittynyt nuorten aikuisten osallistumiseen seurakunnassa. Tietoisesti emme ole lähteneet tässä työssä tutkimaan sitä, miten ne nuoret aikuiset, jotka eivät ole mukana seurakunnan toiminnassa mieltävät osallisuutensa seurakuntaan. Kuitenkin on hyvä huomioida, että myös näillä osallistumattomilla on varmasti näkemys siitä, mikä on heidän suhteensa kirkkoon. He voivat kokea osallisuutta ilman osallistumista. Salminen pohtii tätä samaa. Hänen mukaansa kirkko periaatteessa luo mahdollisuuden, että jokainen jäsen kutsutaan mukaan yhteisöön, vaikkei hän osallistuisikaan tai ei edes kokisi tietoisuutta osallisuudesta. Merkitykselliseksi tässä asiassa tulee kristityn kutsumus. Se on välittävä tekijä kuilussa, joka jää aktiivi jäsenyyden ja osallistumattomuuden väliin. Näin ollen olennaista ei ole osallistumisen aktiivisuus vaan kirkon jäsenyys ja sen merkityksen tiedostaminen, että jokaisella voi olla oma kutsumus. (Salminen i.a., 58.)

Pohdimme myös sitä, että jos olisi töissä isossa seurakunnassa, jossa nuorten aikuisten parissa tehtävä työ olisi mahdollista, niin olisi todella tärkeää verkostoitua oppilaitosten kanssa. Sieltä työntekijä tavoittaa ne nuoret, jotka eri paikkakunnilta saapuvat kaupun-

kiin opiskelujen perässä. Nuoriin aikuisiin henkilökohtaisen kontaktin luominen on tärkeää. Myös seurakunnan tarjonnan mainostaminen ja informoiminen olisi hyvä huomioida niin, että se kohdistuisi oikealle kohderyhmälle. Mainonnan pitäisi olla myös tarpeeksi informatiivista, että siitä saisi myös käsityksen mitä seurakunta tarjoaa. Yllättävää oli, että kukaan tähän tutkimukseen osallistuneista nuorista aikuisista ei tuonut esiin internetin tuomia mahdollisuuksia tiedon kulkuun. Nykyisin lähes joka seurakunnalla on omat kotisivunsa internetissä sekä myös monilla seurakunnilla on facebookissa sivunsa. Näistä sivuista kukaan vastaajista ei kuitenkaan maininnut mitään. Oletettavasti nuoret aikuiset ovat sosiaalisessa mediassa mukana ja varmasti käyttävät päivittäin internetiä. Seurakuntien pitää siis vielä enemmän panostaa myös verkossa tehtävään työhön ja tiedotukseen. Ottaen huomioon, että jo useampi vuosi sitten kirkolla oli projekti ”hengellinen elämä verkossa”, jossa muun muassa koulutettiin ja motivoitiin seurakunnan työntekijöitä toimimaan internetissä. Mainostus ei välttämättä vielä riitä saamaan nuoria aikuisia mukaan toimintaan, vaan nimenomaan paikallisessa seurakunnassa toimivat nuoret aikuiset olisi hyvä saada houkuttelemaan uusia ihmisiä mukaan toimintaan. Ajattelemme myös, ettei seurakunta ole vain ohjelmatoimisto. Nuoria aikuisia pitäisi myös itse saada toteuttamaan ja järjestämään toimintaa seurakuntaan.

Tutkimusta aloittaessamme ajattelimme, että nuorista aikuisista useammat olisivat löytäneet seurakuntayhteyden uudelta asuinpaikkakunnaltaan. Todellisuudessa ainoastaan ne nuoret aikuiset, joilla oli kristillistä järjestötaustaa, olivat löytäneet seurakuntayhteyden. Jäimme pohtimaan, mikä kristillisessä järjestötoiminnassa saa nuoret aikuiset sitoutumaan pitkäjänteisesti heidän toimintaansa. Tässä ilmeisesti vaikuttaa kotikasvatus. Urbaani usko –tutkimuksessa kerrotaan, että vain uskonnollisesti aktiivisissa kodeissa kasvaneet ovat saaneet uskontokasvatusta. Lisäksi kotona saatu uskontokasvatus lisää kiinnostusta uskontoa kohtaan myös myöhemmässä vaiheessa. Yleensä kodeissa, joissa isä on toiminut uskontokasvattajana, myös äiti on silloin ollut siinä aktiivinen. (Niemelä & Koivula 2006, 165–166.) Oletamme, että aika usein kristillisen järjestötaustan omaavissa perheissä koko perhe toimii yhdessä ja osallistuu järjestön toimintaan. Näin ollen lapset saavat uskontokasvatusta jo pienestä pitäen vanhemmiltaan ja myös mallin osallistua aktiivisesti toimintaan. Lisäksi voiko asiaan vaikuttaa se, että kun järjestöt toimivat koko Suomen laajuisesti ja sitä kautta on saatu uusia ystäviä, niin heitä myös mennään tapaamaan järjestön tapahtumiin. Välttämättä muutoin heitä ei tapaisi, joten on luontevaa mennä osallistumaan toimintaan ystävien kanssa. Voi myös olla mahdollista,

että kun toiminta on ollut mielekästä, niin itsekin haluaa sitten olla toteuttamassa ja kehittämässä toimintaa muille. Mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe opinnäytetyöllemme käsittelee sitä, mitkä seikat saavat nuoret aikuiset sitoutumaan kristillisten järjestöjen toimintaan ja miksi evankelisluterilainen kirkko ei siinä onnistu yhtä hyvin.

Pohdimme myös, miten muut pienistä maaseutuseurakunnista poismuuttaneet nuoret aikuiset löytävät seurakuntayhteyden kaupungeista. Näin ollen voitaisiin vertailla, onko tämä sama tilanne muualla pienissä seurakunnissa. Lisäksi voisi tehdä jatkotutkimuksen myös pienten seurakuntien työntekijöille. Miten he lähettävänä seurakuntina tukevat nuorten seurakunnan vaihdosta. Onko siihen olemassa mitään eväitä? Tässä tutkimuksessa nuoret aikuiset toivat esille, ettei työntekijä olisi voinut tehdä mitään. Kuitenkin jollain tasolla ajateltiin, että myös työntekijöillä olisi mahdollisuus enemmän ainakin kannustaa nuoria etsimään seurakuntayhteyttä myös sieltä minne he muuttavat.

Olimme yllättyneitä, etteivät nuoret aikuiset ole etsineet paikkaansa uudesta seurakunnasta. Heistä osa oli muuton jälkeen osallistunut ainoastaan muutamiin tilaisuuksiin uudessa seurakunnassa. Lähes vastaava määrä Mäntyharjulta poismuuttaneista nuorista oli osallistunut vastaavasti Mäntyharjun seurakunnan tarjoamaan toimintaan. Jäimme miettimään, että pienen seurakunnan vahvuus ja samalla heikkous on se, että seurakuntanuorten ryhmä on niin tiivis, että välttämättä vastaavaa yhteisöllisyyden tunnetta ei pystytä tavoittamaan suuremmassa kaupunkiseurakunnassa. Nuoren muutettua uudelle paikkakunnalle hänen ympärilleen muodostuu uusi kaveripiiri. Jos tällä kaveripiirillä ei ole luonnollista yhteyttä seurakuntaan, niin se nostaa nuorelle kynnyksen menemään mukaan uuden seurakunnan toimintaan.

Nuorten aikuisten mukaan saamisessa seurakunnan toimintaan on vielä paljon tehtävää suurimmalla osalla seurakunnista. Kuten jo teoriaosuudessamme kerroimme, Tornivaaran näkemys työalojen välisestä yhteistyöstä voisi olla ratkaisu nuorten aikuisten aktiivisessa seurakunnan toimintaan. Varsinkin pienillä paikkakunnilla kun työntekijöitä on vähän, olisi voimavarojen yhdistäminen viisasta. Myös jatkuvuuden rakentaminen seurakunnassa ikävaiheesta toiseen on merkittävä asia. Maalta kaupunkiin muuttavalle nuorelle seurakunta voisi olla oivallinen kiinnekohta elämässä, mutta miten rakentaa silta näiden kahden välille? Tämä vaatii työtä lähettävässä seurakunnassa kuin myös

vastaanottavassa seurakunnassa. Tehdään seurakunnan toiminnasta tarpeeksi vetovoimaista, että siihen on helppo ja mukava tulla osallistumaan ja toimimaan yhteisöllisesti.

LÄHTEET

- Aikuiset seurakuntalaisina kehittämissasiakirja 2012. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:7. Viitattu 27.3.2015. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A0AF7DED6FD7C169C2257AE7004CA7CC/\\$FILE/KH_aikuiset_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A0AF7DED6FD7C169C2257AE7004CA7CC/$FILE/KH_aikuiset_www.pdf).
- Allen, Natalie & Meyer, John 1990. The Measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of occupational psychology* 63.
- Aro, Jari 2011. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen side. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.) *Yksilöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen*. Tampere: Tampere University Press. 35–60.
- Dunderfelt, Tony 2011. *Elämänkaaripsykologia*. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2003. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Halme, Lasse; Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha 2006. Johdanto. Teoksessa Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha (toim.) *Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 6-11.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009a. *Kirkosta kiinni!*. Helsinki: Kirjapaja.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009b. *Nuori aikuinen kirkon jäsenenä projektiraportti*. Kirkkohallitus, Kirkkopalvelut ry. Viitattu 29.3.2015. [http://kappeli.evl.fi/KKHASHa.nsf/7b71ae23c1dcb5bcc22572980062dd0b/0c207f7ae6538b14c225713e0024c049/\\$FILE/NAKJ%20-projektiraportti.pdf](http://kappeli.evl.fi/KKHASHa.nsf/7b71ae23c1dcb5bcc22572980062dd0b/0c207f7ae6538b14c225713e0024c049/$FILE/NAKJ%20-projektiraportti.pdf).
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2009. *Tutkimushaastattelu, teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka 1997. *Tutkimustyyppit ja aineistonkeruun perusmenetelmät*. Teoksessa Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara, Paula. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 191–220.
- Hytönen, Maarit i.a.. *Elämäntehtävästä harrastukseksi? Kutsumusajattelu ja sen rooli Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa*. Teoksessa Hytönen, Maarit; Ketola, Kimmo; Salminen, Veli-Matti & Salomäki, Hanna (toim.) *Leikkaus-*

- pintoja kirkon jäsenyyteen. Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja 35. Viitattu 26.4.2015. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/C5F0B26B18E49CA6C2257E2E0012D54C/\\$FILE/verkkojulkaisu35.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/C5F0B26B18E49CA6C2257E2E0012D54C/$FILE/verkkojulkaisu35.pdf). 83–121.
- Häkkinen, Seppo 2009. Nuori aikuinen kirkon jäsenenä. Teoksessa Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria (toim.) Kirkosta kiinni. Helsinki. Kirjapaja: 11–18.
- Häkkinen, Seppo 2010. Ihanne ja todellisuus. Jäsenyyteen sitoutuminen Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa 1960-luvulta 2000-luvulle. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 108. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kananen, Jorma 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 93. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketalous.
- Karjalainen, Anna Liisa 2004. Kokemuksesta kirjoittaminen ja kirjoittamisen kokemus. Omaelämäkerrallinen kirjoittaminen sosionomikoulutuksessa ja narratiivinen menetelmä sosiaalialan työssä. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 7. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Kiiänmaa, Antero 1996. Moderni totenismi. Tutkimus työelämästä, solidaarisuudesta ja sosiaalisista verkostoista keskiluokkaistuvassa Suomessa. Jyväskylä: Kehityksen avaimet ky.
- Kirkkohallitus 2014. Kohtaamisen kirkko. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 7. Kirkko ja toiminta. Viitattu 13.6.2014. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DCE983E0BD021E94C2257CAE0046C59D/\\$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DCE983E0BD021E94C2257CAE0046C59D/$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf).
- Kirkkohallitus, kasvatus ja nuorisotyö i.a. Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio ja visio sekä strategia 2010. Viitattu 13.6.2014. http://www.evlslk.fi/files/39/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf.
- Kirkon tutkimuskeskus 2012. Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kohonen, Eeva 2011. Narratiivisuus –vähän hyödynnetty lähestymistapa kauppatieteellisessä tutkimuksessa. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti, Pauli (toim.) Mene-

- telmäviidakon raivaajat. Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan. Johtamistaidon opisto. 196–205.
- Kuokkanen, Ritva; Kivirinta, Mervi; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena; 2005. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C katsauksia ja aineistoja 9. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Köykkä, Arto 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten keskus ja Kirjapaja.
- Majamäki, Hannu 2006. Nuoret aikuiset ja kirkko – mahdollinen yhtälö? Teoksessa Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha (toim.) *Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 332–341.
- Malkavaara, Mikko 2011. Osallisuus, kirkko ja sen teologia. Teoksessa Nurmi, Suvieliise & Rantala, Kaisa (toim.) *Näyn ja kuulun. Lapsen etu ja osallisuus*. Helsinki: Lasten keskus Oy. 109–135.
- Malkavaara, Mikko 2013. Nuori Tampere. Seurakuntien nuorisotyö Tampereella 1930–2010. Tampere: Tampereen evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä.
- Meidän kirkko osallisuuden yhteisö 2007. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto. Sarja C 2007:10. Viitattu 4.6.2014. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf).
- Meyer, John & Allen, Natalie 1997. *Commitment in the Workplace. Theory, Research, and Application*. Thousand Oaks: SAGE.
- Moilanen, Laura-Kristiina & Eilola, Jari 2013. Ajan ja paikan muovaamat yhteisöt. Teoksessa Moilanen, Laura-Kristiina & Eilola, Jari (toim.) *Yhteisöllisyyden perintö. Tutkimuksia yhteisöistä eri vuosisadoilla*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 7–51.
- Morrow, Paula 1993. *The Theory and Measurement of work Commitment*. Greenwich: Jai Press.
- Myllyniemi, Sami & Berg, Päivi 2013. *Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- Niemelä, Kati & Koivula, Annika 2006. Uskonnollinen kasvatus sillanrakentajana. Teoksessa Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha (toim.) *Urbaani*

- usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu- ja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 163–177.
- Niemelä, Kati 2006a. Vieraantunut vai pettynyt? Kirkosta eroamisen syyt Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu- ja 95. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Niemelä, Kati 2006b. Nuorten aikuisten suhde kirkkoon. Teoksessa Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha (toim.) *Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu- ja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 43–65.
- Niemelä, Kati 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu- ja 99. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Nivala, Elina 2008. Kansalaiskasvatus globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnassa. Kansalaiskasvatuksen sosiaalipedagoginen teoriakehys. Snellman-instituutti. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiikirja 2012. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisu- ja 2012:6. Viitattu 4.6.2014. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf).
- Petterson, Juha 2006. Papisto, nuoret aikuiset ja kirkko. Teoksessa Mikkola, Teija; Niemelä, Kati & Petterson, Juha (toim.) *Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu- ja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus. 66–82.
- Puuronen, Vesa 2006. Nuorisotutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Raamattu, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirkkopalvelut.
- Salminen, Veli-Matti i.a.. Osallistumattomien yhteisö? Kansankirkon passiiviset jäsenet tarkastelussa. Teoksessa Hytönen, Maarit; Ketola, Kimmo; Salminen, Veli-Matti & Salomäki, Hanna (toim.) *Leikkauspintoja kirkon jäsenyyteen*. Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisu- ja 35. Viitattu 26.4.2015. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/C5F0B26B18E49CA6C2257E2E0012D54C/\\$FILE/verkkojulkaisu35.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/C5F0B26B18E49CA6C2257E2E0012D54C/$FILE/verkkojulkaisu35.pdf). 40–62.
- Salomäki, Hanna i.a.. Kirkkoon sitoutumisen alueelliset erot. Teoksessa Hytönen, Maarit; Ketola, Kimmo; Salminen, Veli-Matti & Salomäki, Hanna (toim.)

- Leikkauspintoja kirkon jäsenyyteen. Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja 35. Viitattu 26.4.2015.
[http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/C5F0B26B18E49CA6C2257E2E0012D54C/\\$FILE/verkkojulkaisu35.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/C5F0B26B18E49CA6C2257E2E0012D54C/$FILE/verkkojulkaisu35.pdf). 5–39.
- Shamir, Boas 1988. Commitment and leisure. Sociological perspectives, vol. 31, n:o 2.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Meidän kirkko -osallisuuden yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015. Viitattu 4.6.2014.
[http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/49BEA3A9834046A9C225749C00290C4F/\\$file/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/49BEA3A9834046A9C225749C00290C4F/$file/Meidan_kirkko_strategia2015.pdf).
- Tampereen evankelis-luterilaiset seurakunnat i.a.. Uusi verso. Viitattu 20.4.2015.
http://www.uusiverso.fi/sivustot/uusi_verso/meidan_yhteiso.
- Thitz, Päivi 2006. Diakonian yhteisölliset merkitykset. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Thitz, Päivi 2013. Seurakunta osallisuuden yhteisönä. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia 40. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Tornivaara, Sanna-Maaria 2007. Yhteys pätkii. Nuori aikuinen seurakunnan jäsenenä. Helsinki: Suomen evankelis-luterilainen kirkko.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Uskosta osallinen? Nuorten aikuisten asema, merkitys ja tehtävä kirkossa 2006. Nuoret aikuiset –työryhmän mietintö. Sarja C 2006:3. Helsinki: Kirkkohallitus.

LIITE 1: Kirjoituspyyntö nuorille aikuisille

TIENI SEURAKUNTAAN

Teemme Diakonia ammattikorkeakoulun sosionomi (YAMK) opinnäytetyömme Mäntyharjun seurakunnan aktiivisista nuorista, jotka ovat muuttaneet muualle ja samalla vaihtaneet paikkakuntaa ja seurakuntaa. Toivomme, että Sinä voisit kirjoittaa meille tarinasi tästä aiheesta.

- **Meitä kiinnostaa lähditkö seurakunnan toimintaan mukaan uudella asuinpaikkakunnallasi?**
- **Mikä tai mitkä seikat houkuttelivat Sinut seurakuntayhteyteen?**
- **Jos taas et tullut seurakuntayhteyteen, niin mikä oli siihen syy?**
- **Jos et kuulu kirkkoon, niin miksi erosit kirkosta?**
- **Miten olisit toivonut, että seurakunnasta olisi Sinua lähestytty?**
- **Olisiko Mäntyharjun seurakunnan työntekijät voineet tehdä jotain tuossa muutosvaiheessa Sinun hyväksi?**

Kirjoitus voi olla hyvin vapaamuotoinen, mutta toivottavasti kuvaillet omia kokemuksiasi ja tuntemuksiasi näistä aiheista. Tiedot ovat meille hyvin arvokkaita! Vastaukset käsitellään siten, että opinnäytetyöstä vastaajaa ei pystytä tunnistamaan. Tekstit tulevat vain meidän opinnäytetyön käyttöön ja niitä ei muualla käytetä.

Annathan yhteystietosi meille, niin tarvittaessa voimme ottaa Sinuun yhteyttä jos tarvitsemme kysyä lisää tai tarkentaa tekstisi vastausta. Lähetäthän meille kirjoituksesi sähköpostin liitetiedostona **11.4.2014 mennessä** osoitteeseen auli.koponen@student.diak.fi tai taava.kousa@student.diak.fi

Vastaamme myös mielellämme opinnäytetyötämme koskeviin kysymyksiin. Kiitollisena avustasi.

Auli Koponen

Taava Kousa

LIITE 2: Sisällönanalyysin kaavio 1

Mitkä asiat tukevat nuorten aikuisten mukaan lähtemistä seurakunnan toimintaan?

ALKUPERÄISILMAUS	ALAKATEGORIA	YHDIS-TÄVÄ KATEGORIA
<p>-- on no silleen toi musiikki nuorten ajatusmaailmaa joka niitä herkistää tai vaivaa esimerkiksi mulla tää yksinhuoltajuus vois olla se koukku joka vetäis mut takasin tai joku läheisen menetys tai ystävänpäiväilta tai sellaisia teema iltoja niinku ja niissä sellainen syvällinen pohdiskelu vois innostaa. (K, haastattelu.)</p> <p>Olisi tarkoitus olla yhteydessä siinä kasteen merkeissä. (O, kirjoitus.)</p>	<p>TAPAHTUMAT/ OSALLISTUMINEN</p>	
<p>Kesäpiknikit oli kivoja ja siellä tutustuin uusiinkin ihmisiin. Huipputyyppejä täällä kyllä! Tarkoitus olisi alkaa käydä gospel-kuorossa. (I, kirjoitus.)</p> <p>Yleensä seurakunnassa on ollut mukavaa ja ajattelin että sieltä saa kavereita ja tutustuu ylipäättään uusiin ihmisiin. Yksi suuri syy oli juuri se, että ei tarvitse olla niin paljon yksin. (B, kirjoitus.)</p> <p>Tosin aluksi oli helppo sitä kautta joihinkin ihmisiin ja lähteä rakentamaan ns. Turvallisesta maaperästä laajempia kavereuskontakteja--. (E, kirjoitus.)</p> <p>Matkan varrella olen kyllä onnistunut tutustumaan Helsingissä seurakunnan toiminnassa aktiivisesti mukana oleviin nuoriin, jotka houkuttelivat minut mm. Agricola-messuun, ja kokemus on jäänyt mieleeni positiivisena. (G, kirjoitus)</p>	<p>TUTUSTUMINEN</p>	<p>O S A L L I S U U D E N</p>
<p>Käyn monissa seurakunnan tilaisuuksissa jolloin viikossa ei ole kauhean montaa päivää jolloin en kävisi jossain seurakunnan tilaisuudessa. Lisäksi mielestäni on hyvä käydä seurakunnassa ja välillä kaipaakin päästä muiden uskovien yhteyteen. (B, kirjoitus.)</p> <p>Olin ollut Mäntyharjunkin seurakunnassa mukana nuorten illoissa, ja jatkumo oi luonnollinen. (A, kirjoitus)</p>	<p>YHTEISÖLISYYDEN TUKEMINEN</p>	<p>T A R J O A M I N E N</p>
<p>Tunsin kaupungista ennestään ihmisiä ja kavereita oli myös muuttanut tänne opiskelemaan ja heidän kutsumanaan päädyin mukaan eri kristillisten järjestöjen opiskelijajailtoihin ja toimintaan. (A, kirjoitus.)</p> <p>Tutut kaverit houkuttelivat mukaan toimintaan.... (C, kirjoitus.)</p>	<p>YHTEISÖ</p>	

<p>--olen kuitenkin pyrkinyt vierailemaan eri kirkoissa ja pitämään yhteyttä seurakunnan kautta saamiini ystäviin. (G, kirjoitus.)</p> <p>Ne jutut missä olen mukana ollut on sellaisia joihin tuttu- jen kanssa on tullut porukassa lähdettyä. (I, kirjoitus.)</p>		
<p>Menin seurakuntaan mukaan yksinkertaisesti, koska ha- lusin paikan jossa hoitaa uskoani. (A, kirjoitus)</p> <p>Ehkä tärkein syy seurakuntayhteyteen on kuitenkin se, että seurakunnassa opetetaan Jumalan sanaa ja samalla voi löytää läheisemmän suhteen Jumalan kanssa. (B, kir- joitus.)</p> <p>--tarve saada hengelliset tankit täyteen. (C, kirjoitus.)</p>	<p>USKO JU- MALAAN</p>	

LIITE 3: Sisällönanalyysin kaavio 2

Miten nuorten aikuisten seurakunnan vaihdosta olisi voitu tukea?

ALKUPERÄISILMAUS	ALAKATEGORIA	YHDIS- TÄVÄ KATE- GORIA
<p>--että silleen niinku rohkasta siihen että hakis sieltä niin ku jotain sellaista toimintaa jota täällä on järjestetty. Et ei varmaan 17 kesäselle 18 kesäselle saata tulla mieleen ku muuttaa toiselle paikkakunnalle et siellä vois olla jotain saman tyylistä toimintaa ku täällä ja jota vois jatkaa siellä opiskelupaikkakunnalla. (E, haastattelu.)</p> <p>Ja jos erikseen olisi kerrottu, että paikalla olisi ollut joku vastaanottamassa tai toivottamassa tervetulleeksi, olisi tilaisuuteen helpompi mennä. (H, kirjoitus.)</p>	<p>TYÖNTEKI- JÄN KOH- TAAMINEN</p>	
<p>--olis in toivonut heidän osoittavan minulle enemmän opiskelijaikäisille kuuluvaan toimintaan liittyvää infoa ja esimerkiksi koulun kautta pyrki neet saamaan yhteyttä ja tavoittamaan. (A, kirjoitus.)</p> <p>Luulen kuitenkin että juuri oman ikäiselleni suunnattua toimintaa ei niinkään ole. (D, kirjoitus.)</p>	<p>INFOR- MAATION LISÄÄMI- NEN</p>	<p>K O H T A A M I S T A</p>
<p>Koulujen, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen kanssa seurakunta voisi mielestäni tarvittaessa enemmänkin laajentaa yhteistyötä ja tavoittaa näin uusia aktiivisia mukansa, matalan kynnyksen periaatteella. (P, kirjoitus.)</p> <p>Seurakunnan toiminnasta olisi voinut tulla enemmän tietoa vaikka suoraan kotiin. Myös amk:n ja yliopiston kautta nuoriin saisi hyvin yhteyden. (D, kirjoitus.)</p>	<p>KOULUYH- TEISTYÖ</p>	<p>J A</p>
<p>Tosin aluksi oli helppo tutustua sitä kautta joihinkin ihmisiin ja lähteä rakentamaan ns. Turvallisesta maaperästä sitten laajempia kaveruuskontakteja--. (E, kirjoitus.)</p> <p>Omilleen muuttamisessa onniin paljon pureskeltavaa, että seurakunnan tapahtumat voisivat toimia myös ns. kiintopisteenä jännittävässä elämäntilanteessa. (H, kirjoitus)</p>	<p>TRADITIO</p>	<p>T I E T O A</p>